

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ
ΕΚΔΟΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

ΤΟ

δόντι

ΤΕΥΧΟΣ 19 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2002 • € 0,01

Φωτογραφικό χρονικό: Το Αίγιο στον 20ό αιώνα

**Τα παιδιά «ανακρίνουν»
τον Διονύση Γερολυμάτο**

**Αρχαία Ολυμπία
Ένδοξο χθες,
κέντρο του σήμερα**

**Αφιέρωμα
Γιώργης Παυλόπουλος
Αντιγόνη Παπαμικροπούλου**

**Λίγο πριν τα φεστιβάλ...
Ατζέντα εκδηλώσεων για όλους**

Web Site? Creator

Φτιάξτο Μόνος σου!

Ενημερωθείτε για τις Υπηρεσίες και τα Προϊόντα της West Net

Πρόσβαση στο Internet

Μόνιμες Συνδέσεις

Υπηρεσίες WWW

Ανάπτυξη εφαρμογών στο Internet

Υπηρεσίες On-line

Ο Creator:

- ▶ Επιτρέπει στον καθένα να δημιουργεί, να δημοσιεύει, να τροποποιεί και να ενημερώνει ένα Web Site εύκολα και γρήγορα.
- ▶ Αποτελεί μια άμεση και ολοκληρωμένη λύση εταιρικής παρουσίας στο Internet, χωρίς κόστος κατασκευής ιστοσελίδων.

WESTNET A.E.

Θερμοπυλών 43 • 26 441 Πάτρα • τηλ.: 0610 462006 • fax: 0610 462008 • e-mail: info@westnet.gr

www.westnet.gr

Μία σημαντική προσπάθεια οπτικής καταγραφής της ιστορίας της Πάτρας μέσα από πρωτότυπο, ανέκδοτο υλικό.

Ο κάθε πανόδετος τόμος αποτελείται 120 σελίδες και είναι τυπωμένος σε ειδικό χαρτί.

Μία σειρά απαραίτητη σε όλους, για να γνωρίσουμε «ιδίως όμμασι» το παρελθόν της πόλης μας, για το οποίο τόσα έχουμε ακούσει...

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΥΡΟΡΑΜΑ

Εκδότης - Διευθυντής
Ανδρέας Γ. Τσιλίρας
Τ.Θ. 3008, 26222 Πάτρα
τηλ. 0610 623669
fax 0610 240250
info@todonti.gr

Αρχισυντάκτης
Γιάννης Μουγγολιάς

Νομικός Σύμβουλος
Βασίλης Λαδάς

Δημόσιες Σχέσεις
Γιάννης Δοντάς
Ρούλα Κωστακοπούλου

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:
Παναγιώτης Ανδριόπουλος
Γιάννης Γαροφαλάκης
Δημήτρης Κάββουρας
Μαρία Κασσουλίδου
Γιάννης Κοψίνης
Γιώργος Παναγόπουλος
Μαρία Ριχάνη
Βίκυ Σπυριδωνος
Παναγιώτης Φωτίου
Σπύρος Χατζής

Υπεύθυνος συνδρομών
Βαγγελής Στουρνάρας

Τεχνική Επιμέλεια
Τυπόραμα
www.typorama.gr

Εκτύπωση
Ταχύτυπο,
Μποζαίτικα Πατρών,
Τηλ. 0610 461780, 461790

Φωτογραφία εξωφύλλου: Το εκκλη-
σάσι του Αγ. Νικολάου στην παραλία
του Αγίου τη δεκαετία του '50, από το
βιβλίο «Εν Αγίο», εκδόσεις «Οι φίλοι
του Πολιτεχνείου», Αίγιο 2001

Σελ. 14

Σελ. 24

Σελ. 54

Editorial 5

Οδόντα αντί Οδόντος 8

Γιάννα Ροϊλού
«Οι μαθητές να μεγαλώνουν
μαζί με το θέατρο» 14

Αφιέρωμα
**Η συναρπαστική ζωή της Αντι-
γόνης Παπαμικροπούλου** ... 18

**Το παρελθόν του Αιγίου μέσα
από νοσταλγικές φωτογραφι-
κές μνήμες** 23

**Η μοναδική γοητεία της Φέ-
νιας Παπαδόδημα** 27

**Επιστήμονες απ' όλο τον κό-
σμο «ανακαλύπτουν» την
Αρχαία Ολυμπία** 28

Προσεχές
Η Ατζέντα του Μαΐου 30

Βιβλίο
**Σελίδες για τον Γιώργη
Παυλόπουλο κι ένα καινούριο
βιβλίο με άγνωστες στιγμές
της Πάτρας** 36

Δημοτική Βιβλιοθήκη
**Να γίνει επιτέλους πρόκληση
παιδείας** 40

Ανάκριση
**Ένας διάλογος του Διονύση
Γερολυμάτου με μικρούς
θαυμαστές** 42

Άποψη
**Τι στ' αλήθεια σημαίνει
η ποίηση;** 46

Μουσική
**Ο Βασίλης Ρακόπουλος, οι
Raining Pleasure και οι άλλοι
πρωταγωνιστές** 48

**Ήταν ο cameraman ηδονο-
βλεψίας;** 54

Ελάτε στην παρέα μας! ... 56

Υστερόγραφο 58

editorial

Κάποιος να με... εμπνεύσει

Είναι προφανές δείγμα παρακμής, όμως η συζήτηση γύρω από τις προσεχείς Δημοτικές και Νομαρχιακές Εκλογές περιστρέφεται αποκλειστικά στα παρασκήνια, τις καλές ή κακές δημόσιες σχέσεις που έχουν οι υποψήφιοι για το χρίσμα, την «αναγνωρισιμότητά» τους (sic) στον κόσμο, την αποδοχή της κομματικής βάσης, τις εσωκομματικές διαδικασίες κ.τ.λ.

Δυστυχώς, ούτε ως νύξη δεν ακούγεται πια το αυτονόητο: Η προσωπικότητα των υποψηφίων για τη θέση του... υποψηφίου. Το κατά πόσο μπορούν να εμπνεύσουν τους πολίτες για κάτι διαφορετικό. Το νέο πνεύμα που μπορούν να φέρουν. Το πόσο ενεργά κοινωνικά (κι όχι πολιτικά) στελέχη υπήρξαν.

Κι όταν αρκετά συχνά ακούγεται από τα κόμματα η ανάγκη να ακουστεί η «τοπική κοινωνία» στην επιλογή των υποψηφίων, όλοι αισθάνονται τουλάχιστον αμήχανα. Έχουν συνδέσει την τοπική κοινωνία με τα κομματικά («μαϊμού» ή όχι) μέλη των κομμάτων τους. Έχουν μπερδέψει το λαό με τις κομματικές συνελύξεις των οργάνων τους και αδιαφορούν για όλα τα περαιτέρω. Και είναι πολύ πιθανό να θεωρούν ότι οι εσωκομματικές τριβές είναι πολύ σημαντικότερες από τα γεγονότα στην Παλαιστίνη ή τη συζήτηση για την Ακροδεξιά στην Ευρώπη.

Αποτέλεσμα; Μια κοινωνία απογοητευμένη στο έπακρο, ακραία συμβιβασμένη. Που έχει αποδεχθεί ότι όσοι έχουν πραγματικά όρεξη να δουλέψουν (με άλλους όρους από τους σημερινούς όμως) έχουν μείνει στα σπίτια τους. Που γνωρίζει ότι κανένα σοβαρό, ικανό και μη κομματικό στέλεχος από χώρους

όπως η επιστήμη, η «διανόηση», ο πολιτισμός ή η ιδιωτική πρωτοβουλία, δεν πρόκειται ποτέ να δεχθεί να γίνει το άλλοθι της τοπικής αυτοδιοίκησης. Που όσα ονόματα κι αν ακουστούν ξέρει πως δεν πρόκειται ποτέ να γίνει η έκπληξη και να συζητηθεί κάποιο... αουτσάιντερ.

Στην καλύτερη περίπτωση να δεχθούν κάποιοι να παίξουν πραγματικά ένα παιχνίδι εξουσίας είτε ως ενδιάμεσο βήμα μιας προσωπικής στρατηγικής που έχουν χαράξει, είτε παρασυρόμενοι από τις πολύ καλές προσωπικές σχέσεις που μπορεί να έχουν με κάποιους, έστω κι αν γνωρίζουν ότι μόνο φθορά μπορούν να έχουν.

Ας μην κατηγορηθούμε πάλι για απολιτική στάση, όπως πριν από δύο χρόνια, όταν με αφορμή τότε τις βουλευτικές εκλογές, «τολμήσαμε» να τις συγκρίνουμε με το καρναβάλι. Γιατί τότε θα πρέπει κι εμείς να κατηγορήσουμε ως ακοινώνητους κι εκτός κλίματος όσους αντιμετωπίζουν την κοινωνία ως εν δυνάμει κομματικά στελέχη κι όχι ως πολίτες με δικαίωμα στο όνειρο.

Δεν είσαι απολιτικός όταν είσαι απογοητευμένος. Ούτε είσαι εχθρός της πολιτικής, όταν διαπιστώνεις πόσο λάθος λειτουργεί. Αντίθετα όταν ψάχνεις στις κάθε είδους κομματικές λίστες, ανθρώπους να σε εμπνεύσουν και να σε ωθήσουν να κάνεις κι εσύ κάτι γι' αυτούς, τότε μόνο απογοήτευση μπορείς να εισπράξεις. Άντε και τον τίτλο του γραφικού...

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας

Δίαιτα; Χωρίς άγχος και κινδύνους!

Ολοένα και πιο συχνά ακούμε τόσο τους άνδρες όσο και τις γυναίκες να παραπονούνται για τα περιττά κιλά που έχουν και πόσο δύσκολα αυτά μπορεί να χαθούν. Μάλιστα, η παροχή συμβουλών από διάφορους οργανισμούς, αλλά και εξειδικευμένους στο θέμα επιστήμονες (διαιτολόγους, διατροφολόγους) αποτελεί έναν τομέα στη σύγχρονη κοινωνία που φαίνεται να κερδίζει ολοένα έδαφος. Η προσφορά και η ποικιλία των τροφίμων που προβάλλονται συνεχώς από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας έχει φτάσει σε τέτοιο σημείο που προβληματίζει και δημιουργεί αμφιβολίες στον καθέναν από εμάς σχετικά με την ορθότητα του τρόπου διατροφής του σύγχρονου ανθρώπου.

Η ενημέρωση από τους ειδικούς, καθώς και οι διάφορες ενημερωτικές εκστρατείες σχετικά με το θέμα της διατροφής, αλλά και το αδυνάτισμα, συνεχώς αυξάνονται, όμως τα αποτελέσματα ερευνών που πραγματοποιούνται κατά καιρούς αποδεικνύουν ότι το σύνολο των ανθρώπων ελάχιστα έχει αλλάξει τις διατροφικές του συνήθειες. Αυτή η σταθερότητα στον λάθος τρόπο διατροφής έχει πολλές επιπτώσεις στον οργανισμό τόσο από πλευράς υγείας, που είναι και ο σημαντικότερος παράγοντας, όσο και από πλευράς εμφάνισης (αισθητικής). Ανάμεσα στις υπόλοιπες συνέπειες που μπορεί να έχει η κακή διατροφή είναι και η παχυσαρκία, η οποία δύσκολα μπορεί να καταπολεμηθεί και να αντιμετωπιστεί. Η παχυσαρκία, είτε ως αυτόνομος είτε ως επιβαρυντικός παράγοντας κινδύνου, συνοδεύει τις περισσότερες φορές νοσήματα (καρδιαγγειακά, υπέρταση, υπερχοληστερόλη, σακχαρώδη διαβήτης τύπου 2), αυξάνοντας συνεχώς το βαθμό θνησιμότητας των ατόμων που πάσχουν από αυτήν.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα πρόσφατων μελετών που πραγματοποιήθηκαν στη Δυτική Ευρώπη αλλά και την Αμερική, ένα στα τέσσερα άτομα είναι υπέρβαρο ή παχύσαρκο. Η Ελλάδα βρίσκεται σε μία από τις πρώτες θέσεις στη θλιβερή αυτή λίστα.

Η παχυσαρκία είναι ένα δυσεπίλυτο πρόβλημα, που τις περισσότερες φορές προκαλεί απογοήτευση σε όσους επιχειρούν να το αντιμετωπίσουν. Μάλιστα, συνήθως, στη σκέψη όλων των παχύσαρκων ατόμων, η απώλεια σωματικού βάρους φαίνεται σχεδόν αδύνατη.

Σύμφωνα με τους περισσότερους ειδικούς παχυσαρκία υπάρχει όταν το σωματικό βάρος υπερβαίνει κατά 20-30% το ιδανικό βάρος που ισχύει για την ηλικία του ατόμου αυτού.

Πάντως, σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν, παρουσιάζεται ότι οι δίαιτες τις περισσότερες φορές δεν είναι τόσο αποτελεσματικές όσο διατείνονται ότι είναι. Προκειμένου μια δίαιτα να είναι αποτελεσματική, θα πρέπει να καλύπτει τις ανάγκες του οργανισμού σε θρεπτικά στοιχεία και να προλαμβάνει την απώλεια σωματικής πρωτεΐνης, καθώς και άλλες επιπλοκές από τη χαμηλή πρόσληψη τροφής. Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας ο οποίος επιβαρύνει το πρόβλημα της κακής διατροφής και ως εκ τούτου και της παχυσαρκίας είναι ο σύγχρονος τρόπος ζωής, βάσει του οποίου ο άνθρωπος τρέφεται με τυποποιημένη τροφή, η οποία χαρακτηρίζεται από λίπος, σε συνδυασμό πάντα με την απουσία της σωματικής δραστηριότητας.

Οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν αντοχή σε δίαιτες με χαμηλή ποιότητα θρεπτικών συστατικών για πε-

ρίπου 2 έως 3 εβδομάδες, χωρίς να υποστούν βλάβες στην υγεία τους. Όταν η δίαιτα συνεχιστεί πέραν των ημερών αυτών, συνήθως προκαλεί υποσιτισμό, ενώ δεν συνίσταται από τους ειδικούς. Πάντως ακόμη και όταν κάποιος αποφασίσει να ακολουθήσει μια τέτοια δίαιτα, θα πρέπει να το επιχειρήσει μόνο κάτω από ιατρική επίβλεψη.

Η ανάγκη να έχει κάποιος ιδανικό βάρος και αναλογίες παρουσιάζεται πιο έντονα κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών. Μάλιστα, πολλοί είναι εκείνοι που, ενώ δεν αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα βάρους την περίοδο αυτή, πριν ξεκινήσουν για τις διακοπές επιθυμούν να χάσουν μερικά κιλά σε μικρό χρονικό διάστημα χωρίς όμως να επιβαρύνουν την υγεία τους.

Το πρόγραμμα διατροφής και δίαιτα BCM της PRECON βασίζεται σε ένα ευρύτατο διεπιστημονικό πεδίο. Μάλιστα, ως μέθοδος εφαρμόζεται στην Ευρώπη από το 1986 με απόλυτη επιτυχία. Η εφαρμογή του δε γίνεται τυχαία από οποιονδήποτε, αλλά από εξειδικευμένους ιατρούς, με μέσο όρο συμμετεχόντων 180000 το μήνα.

Η PRECON HELLAS είναι θυγατρική εταιρεία της PRECON SWISS και της PRECON GERMANY. Οι στόχοι του προγράμματος διατροφής PRECON είναι βασικά 5:

- Ελεγχόμενη απώλεια του περιττού λίπους.
- Διατήρηση της μυϊκής μάζας.
- Γενικότερη βελτίωση της σύνθεσης του σώματος.
- Σταδιακή εκμάθηση, αλλά και νιοθέτηση μιας νέας εξατομικευμένης συμπεριφοράς σε ό,τι αφορά της διατροφή.
- Αποτελέσματα τα οποία διαρκούν (μακροπρόθεσμα).

Αποτελεί την ιδανική λύση για όσους επιθυμούν να επιτύχουν τους παραπάνω στόχους, ενώ παράλληλα θα εφαρμόσουν εύκολες μεθόδους διατροφής που θα ανταποκρίνονται στους σύγχρονους ρυθμούς ζωής, θα έχουν υπεύθινη παροχή συμβουλών, καθορισμένη ειδικά γι' αυτούς, θα μπορούν να παρακολουθούν την πρόδο τους και τέλος και ίσως το σημαντικότερο θα ακολουθήσουν ένα ιατρικά καταξιωμένο πρόγραμμα.

Στην Ελλάδα το συγκεκριμένο πρόγραμμα εφαρμόζεται τα 2 τελευταία χρόνια και στηρίζεται:

- Στην ιατρική παρακολούθηση, σύμφωνα με την οποία ο υπεύθυνος ιατρός ελέγχει, παρακολουθεί, αλλά και καθοδηγεί εξατομικευμένα τον κάθε συμμετέχοντα καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρ-

μογής του προγράμματος.

- Στον προσδιορισμό της σύνθεσης του σώματος μέσω της μεθόδου BIA. Συγκεκριμένα η μέτρηση της σύνθετης αντίστασης της σύνθεσης του σώματος, μέσω της BIA, θεωρείται απαραίτητη, αφού στην ουσία παρέχει τη δυνατότητα εξακρίβωσης των μεταβολών που σημειώθηκαν στο σώμα ανά τακτά χρονικά διαστήματα, καθορίζοντας παράλληλα εξατομικευμένα τις διατροφικές ανάγκες του κάθε ατόμου. Τέλος, λειτουργεί ελέγχοντας τη σωστή τήρηση των συστάσεων σε ό,τι αφορά της εφαρμογής του προγράμματος.
- Στη λήψη μικτών γευμάτων σύμφωνα με τις ανάγκες του κάθε ατόμου ξεχωριστά. Βασίζεται στη μεσογειακή διατροφή, τα προτεινόμενα μικτά γεύματα δεν στερούν από το άτομο το αίσθημα της γεύσης, της απόλαυσης και του κορεσμού.
- Στη λήψη υποκαταστάτων γεύματος για τον έλεγχο του σωματικού βάρους (εγκεκριμένων από τον ΕΟΦ). Στη ουσία εφοδιάζουν τον οργανισμό του ανθρώπου που ακολουθεί την συγκεκριμένη εφαρμογή με όλα τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά, όπως υδατάνθρακες, πρωτεΐνες, ιχνοστοιχεία, μέταλλα και βιταμίνες, πάντα σύμφωνα με τις ημερήσιες ανάγκες.

Ακολουθώντας το πρόγραμμα PRECON, θα χάσετε τα κιλά που επιθυμείτε, χωρίς το άγχος του χρόνου που συνήθως δεν υπάρχει, με ευκολία και ιατρική αρτιότητα. Το προϊόν μπορείτε να το προμηθευτείτε από κάποιο φαρμακείο, αφού συμβουλευθείτε το γιατρό σας, σχετικά με τη χρήση του.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε με την ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας 0800 11 323232 (χωρίς χρέωση), το e-mail: precon@the.forthnet.gr ή ταχυδρομικά: PreCon Hellas ABEE - Λεωφ. Βασ. Σοφίας 79, 115 21 Αθήνα.

οδόντα αντίοδόντος

Το πιάτο. Μερικές φορές η καταξίωση δεν έρχεται μόνο από το πόσοι είναι αυτοί που σε αναγνωρίζουν, αλλά και από το πόσοι και ποιοι είναι αυτοί που σε «ξεχνάνε» ή σε αγνοούν. Κάπως έτσι σκεφτόμενοι, λοιπόν, αισθανθήκαμε μάλλον καταξιωμένοι όταν ο Δήμος Πάτρας όχι μόνο δε μας ενημέρωσε καθόλου για την παρουσία της Πάτρας στις Βρυξέλλες ενόψει Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, αλλά και για το γεγονός ότι είμαστε από τα ελάχιστα μέσα ενημέρωσης (αν και το μοναδικό πολιτιστικό) που δεν κλήθηκαν να στείλουν εκπρόσωπό τους στη συγκεκριμένη εκδήλωση, που υποτίθεται πως ήταν το σημαντικότερο μέχρι τώρα βήμα της πόλης.

Ταξιδάκι τουρισμού ήταν φυσικά για όλους, και δε χάσαμε τίποτα περισσότερο, όμως είναι τουλάχιστον αστείο οι ίδιοι άνθρωποι που σε άλλες περιπτώσεις πάλι σχετικά με την Πολιτιστική Προσπαθούν να μας πουλήσουν εκδούλευση προωθώντας υποτίθεται αυθόρμητα το «δόντι», σε τέτοιες περιπτώσεις να μας ξεχνούν τόσο προκλητικά.

Και βέβαια η ευθύνη για περιστατικά σαν κι αυτό (όπως και σε άλλες παραλείψεις που έγιναν γύρω από τη συγκεκριμένη εκδήλωση) δε βαρύνει το Δήμαρχο, αλλά όσους ανέλαβαν την οργανωτική ευθύνη, εκθέτοντάς κι αυτόν και την πόλη.

Ας είναι... Εμείς εδώ θα είμαστε και θα ασχολούμαστε ακόμα με τον πολιτισμό, όταν οι περισσότεροι από όσους τώρα καίγονται για την πολιτιστική αναβάθμιση της πόλης, θα έχουν αποσυρθεί, όταν η Πολιτιστική θα έχει ολοκληρωθεί κι όταν κάποιοι θα έχουν σκουπίσει και το... πιάτο από την πίτα που τώρα ορέγονται και προετοιμάζουν.

Φυσικά και θα στηρίξουμε ό,τι ελικρινές γίνει στην πορεία προς το 2006, όμως κάποτε πρέπει να σταματήσουν κάποιοι να μας κοροϊδεύουν...

Εθελοντές. Ένα από τα προβλήματα που θα αντιμετωπίσει η Δημοτική Αρχή στην περίπτωση που επανεκλεγεί, είναι και το θέμα του προσώπου που θα αναλάβει τα οργανωτικά της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Ο κ. Κώστας Χριστόπουλος, εκπρόσωπος μέχρι τώρα του Δήμου στο συγκεκριμένο θέμα, είτε γιατί δεν του... βγήκαν οι προσωπικές φιλοδοξίες για υψηλότερα αξιώματα στο άμεσο μέλλον, είτε γιατί όντως εννοεί ότι έχει απογοητευτεί από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, έχει δηλώσει ότι δεν πρόκειται να πολιτευθεί και πάλι, και με δεδομένο ότι ως τώ-

ρα ουδείς άλλος ασχολήθηκε με το θέμα, μάλλον θα πρέπει από τώρα να εκπαιδεύεται κάποιος διάδοχος. Αναζητούνται εθελοντές...

Περί ΕΡΤ. Υποτίθεται πως ένας δημόσιος φορέας, έστω κι αν λειτουργεί ως ΑΕ, πρέπει να κρίνει τα στελέχη του αξιολογικά και να νοιάζεται για την περαίωση των στόχων του, έχοντας το «βάρος» στις αποφάσεις του, ότι όλα γίνονται με την αξιοποίηση (ενίοτε εκμετάλλευση) του δημόσιου χρήματος. Αν μάλιστα αυτός ο δημόσιος φορέας έχει μέσα στους στόχους του και την πολιτιστική ανάπτυξη, αλλά και την προώθηση των περιφερειακών δυναμικών τότε η ευθύνη των όποιων διοικούντων είναι ακόμα μεγαλύτερη.

Λοιπόν, φαίνεται πως στο δημόσιο φορέα που λέγεται ΕΡΤ, τίποτα από τα παραπάνω δεν τους λέει κάτι. Έτσι την ίδια στιγμή που ο μέχρι πρότινος πρόεδρος της ΕΡΤ ΑΕ Παναγιώτης Παναγιώτου τελούσε υπό παραίτηση (αφού προτίθεται να κατέβει στις προσεχείς βουλευτικές εκλογές στο νομό Ηλείας) δεν είχε κανένα πρόβλημα να υπογράψει αποφάσεις που θέτουν εν αμφιβόλω τη λειτουργία των περιφερειακών κρατικών ραδιοφωνικών σταθμών.

Στην Πάτρα, ας πούμε, λίγες ώρες πριν αποχωρήσει από τη θέση του, υπέγραψε την αντικατάσταση της επί χρόνια προϊσταμένης της ΕΡΑ Πάτρας Σωτηρίας Τσαπαλίρα, ενώ κάτι αντίστοιχο έκανε και στην Κέρκυρα με την προϊστάμενη Κατερίνα Κατσαρού. Το «αστείο» είναι πως και στις δύο περιπτώσεις οι αντικατασταθείσες αποτελούσαν κατά κοινή ομολογία μάλλον από τα σημαντικότερα στελέχη της ΕΡΤ

(στον περιφερειακό τουλάχιστον χώρο), ενώ ακόμα και στον τομέα των τυπικών προσόντων, όπου συνήθως καταφεύγει το δημόσιο προκειμένου να δικαιολογήσει τις αποφάσεις του, υπερτερούσαν κατά πολύ τόσο των αντικαταστατών τους.

Οι αιτίες για αυτές τις κινήσεις της διοίκησης της ΕΡΤ, που συνοδεύτηκαν από πομπώδεις εξαγγελίες περί αναβάθμισης της Ελληνικής Ραδιοφωνίας, είναι φυσικά αδιευκρίνιστες (επισημώς η διοίκηση αρνείται να δώσει εξηγήσεις...). Έτσι μοιραία καταλήγουμε σε υποψίες, που όσο κι αν δεν μπορούν να αποδειχθούν, δεν παύουν να κερδίζουν σε πιθανότητες.

Τρόποι αντίδρασης θεωρητικά υπάρχουν. Έδειξε ένα δρόμο ο τέως διευθυντής ειδήσεων της ΝΕΤ Θ. Στίνης, που έχοντας υποστεί μια αντίστοιχη «διώξη», κατέφυγε στα δικαστήρια και φυσικά κέρδισε, τουλάχιστον την οικονομική του, τουλάχιστον, δικαίωση. Αν είναι, όμως, η ΕΡΤ να χρειάζεται τα δικαστήρια προκειμένου να αποφασίζει για τα πρόσωπα που θα επωμιστούν το βάρος της «αναβάθμισης» των υπηρεσιών της, τότε...

Εμπαιγμός. Λύθηκε στην Αθήνα, προς το παρόν τουλάχιστον, το θέμα με τις ραδιοφωνικές άδειες, αφού όσοι διαμαρτυρήθηκαν στην πρώτη φάση, δικαιώθηκαν στη δεύτερη φάση κι έτσι τώρα είναι όλοι ικανοποιημένοι. Κάτι πάει κα γίνεται και στη Θεσσαλονίκη, όμως από και πέρα το δραστήριο κατά τ' άλλα Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, δε φαίνεται να έχει διάθεση να προχωρήσει.

Έτσι στην Αχαΐα, για την οποία αρχικά είχε ανακοινωθεί ότι θα προκηρυχτούν

οδόντα αντί οδόντος

οκτώ ραδιοφωνικές άδειες (ελάχιστες με δεδομένο τον αριθμό των σταθμών που λειτουργούν, αλλά και σε σχέση με τον πληθυσμό της περιοχής), τίποτα δεν αναμένεται να προχωρήσει. Κάτι το ΕΣΡ που ασχολείται κυρίως με πρόστιμα, «Bar» και «Big Brother», κάτι το νέο Σύνταγμα που επιτάσσει διαφορετική σύσταση του Συμβουλίου, κάτι οι δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές ενόψει των οποίων αρκετοί μικροκαναλάρχες δεν πρέπει να δυσαρσηθούν, μάλλον θα περάσει και το 2002 και τα ραδιόφωνα της πόλης θα εξακολουθήσουν να είναι παράνομα.

Γεγονός που αρέσει στους περισσότερους, αλλά που όμως δεν παύει να είναι στοιχείο παράνομιας, αν σκεφτούμε ότι όλοι όσοι έχουμε ένα δημόσιο λόγο (από τα ραδιόφωνα και όχι μόνο), ξιφουλκούμε με αρκετή ευκολία μπροστά σε πολύ μικρότερες παραβάσεις των νόμων. Όταν φυσικά γίνονται από άλλους...

Βούλιαξε. Περισσότερους τουρίστες σε σχέση με τα τελευταία χρόνια είχε φέτος η Πάτρα στην περίοδο του καρναβαλιού, σύμφωνα με ανακοινώσεις των Αρχών. Κι ανεξάρτητα από το αν είναι όντως έτσι, το σίγουρο είναι πως δε θα θέλαμε να έχουμε περισσότερους. Πολύ απλά, γιατί ακόμα και μ' αυτές τις εκατοντάδες χιλιάδες τουριστών, η πόλη έδειξε ότι δεν έχει καμία υποδομή να τους αντέξει. Κι αν τύχαινε (γιατί μόνο από τύχη θα γινόταν) να είχαμε και περισσότερο ποιοτικό τουρισμό, τότε οι εντυπώσεις των επισκεπτών θα ήταν ασφαλώς χειρότερες.

Ας οργανωθεί τώρα κι όχι μετά τις εκλογές μια Δημοτική Επιχείρηση Πατρινού Καρναβαλιού (ΔΕΠΑΚ) κι ας αναλάβουν επιτέλους κάποιοι επαγγελματίες που θα δουλεύουν καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου (αλλά δε θα είναι δημόσιοι υπάλληλοι) την ευθύνη του Καρναβαλιού. Γιατί και φέτος είχαμε αστείες δημόσιες

σχέσεις στην Αθήνα, μηδαμινή προβολή στο εξωτερικό, ελάχιστες υποδομές φιλοξενίας, ενώ είναι χαρακτηριστικό πως το θέμα της ανακήρυξης (αν όλα πάνε καλά) της Πάτρας ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2006, ουδέποτε προβλήθηκε στους επισκέπτες του Καρναβαλιού.

Μάλλον οι ιθύνοντες θεώρησαν δεδομένο ότι όλη η Ελλάδα ξέρει τι θα γίνει το 2006, όπως μάλλον θεωρούν πως όλη η Ελλάδα ξέρει τις πολιτιστικές μας δραστηριότητες οπότε γιατί να τους ενημερώσουμε;

Τα «συμφέροντα» της ΕΣΗΕΠΗΝ. Κατ' αρχήν να εξηγήμαστε. ΕΣΗΕΠΗΝ είναι τα αρχικά της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Πελοποννήσου και Νήσων. Εδρεύει στην Πάτρα, διοικείται από 5μελές συμβούλιο και είναι το συνδικαλιστικό όργανο των δημοσιογράφων σε μια τεράστια έκταση της ελληνικής περιφέρειας. Εκπροσωπεί δηλαδή τα συμφέροντα των δημοσιογράφων και ταυτόχρονα το δικαίωμα στην ενημέρωση των πολιτών και στην προαγωγή του διαλόγου.

Αυτά λέει η θεωρία... Να πάμε, όμως, στην πράξη; Η ΕΣΗΕΠΗΝ, λοιπόν, έχει μια σειρά από «κενά» στην παραπάνω θεωρητική προσέγγιση. Πρώτον, δεν εκπροσωπεί όλους τους δημοσιογράφους. Ούτε οι μισοί από όσους ασκούν το επάγγελμα του δημοσιογράφου στην «επικράτεια» της δεν ανήκουν στο δυναμικό της, λόγω των εξαιρετικά περίπλοκων διαδικασιών που έχει στο καταστατικό της. Ιδιαίτερα οι νέοι δημοσιογράφοι όχι μόνο δεν ανήκουν στην Ένωση (αφού δεν έχουν τα τυπικά προσόντα), αλλά δεν έχουν όπως δικαιούνται ούτε τη στοιχειώδη συνδικαλιστική κάλυψη. Δουλεύουν υπερωριακά και ανασφάλιστοι, αμείβονται χαμηλά και κατά... βούληση των εργοδοτών τους (ούτε λόγους για τακτική καταβολή των χρημάτων τους), ενώ η

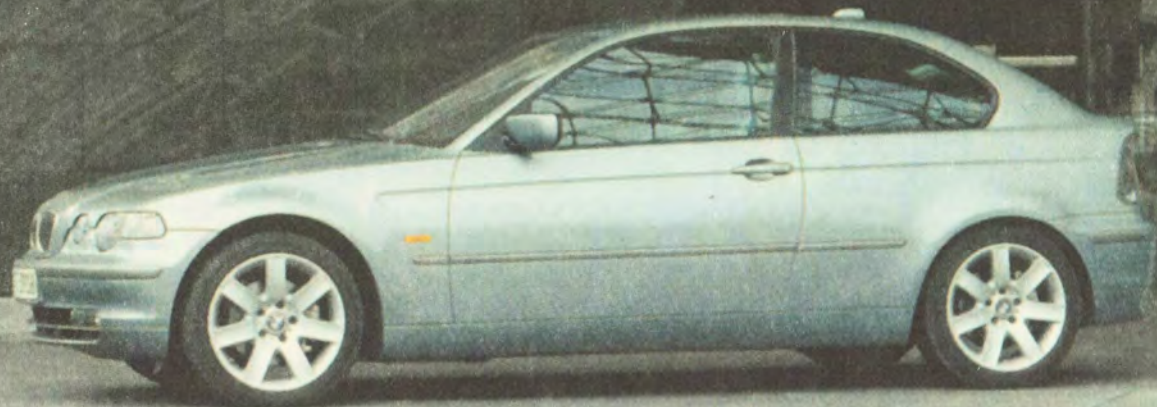
Achaia Motors ΕΠΕ
Μέλος του Επισήμου
Δικτύου InterCar AE

Εθν. Οδός
Πατρών - Αθηνών 105
264 42 Πάτρα
Τηλ.: (0610) 436825,
436807, 431357
Fax : (0610) 428366

Απόλυτο
Μηάνημα Οδήγησης

1,6 lt-115 hp!
Νέα BMW Compact από 287 Ευρώ το μήνα.
Μην ψάχνετε για ψεγάδι - δεν υπάρχει.

Δείτε την στην Achaia Motors ΕΠΕ.

Νέα BMW Compact. Σπορ. Ευέλικτη. Με την πρακτικότητα και τη λειτουργικότητα της πίσω πόρτας και του μεταβλητού χώρου. Με ποιότητα κατασκευής, άνεση και ασφάλεια BMW. Πρωτοποριακά συστήματα ασφαλείας που φροντίζουν να παραμένουν όλα υπό έλεγχο. Τέλεια αίσθηση τιμονιού και άμεση απόκριση για τους απαιτητικούς οδηγούς. BMW Compact. Αποκτήστε το νεανικό μοντέλο της BMW με 287,00€ το μήνα και μην περιμένετε να βρείτε κανένα ψεγάδι.

Χρηματοδότηση Serfin: 40% προκαταβολή, 60 μηνιαίες δόσεις, μηνιαίο ονομαστικό επιτόκιο 0,65% + Φ.Π.Α. 18%, Ε.Π.Ε. 8,1376% + Φ.Π.Α. 18%
BMW Compact - Κατανάλωση (lt/100km): Κύκλος εκτός πόλης 5,3 - Μεικτός κύκλος 6,9 - Εκπομπές CO₂ (gram/km): 167,0

οδόντα αντί οδόντος

Ένωση για να παρέμβει ζητά επώνυμες καταγγελίες και δεν προβαίνει σε ελέγχους, όπως έχει δικαίωμα.

Ακόμα, όμως, και για τους δημοσιογράφους που είναι μέλη της, η ΕΣΗΕΠΗΝ δε φαίνεται ιδιαίτερα μαχητική. Τρεις απεργίες (δύο 24ωρες και μία 48ωρη) προκήρυξε το τελευταίο διάστημα η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Συντακτών και μόνο σε μία συμμετείχε πλήρως, γιατί στις άλλες δύο περιπτώσεις αρκέστηκε σε απλές στάσεις εργασίας (θεωρώντας ίσως πως στην Πελοπόννησο, στην Ήπειρο και στα ελληνικά νησιά οι δημοσιογράφοι έχουν καλύτερες συνθήκες εργασίας απ' ότι στην Κεντρική Ελλάδα, στην Αθήνα ή τη Θεσσαλονίκη).

Ίσως να φταίει αυτό που έχει επιβληθεί από τα πιο επίσημα χείλη της Ένωσης, σε γραπτές και προφορικές παρουσίες. Ότι, δηλαδή, «οι δημοσιογράφοι έχουν κοινά συμφέροντα με τους εκδότες και γι' αυτό πρέπει να αγωνίζονται εκ παραλλήλου».

Υπάρχουν φυσικά και τα παρασκηνακά προβλήματα της Ένωσης, αλλά δεν απασχολούν τους περισσότερους. Παρατηρήσεις που απειλούνται ή έχουν αμετάκλητα υποβληθεί, μια μήνυση δημοσιογράφου ενάντια σε τοπική εφημερίδα, επιλεκτική ενημέρωση των ΜΜΕ από την Ένωση για θέματα που τους ενδιαφέρουν και άλλα πολλά.

Θα επανέλθουμε...

Πρεμιέρα. Με τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας της Μουσικής, στις 21 Ιουνίου, θα συνδυαστεί και φέτος η πρεμιέρα του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας. Μία από τις ελάχιστες καλές ιδέες που προέκυψαν τα τελευταία χρόνια μέσα από το θεσμό, θα γίνει και φέτος πράξη με ανοιχτές συναυλίες από χορωδιακά και ορχηστρικά σχήματα στο κέντρο της πόλης. Γι' αυτό το λόγο η ΔΕΠΑΠ κάλεσε τα μουσι-

κά σύνολα της πόλης να καταθέσουν τις προτάσεις τους, ώστε να η συγκεκριμένη εκδήλωση να οργανωθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Προεκλογικό. Ένα από τα φαινόμενα που αναμένεται να παρατηρήσουμε στις φετινές Δημοτικές Εκλογές, είναι και το γεγονός ότι ο πολιτισμός είναι πολύ πιθανό να παίξει ένα σημαντικό ρόλο στις αντεκδικήσεις μεταξύ των παρατάξεων, σε ό,τι αφορά τουλάχιστον τους Δήμους του Νομού Αχαΐας.

Στην Πάτρα περιμένουμε να δούμε τις παρατάξεις να υπερασπίζονται με περισσό πάθος την υπόθεση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας και της πορείας μας προς το 2006. Στη Συμπολιτεία, η υποψηφιότητα της αρχαιολόγου Ντόρας Κατσωνοπούλου, θα δώσει χρώμα πολιτισμού, αφού αναμένεται να προτάξει την... κολώνια που κρατάει χρόνια και αφορά την εύρεση ή όχι της Αρχαίας Ελίκης στην περιοχή. Στο Ρίο, οι πολλές (και κατά τεκμήριο πετυχημένες) πολιτιστικές εκδηλώσεις που έγιναν τα τελευταία χρόνια, θα αποτελέσουν κι εκεί σημείο τριβής, με οικονομικά ή άλλα επιχειρήματα.

Και βέβαια, η ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, με όσα πολιτιστικά γεγονότα αναμένεται να φέρει, θα δώσει κι αυτή τον τόνο στην προεκλογική περίοδο και σε άλλες περιοχές, εντός κι εκτός της Αχαΐας.

Έτσι για πρώτη (και τελευταία;) φορά θα δούμε πολιτικούς της τοπικής αυτοδιοίκησης να μάχονται για την πολιτιστική ανάπτυξη, περισσότερο απ' ότι αρκετοί καλλιτέχνες ή διανοούμενοι. Σημεία των καιρών...

Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών

Το Συνεδριακό & Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών έχει ανεγερθεί στην Πανεπιστημιούπολη της Πάτρας σε έκταση 25 στρεμμάτων και είναι το πρώτο αμιγές συνεδριακό κέντρο της Ελλάδας και ο μεγαλύτερος συνεδριακός χώρος της Νοτιοδυτικής Ελλάδας. Έχει αναπτυχθεί σε δύο επίπεδα συνολικής επιφάνειας 9.300 m² και μπορεί να φιλοξενήσει 2.500 συνέδρους. Είναι σχεδιασμένο με διεθνείς προδιαγραφές, εφοδιασμένο με τον πιο σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό, ενώ ταυτόχρονα παρέχει και τη δυνατότητα διοργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων (θέατρο, μουσική, χορός) και εκθέσεων υψηλών απαιτήσεων.

Το ΣΠΚ διαθέτει τα πιο σύγχρονα οπτικοακουστικά συστήματα υψηλής ποιότητας. Σε όλο το κτιριακό συγκρότημα του Συνεδριακού κέντρου υπάρχει δομημένη καλωδίωση που επιτρέπει τη σύνδεση τηλεφωνικών συσκευών και εικονοτηλεφώνων, την τηλεσυνδιάσκεψη και την τηλεργασία ανάμεσα σε όλους του χώρους του κέντρου αλλά και με τον υπόλοιπο κόσμο μέσω σύγχρονου τηλεπικοινωνιακού κόμβου.

Ισόγειο	Θέσεις
1 Κύρια Αμφιθεατρική Αίθουσα	1.080
1 Αμφιθέατρο	250
1 Αίθουσα Παράλληλων Συνεδριάσεων*	120
3 Αίθουσες Παράλληλων Συνεδριάσεων	75
2 Αίθουσες Σεμιναρίων	45
Χώρος Υποδοχής (600 m ²)	
1 Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων (200 m ²)	
2 Γραφεία (15 m ²)	
Ιατρείο	

* Οι Αίθουσες Παράλληλων Συνεδριάσεων έχουν τη δυνατότητα να ενοποιηθούν ανά δύο

1ος όροφος	Θέσεις
2 Αίθουσες Σεμιναρίων	15
2 Αίθουσες Σεμιναρίων	45
2 Αίθουσες Σεμιναρίων	50
2 Αίθουσες Σεμιναρίων	80
Χώρος Υποδοχής (470 m ²)	
2 Γραφεία (15 m ²)	

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με το:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ, 265 00 ΠΑΤΡΑ
Τηλ.: 061 993999, 996315-16 • Fax: 061 994999
E-mail: confer@upatras.gr
URL: <http://www.confer.upatras.gr>

Γιάννα Ροϊλού

«Τα παιδιά να μεγαλώνουν με το θέατρο...»

Συνέντευξη στη Μαρία Ριχάνη
Φωτογραφία: Βίκυ Σπυριδώνος

Συχνά γίνεται λόγος για το θέατρο σε σχέση με το παιδί, για το θεατρικό παιχνίδι και τις εφαρμογές που μπορεί αυτό να έχει, καθώς και για την επίδραση που μπορεί να ασκηθεί στην προσωπικότητα και τη συμπεριφορά ενός παιδιού όταν ασχολείται με το θέατρο.

Η ASSITEJ είναι η Διεθνής Εταιρεία Θεάτρου για τα παιδιά και τους νέους. Ιδρύθηκε το 1965, και αριθμεί αυτή τη στιγμή 71 χώρες-μέλη. Η Ελλάδα έγινε μέλος το 1983. Βασικός σκοπός της Εταιρείας, είναι να εξασφαλίσει τη διεθνή επικοινωνία και συνεργασία όλων ασχολούνται με το θέατρο για τα παιδιά, να συμβάλλει στην ανάπτυξη και διάδοση της θεατρικής παιδείας, και να υποστηρίξει κάθε αξιόλογη προσπάθεια στον τομέα του παιδικού θεάτρου

Το ελληνικό παράρτημα της ASSITEJ, είναι το «Ελληνικό Κέντρο Θεάτρου για τα Παιδιά και τους Νέους». Το 1991 το Κέντρο αυτό είχε εκδώσει ένα βιβλίο με θέμα «Θέατρο για παιδιά». Τώρα, δέκα χρόνια μετά

την πρώτη έκδοση του βιβλίου «Θέατρο για παιδιά», εκδίδεται πάλι απ' το ίδιο Κέντρο, ένα δεύτερο βιβλίο με τον ίδιο τίτλο, και θέμα «Θέατρο και Σχολείο». Με αφορμή λοιπόν αυτή την έκδοση, συναντήσαμε την κυρία Γιάννα Ροϊλού, που έχει την επιμέλεια της.

Η κ. Ροϊλού, ασχολείται με το θέατρο απ' το 1984. Έχει τελειώσει τη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών, έχει κάνει δύο Master of Arts στην Αγγλία, έχει σπουδάσει σκηνοθεσία και παντομίμα και έχει δουλέψει σε παραγωγές στο Φριτζ στο Λονδίνο. Όταν μετά το 1984 γύρισε απ' την Αγγλία στην Ελλάδα, δούλεψε τρία χρόνια στη μέση εκπαίδευση σαν αναπληρώτρια καθηγήτρια φιλόλογος, και μετά διορίστηκε ως Ε.Ε.ΔΙ.Π. (Εκπαιδευτικό και Ερ-

γαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό) του Πανεπιστημίου Πατρών, στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, όπου και ως σήμερα υπηρετεί. Το 1994, ξεκίνησε διδακτορικό στο Lancaster της Αγγλίας.

Κάνεις αυτή την περίοδο μια δουλειά για την οποία συνεργάζεσαι με το «Ελληνικό Κέντρο Θεάτρου για τα παιδιά και τους νέους». Πώς προέκυψε αυτή η συνεργασία;

Είμαι ένα απ' τα ιδρυτικά μέλη του «Θεάτρου Νέων». Το «Θέατρο Νέων», είναι ένας θίασος που κάνει θέατρο για παιδιά και έχει ιδρυθεί εδώ και πέντε χρόνια. Εγώ έχω αναλάβει τα έντυπά τους. Κάθε χρόνο, εκτός απ' το πρόγραμμα των παραστάσεων, εκδίδουμε κι ένα βιβλίο για τους δασκάλους, στο οποίο δίνονται πληροφορίες για το έργο, το συγγραφέα, τη θεματική, ενώ προτείνει επίσης μια σειρά από δραστηριότητες, οι οποίες βασίζονται πάνω στο έργο, κυρίως θεατρικά παιχνίδια και αυτοσχεδιασμοί, που μπορούν να γίνουν μέσα στην τάξη με τα παιδιά. Έτσι ο δάσκαλος μπορεί να αξιοποιήσει την εμπειρία της παράστασης κάνοντας θεατρικό παιχνίδι με τα παιδιά μέσα στην τάξη.

Όλοι οι θίασοι εκδίδουν παρόμοια έντυπα;

Αυτή τη στιγμή το κάνουν μόνο δύο: Η Μικρή Πόρτα της Ξένας Καλογεροπούλου κι εμείς. Βλέποντας τη δουλειά μου στο «Θέατρο νέων» η Ξένα Καλογεροπούλου που είναι και πρόεδρος του «Ελληνικού Κέντρου Θεάτρου για τα Παιδιά και τους Νέους», μου πρότεινε να γίνω μέλος του Κέντρου, και να αναλάβω την επιμέλεια του δεύτερου βιβλίου που θα εξέδιδε το Κέντρο αυτό.

Ας μιλήσουμε λίγο για το βιβλίο...

Ο βασικός του κορμός είναι, όπως και στο πρώτο βιβλίο, οι περιλήψεις των θεατρικών έργων που ανέβηκαν απ' το 1991 ως το 2001, συνοδευόμενες με πληροφορίες για την πρώτη παράστασή τους. Ο δεύτερος κεντρικός του άξονας ασχολείται με το θέατρο για παιδιά και τη σχέση του θεάτρου με το σχολείο. Το βιβλίο λειτουργεί σαν ένα είδος *forum* απόψεων και εμπειριών.

Φιλοξενεί στην αρχή απόψεις καλλιτεχνών (Τριβιζάς, Σεϊτάνης, Καλατζόπουλος, Παπαδημητρίου, Στελάτου), που μιλούν για την εμπειρία τους απ' το θέατρο για παιδιά. Το τμήμα που αφορά καθαρά το θέατρο και το σχολείο, χωρίζεται σε τρία μέρη: Το πρώτο αναφέρεται στις περιπτώσεις που το σχολείο πηγαίνει στο θέατρο, και προτείνει τι μπορεί να κάνει ένας δάσκαλος για να αξιοποιήσει την παράσταση. Το δεύτερο εστιάζει σε θε-

ατρικές δραστηριότητες του προγράμματος «Μελίνα», όταν δηλαδή το θέατρο πηγαίνει στο σχολείο. Και το τρίτο μέρος ασχολείται με τις περιπτώσεις που το θέατρο γίνεται στο σχολείο, και περιλαμβάνει απόψεις ηγέτων, δασκάλων, και καθηγητών, που έχουν κάνει θέατρο με τους μαθητές τους μέσα στο σχολείο.

Το βιβλίο εκδίδεται με επιχορήγηση του Υπουργείου Πολιτισμού. Η επιμέλεια της έκδοσης έγινε από μένα, με τη συνεργασία της Ξένας Καλογεροπούλου, που έχει κάνει την επιμέλεια στο πρώτο βιβλίο. Για να στηθεί, βοηθήσαν όλα τα μέλη του Κέντρου, καθώς ο κάθε θίασος μας έδωσε το υλικό του, δηλαδή περιλήψεις των έργων που ανέβασε και πληροφορίες για την παράστασή τους.

Ας δούμε τώρα τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο παιδί και στο θέατρο. Πιστεύεις ότι «με το θέατρο» ή «δια του θεάτρου» μπορούμε να προσεγγίσουμε ένα παιδί και τελικά να το βοηθήσουμε να διευρύνει την εμπειρία του κόσμου του και να εκφραστεί;

Το θέατρο είναι ένα είδος τέχνης που αξίζει περισσότερο, πιστεύω, από κάθε άλλο για να ασχολείται ένα παιδί. Κι αν πουν εδώ ότι «αν δεν παινεύεις το σπίτι σου θα πέσει να σε πλακώσει!!!

Το θέατρο πρώτα απ' όλα είναι μια ομαδική τέχνη. Κι αυτό σημαίνει ότι βοηθά τα παιδιά στο να ενταχθούν σε μια ομάδα. Να μάθουν να συνεργάζονται και να αναπτύξουν μέσα στην ομάδα την πρωτοβουλία τους. Κι αυτό είναι πολύ σημαντικό, γιατί ο τρόπος με τον οποίο μεγαλώνουν τα παιδιά, μέσα στην κοινωνία, τα ωθεί προς την ανάπτυξη του ατομισμού. Το θέατρο είναι ίσως απ' τις λίγες τέχνες που βασίζεται και προωθεί τη συνεργασία. Γιατί όσο και καλός να 'σαι, στη σκηνή δεν μπορείς μόνος σου να κάνεις και πολλά πράγματα...

Εκτός όμως από αυτό, το θέατρο βοηθά τα παιδιά πρώτα απ' όλα να αναπτύξουν τα εκφραστικά τους μέσα και να διευρύνουν την εμπειρία που έχουν απ' τον κόσμο, παίζοντας ρόλους και άλλων προσώπων.

Ποια η γνώμη σου για το θέατρο όπως αυτό λειτουργεί και διδάσκεται στα σχολεία σήμερα μέσα στο παραπάνω πλαίσιο; Πώς βλέπεις το βιβλίο που δίνεται στα παιδιά σαν εγχειρίδιο;

Έχει γίνει πολλή μεγάλη κουβέντα γι' αυτό. Ειδικά για το βιβλίο. Κατ' αρχάς, όσον αφορά τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, και κυρίως το Λύκειο, το να μπει το θέατρο ως ένα μάθημα επιλογής μιας ώρας κάθε 15 μέρες, δε νομίζω ότι στοιχειοθετεί ακριβώς «μάθημα». Μέσα σ' αυτά

τα πλαίσια, το βιβλίο που υπάρχει, μπορεί να αποτελεί μια βάση, μια αφετηρία συζήτησης. Το θέμα είναι πόσο ο καθηγητής που θα το διδάξει, ξέρει από θέατρο.

Ποιοι θεωρείς εσύ ότι θα ήταν οι καταλληλότεροι εκπαιδευτές θεάτρου στα σχολεία;

Αυτό πλέον δε θα έπρεπε να αποτελεί καν αντικείμενο συζήτησης... Φυσικά οι θεατρολόγοι! Αυτοί είναι οι ειδικοί επιστήμονες γι' αυτή τη δουλειά. Οι φιλόλογοι που κυρίως το διδάσκουν σήμερα, δεν είναι οι καθ' ύλην αρμόδιοι. Μπορεί να ξέρουν θέατρο, αλλά το έχουν μελετήσει από καθαρά φιλολογική πλευρά. Δεν ξέρουν πώς εξετάζουμε το θέατρο απ' την πλευρά της θεατρολογίας. Το θέατρο έχει δύο πλευρές, δύο τεράστια κομμάτια, (το δράμα και την παράσταση), που αλληλεξαρτώνται και αλληλεπιδρούν. Οι φιλόλογοι δεν ασχολούνται με την παράσταση. Δεν ξέρουν να στήσουν μια παράσταση. Δεν έχουν σπουδάσει αυτό το γνωστικό αντικείμενο. Αντίθετα αυτό είναι γνωστικό αντικείμενο των θεατρολόγων που μελετούν το θέατρο απ' όλες τις πλευρές του. Άρα σίγουρα οι θεατρολόγοι είναι οι πιο ειδικοί για να διδάξουν θέατρο στα σχολεία.

Βέβαια η γνώση δεν εξασφαλίζει ότι θα είσαι και καλός δάσκαλος. Η διδασκαλία είναι χάρισμα, ταλέντο, δώρο Θεού. Δεν κάνουν όλοι οι άνθρωποι για δάσκαλοι...

Με τι τρόπο πιστεύεις ότι πρέπει να διδάσκεται το θέατρο στο σχολείο;

Κατ' αρχάς εγώ δεν πιστεύω ότι μπορεί να υπάρξει θέατρο στο σχολείο χωρίς πρακτική. Ειδικά όταν μιλάμε για Δημοτικό και Γυμνάσιο. Καλό θα ήταν αυτό να ισχύει και για το Λύκειο, αλλά είναι τέτοιες οι πιέσεις απ' το αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας, που δεν ξέρω αν τα παιδιά έχουν χρόνο. Φυσικά υπάρχουν μια σειρά από προβλήματα, που δυσκολεύουν τη λειτουργία τέτοιων προσπαθειών. Ας πούμε, ωραία, κάνουμε θέατρο. Ωραία, βρήκαμε και ώρα να το κάνουμε. Πού, όμως; Τα περισσότερα σχολεία δεν έχουν ούτε μια αίθουσα που να μπορείς να τη χρησιμοποιήσεις όπως θέλεις. Μετά, πού θα βρούμε τα χρήματα; Μια θεατρική παράσταση, ακόμα και το θεατρικό παιχνίδι, έχει κάποια έξοδα. Θέλει

ένα μικρό βεστιαρίο, ένα μικρό φροντιστήριο...

Θεωρείς ότι θα ήταν λάθος να πούμε ότι το θέατρο στο σχολείο «φτιάχνει θεατές»;

Νομίζω πως αυτό ισχύει εν μέρει. Μέσα στο βιβλίο, κι αυτό είναι ένα πολύ ωραίο κομμάτι, έχουμε αποσπάσματα από μαθητές που έχουν κάνει θέατρο, και μιλάνε για τη δική τους εμπειρία. Όλο το βιβλίο τελειώνει με ένα τέτοιο κείμενάκι, στο οποίο μια κοπελίτσα λέει: «Αυτό που μου έδωσε το θέατρο, είναι ένα τεράστιο "μπορώ"».

Θα συμφωνήσεις μαζί μου ότι με το να διδάσκεται το θέατρο στο σχολείο διαμορφώνεται στα παιδιά, μια ιδιαίτερη θεατρική αισθητική, που αργότερα θα τα κάνει πιο απαιτητικούς θεατές...

Αυτό συμβαίνει και με το να διδάσκεται το θέατρο στα σχολεία, και με το να πηγαίνουν συστηματικά τα παιδιά να βλέπουν θέατρο. Είναι πολύ ωραία αυτή η πρωτοβουλία του Υπουργείου Παιδείας, να εγκρίνει κάθε χρόνο παραστάσεις για τα σχολεία. Αλλά η οποιαδήποτε αισθητική παραγωγή σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, δεν εξαρτάται μόνο από το αν έχουμε παιδιά που έχουν καλλιεργηθεί στο θέατρο. Δε σημαίνει ότι επειδή έχουμε παιδιά που πηγαίνουν στο θέατρο κι έχουν καλλιεργηθεί αισθητικά, θα έχουμε οπωσδήποτε σε δέκα χρόνια πολύ καλούς συγγραφείς και καλούς καλλιτέχνες. Στη νεότερη Ελλάδα το θέατρο, κατά τη γνώμη μου, αντιμετωπίζει δυσκολίες. Αισθάνομαι ότι είμαστε πολύ κλειστοί μέσα στο μικρόκοσμο της χώρας μας. Θα ήταν πολύ καλό να ανοιχτούμε, και να μπορούμε σε ένα διεθνές forum, καλλιτεχνικών και αισθητικών αναζητήσεων.

Τι συναντά κανείς στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών;

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας, είναι ένα τμήμα που συνδυάζει θεωρητικές και πρακτικές σπουδές στο θέατρο. Έτσι διαφοροποιείται από τα αντίστοιχα τμήματα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Δεν αποσκοπεί να βγάλει πτυχιούχους καλλιτέχνες του θεάτρου, αλλά θεατρολόγους. Κι αν με ρωτήσεις τι είναι οι θεατρολόγοι, θα σου πω πολύ απλά, ότι είναι οι

θεωρητικοί επιστήμονες του θεάτρου. Βλέπουν την τέχνη του θεάτρου θεωρητικά.

Το γεγονός ότι οι σπουδές στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών συνδυάζουν τη θεωρητική με την πρακτική προσέγγιση, συντείνει σε μία πληρέστερη κατανόηση και κατάρτιση του θεάτρου ως είδος τέχνης. Γενικά, όμως, οι θεατρικές σπουδές είναι πάρα πολύ νέες για τα επιστημονικά δεδομένα. Ουσιαστικά άρχισαν να ανεξαρτητοποιούνται απ' τις φιλολογικές σπουδές, απ' τις αρχές του αιώνα, όταν άρχισε να αναγνωρίζεται η παράσταση ως είδος τέχνης ανεξάρτητα απ' το δράμα. Η πραγματική κίνηση διαφοροποίησής του όμως, ως αντικείμενο σπουδών, έγινε γύρω στο '60-'70.

Από επαγγελματική άποψη, υπήρχε κάποια ανάγκη να ιδρυθεί ένα τέτοιο τμήμα; Με άλλα λόγια δηλαδή χρειαζόταν να υπάρξουν επαγγελματίες θεατρολόγοι;

Έχω μια πολύ ελιτίστικη άποψη γι' αυτό το θέμα. Τα Πανεπιστήμια δεν είναι για να βρίσκει δουλειά ο κόσμος. Είναι για να μαθαίνει. Έτσι, λοιπόν, από την άποψη προσφερόμενης γνώσης για το θέατρο και έρευνας, (γιατί δεν είναι μόνο τι διδάσκεις, αλλά είναι και τι ερευνάς), υπήρχε πιστεύω τεράστια ανάγκη. Τώρα όσον αφορά το αν οι θεατρολόγοι θα βρουν δουλειά, υπήρχαν διάφορες σκέψεις, όχι μόνο σχετικά με την απορρόφησή τους στο χώρο της εκπαίδευσης. Πήρε άλλωστε καιρό μέχρι να υπάρξουν θέσεις για θεατρολόγους στην επιτηρίδα. Στην ουσία, οι δικοί μας απόφοιτοι μπορούν να δουλέψουν ως δραματολόγοι σε διάφορα μεγάλα θέατρα, μπορούν επίσης να δουλέψουν σε οργανισμούς οι οποίοι οργανώνουν εκδηλώσεις ή να ασχοληθούν με παρόμοια αντικείμενα. Εάν η Ελλάδα ήταν λίγο πιο οργανωμένη στο επίπεδο του πολιτισμού της, όντως θα υπήρχε μια παρθένα αγορά εργασίας.

Οι νέοι φοιτητές που έρχονται σ' αυτό το τμήμα ενημερώνονται από τους εκπαιδευτές τους ή από άλλες πηγές σχετικά μ' αυτή την κατάσταση;

Αυτό δεν το ξέρω. Πάντως σε μένα δε φτάνουν ερωτήσεις για τέτοια θέματα. Έχω, όμως, την αίσθηση ότι τα πράγματα στην αγορά αλλάζουν τόσο γρήγορα που τίποτα πια δεν εγγυάται σε κάποιον ότι θα έχει δουλειά. Και για να πω και την αλήθεια, όταν εγώ σπούδασα θέατρο, δεν ήξερα ότι θα γίνουν τμήματα θεατρικών σπουδών και ότι θα δουλέψω εκεί. Σπούδασα θέατρο γιατί ήθελα να σπουδάσω

Είναι αξιοπρόσεκτο το γεγονός, πως ένα Τμήμα του

Πανεπιστημίου που λειτουργεί δέκα χρόνια, και που είναι ευρέως γνωστό ότι έχει πολύ αξιόλογους καθηγητές, δεν έχει οργανώσει έναν μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών. Πού πιστεύεις ότι οφείλεται αυτό;

Ένα πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών, δεν είναι εύκολη υπόθεση. Για να λειτουργήσει σημαίνει ότι έχεις έναν ικανό αριθμό διδασκόντων, τουλάχιστον δέκα, κάτι που ακόμα δεν έχει το Τμήμα. Βέβαια σε μερικούς μήνες θα γίνουμε αυτοδύναμοι. Αν και είμαι πολύ χαμηλά στην ιεραρχία για να με απασχολήσει άμεσα το θέμα, πιστεύω ότι το να προσφέρεις καλές μεταπτυχιακές σπουδές, είναι θέμα οργάνωσης. Δε είναι και τόσο εύκολο. Κι εμένα θα με ενδιέφερε, όταν κάνουμε μεταπτυχιακές σπουδές, αυτές να μην ανταγωνίζονται μόνο αντίστοιχες σπουδές στην Ελλάδα, αλλά να είναι ανταγωνιστικές με αυτές των μεγάλων Πανεπιστημίων της Ευρώπης. Έτσι αξίζει να οραματιστείς και να οργανώσεις και μεταπτυχιακές και πτυχιακές σπουδές...

Πιστεύεις ότι όταν μιλάμε για θέατρο, βρίσκουμε χρυσή τομή ανάμεσα στην επιστήμη και την τέχνη;

Πιστεύω, ότι η επιστήμη κι η τέχνη δεν συνδυάζονται. Η θεατρολογία είναι καθαρά επιστήμη. Είναι άλλο πράγμα «μελετώ το θέατρο», κι άλλο πράγμα «κάνω θέατρο». Η επιστήμη είναι έρευνα, και η τέχνη είναι μαγεία.

Τι σχέση θα έλεγες ότι έχει η θεατρολογία με την κριτική; Το ρωτάω αυτό γιατί υπάρχει η αντίληψη ότι το τμήμα Θεατρικών Σπουδών βγάζει κριτικούς θεατρολόγους.

Με την κριτική που υπάρχει στις εφημερίδες και τα περιοδικά, η θεατρολογία δεν έχει άμεση σχέση. Υπάρχει μια σύγχυση πάνω σ' αυτό το θέμα. Λέμε ας πούμε: «κριτικό δοκίμιο θεατρολογίας» και σ' αυτή την περίπτωση μιλάμε για μια πολύ επιστημονική κι ερευνητική δουλειά.

Αντίθετα, η κριτική στις εφημερίδες, είναι μια εντελώς διαφορετική ιστορία. Είναι μια διαδικασία, όπου ένας κριτικός συστήνει ή δε συστήνει παραστάσεις μέσα από μια συγκεκριμένη εφημερίδα, σε ένα συγκεκριμένο κοινό, που πολλές φορές ανήκει και σε συγκεκριμένα μορφωτικά επίπεδα, ηλικίες κ.τ.λ. Για να κάνεις καλά αυτή τη δουλειά, δε χρειάζεται αναγκαστικά θεατρική παιδεία. Χρειάζεται όμως απαραίτητα να έχεις θεατρική καλλιέργεια. Βέβαια οι απόφοιτοι των Τμημάτων Θεατρικών Σπουδών χωρίς να είναι αμιγώς «κριτικοί θεατρολόγοι», ασφαλώς και μπορούν να ασχοληθούν και με αυτό το αντικείμενο, καθώς αφενός γνωρίζουν το θέατρο σε μια ολόκληρη σαν τέχνη, και αφετέρου έχουν αποκτήσει θεατρική καλλιέργεια.

Ένας συναρπαστικός μουσικός βίος

Του Γιάννη Μουγγολιά

Η αναζήτηση στη μουσική ιστορία ενός τόπου, πέραν της γοητείας που ασκεί η ενασχόληση με αλλοτινές εποχές, διαφορετικά ήθη και συμπεριφορές, μπορεί να αποτελέσει ένα ανεκτίμητο μέσο γνωριμίας με την πορεία, τη φυσιογνωμία και τα κύρια χαρακτηριστικά ενός ολόκληρου συστήματος πολιτιστικών αξιών.

Σκιαγραφώντας τα πορτρέτα μουσικών προσωπικοτήτων, που έδρασαν και ξεχώρισαν στην Πάτρα και καταγράφοντας το μουσικό παρελθόν και την ιστορία της πόλης, μπορούμε να οδηγηθούμε σε ποικίλα συμπεράσματα για την παράδοση και τον πολιτισμό που αναπτύχθηκε και κατά συνέπεια να προχωρήσουμε σε ασφαλείς κρίσεις για τον τρόπο που ανταποκρίθηκε η τοπική κοινωνία στα διάφορα πολιτιστικά ρεύματα, αλλά και να αφουγκραστούμε το μέλλον εντοπίζοντας τις διαφοροποιήσεις και την εξέλιξη.

Κύρια τεκμήρια μια τέτοιας διαπίστωσης βέβαια οι αιχμές, όσοι δηλαδή ξεχώρισαν στο μουσικό σύμπαν της πόλης, δίνοντας το προσωπικό τους ύφος και δραπετεύοντας από τα ασφυκτικά όρια της τοπικής φήμης.

Η Αντιγόνη Παπαμικροπούλου σίγουρα ανήκει σε αυτούς

προσφέροντας ξεχωριστές μουσικές σελίδες στο ανέκδοτο λεύκωμα των Πατρινών που διακρίθηκαν.

Γεννημένη στην Πάτρα το 1888, η Αντιγόνη Παπαμικροπούλου – Μακρυγιάννη, καταγράφεται ως μια από τις πρώτες Ελληνίδες, που ασχολήθηκαν με τη μουσική σύνθεση (μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών), ενώ υπήρξε από τις κορυφαίες πιανίστριες επιδεικνύοντας ένα ζηλευτό επίπεδο εκτελεστικής δεξιότητας.

Θα επιχειρήσουμε να φωτίσουμε το χρονικό του βίου της στον οποίο η μουσική έπαιξε κυρίαρχο ρόλο (πέθανε στην Αθήνα το 1978).

Πληροφορίες για την οικογένεια αντλούμε από τον πρόλογο του Παναγιώτη Κανελλόπουλου «Η Πάτρα της Μπελ Επόκ», στο βιβλίο του Αλέκου Μαρασλή «Πάτρα 1900».

Πρώτες ανεψιές του διακριθέντος υπουργού Επιστισμού και Εθνικής Οικονομίας Πατρινού Παναγιώτη Βουρλούμη, οι τρεις αδελφές Παπαμικροπούλου, που συνδέθηκαν με ιδιαίτερους φιλικούς δεσμούς με τον Παναγιώτη Κανελλόπουλου μετά το 1920.

Η μεγάλη – η Αντιγόνη – αφιερώθηκε στο πιάνο και στη μουσική σύνθεση. Η τρίτη, η Ηλέκτρα, επίσης εξαιρετική πιανίστα (πτυχιούχος της Μουσικής Ακαδημίας Χαϊδελβέργης), αλλά και συντάκτης λογοτεχνικών δοκιμών, ταξιδιωτικών εντυπώσεων και καθηγήτρια της Απαγγελίας, παντρεύτηκε τον Αριστείδη Ιωάννου Μικρούτσικο (καταγωγή από Δελφούς), που εργάστηκε ως λογοτέχνης και δημοσιογράφος συμβάλλοντας τα μέγιστα στην πνευματική ζωή της Πάτρας. Κορυφαίος διανοούμενος ο Αριστείδης Μικρούτσικος, πέθανε πρόωρα το 1939 σε ηλικία 42 ετών. Η άλλη αδελφή Παπαμικροπούλου ήταν η Ισμήνη, και αυτή αξιόλογη πιανίστα, που σπούδασε στο Λονδίνο. Την Ισμήνη τη συναντάμε να διδάσκει τα χορικά άσματα και να συνοδεύει στο πιάνο από τα παρασκήνια του Εαρινού Θεάτρου (καλοκαιρινό θέατρο που βρισκόταν στη συμβολή των οδών Γούναρη και Κανακάρη) στη θεατρική παράσταση «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή που δόθηκε τον Ιούνιο του 1919 από ερασιτέχνες με σκοπό τη συγκέντρωση χρημάτων για την κατασκευή του ανδριάντα του Παλαιών Πατρών Γερμανού. Η Ισμήνη σε εκείνη την παράσταση είχε ερμηνεύσει το ρόλο της Κλυταιμνήστρας, ενώ η αδελφή της Ηλέκτρα ενσάρκωσε θεατρικά την Ηλέκτρα της τραγωδίας.

Στο συγγενικό περιβάλλον της Αντιγόνης Παπαμικροπούλου ανήκει ο συνθέτης Θάνος Μικρούτσικος, στο αρχείο του οποίου ανήκει το κύριο μέρος του συνθετικού της έργου για πιάνο.

Το πατρικό σπίτι της Αντιγόνης και της Ηλέκτρας Παπαμικροπούλου ήταν από τα κορυφαία αρχοντικά της πόλης και βρισκόταν δίπλα από το σπίτι της οικογένειας Μικρούτσικου, στην οδό Κορίνθου πλησίον της σημερινής Αγροτικής Τράπεζας. Η ιδιοκτησία των ακινήτων της οικογένειας Παπαμικροπούλου κάλυπτε μέχρι και τη συμβολή των οδών Κορίνθου και Ζαΐμη. Το σπίτι της Αντιγόνης Παπαμικροπούλου υπέστη σημαντικές καταστροφές από το σεισμό της Πάτρας και πουλήθηκε αλλάζοντας ιδιοκτησιακό καθεστώς.

Η εκλεκτή συνθέτης έκανε σημαντικές σπουδές στη Βασιλική Μουσική Ακαδημία του Λονδίνου, όπου αποφοίτησε με άριστα και διακρίθηκε με το Ανώτατο Βραβείο (Highest Award) του μουσικού ιδρύματος της Αγγλίας.

Εγκαταστάθηκε κατόπιν στη γενέτειρά της, όπου έζησε αφιερώνοντας τη ζωή της στη μουσική. Άσκησε με ένα μοναδικό τρόπο, που την τοποθετούσε στην αφρόκρεμα των καιρών εκείνων, το παιδαγωγικό έργο στο πιάνο διδάσκοντας σε μαθητές που αργότερα διακρίθηκαν στο μουσικό στίβο. Μεταξύ των μαθητών της, που ξεχώρισαν, ήταν ο διακεκριμένος Πατρινός συνθέτης Ανδρέας Νεζερίτης (1897–1980), τον οποίο παρακολούθησε με μεγάλη προσοχή στα πρώτα του μαθήματα στη μουσική, τον θεμελίωσε παιδαγωγικά και τον οδήγησε με ασφάλεια στο κατοπινό του σπουδαίο συνθετικό έργο.

Στο σημείο αυτό πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι η Αντιγόνη Παπαμικροπούλου έχοντας ιδιαίτερη οικονομική άνεση και ευμάρεια δεν άσκησε τακτικά και με επαγγελματικές συνθήκες τη διδασκαλία του πιάνου αλλά περισσότερο ως παιδαγωγός – λειτουργός. Στα πλαίσια της παιδαγωγικής αυτής δραστηριότητας της γύρω στο 1936 τη συναντάμε να διδάσκει στη Φιλαρμονική Εταιρεία. Επίσης ήταν και από τις πρώτες διδάσκουσες στο Πατραϊκό Ωδείο. Με την ίδρυση του ιστορικού ωδείου το 1937 ο τότε διευθυντής του και ιδρυτής Ευθύμιος Ντρέκης, με αναμφισβήτητη καλλιτεχνική υποδομή και έμφυτο ταλέντο, είχε προσεγγίσει διάσημους για την εποχή τους καθηγητές. Μετά την αναγκαστική διακοπή ουσιαστικών εργασιών στο Πατραϊκό Ωδείο λόγω πολέμου, συναντάμε γύρω στο 1945 την Αντιγόνη Παπαμικροπούλου να διδάσκει στο ζωτικό αυτό μουσικό χώρο. Η Άσπα Ντρέκη άλλωστε, σημερινή διευθύντρια του Πατραϊκού Ωδείου, πήρε τα πρώτα μαθήματα πιάνου από τη διακεκριμένη πατρινή μουσική και συνθέτη. Μετά από αρκετά χρόνια άλλωστε η Αντιγόνη Παπαμικροπούλου χάρισε το πιάνο της στην Άσπα Ντρέκη και στο Πατραϊκό Ωδείο, όπως και όλη τη μουσική βιβλιοθήκη της.

Η Αντιγόνη Παπαμικροπούλου, όπως προείπαμε, χαρακτηρίστηκε ως μια από τις πρώτες Ελληνίδες συνθέτριες. Το συνθετικό της έργο αποτελείται από ένα σύνολο εξαιρετικών πιανιστικών έργων και τραγουδιών. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η ίδια έγραφε τους στίχους των περισσότερων τραγουδιών. Τραγούδια που στην εποχή τους έχαιραν ιδιαίτερης δημοτικότητας, χαρακτηρίζονταν ως ξεχωριστά κομψοτεχνήματα και βέβαια συμπλήρωσαν με τον καλύτερο τρόπο τα προγράμματα σημαντικών ερμηνευτών του έντεχνου ρεπερτορίου. Μεταξύ των τραγουδιστών, που απέδωσαν κατ' επανάληψη έργα της, ήταν ο διάσημος λυρικός τενόρος Αντώνης Δελένδας του

Γ' Ελληνικού Μελοδράματος και της Εθνικής Λυρικής Σκηνης, ο οποίος ακολούθησε μια εξαιρετική καριέρα ανάλογη των κορυφαίων και λαμπρότερων εκπροσώπων του διεθνούς λυρικού τραγουδιού.

Στο Λονδίνο εκδόθηκε η σύνθεσή της «Το Κλάμα του Βοσκού». Σχετικά με τη σύνθεση αυτή, αλλά και για συναυλία που είχε δώσει στην αγγλική πρωτεύουσα ο Νεολόγος αναφέρει στις 30 Αυγούστου του 1920:

«Μετ' ευχαριστήσεως μανθάνομεν ότι η εν Λονδίω παρεπιδημούσα καλλιτέχνης Δις Αντιγόνη Παπαμικροπούλου δρέπει δάφνας καταχειροκροτηθείσα εις το Duke's Hall εις την πρόπνοον δοθείσαν συναυλίαν εις το Duke's Hall, όπου εξετέλεσε το δημοφιλές Concerto του Νορβηγού μουσουργού Grieg, τη συνοδεία ορχήστρας εξ εκατόν οργάνων. Η μαγική δύναμις της τέχνης της Ελληνίδος καλλιτέχνιδος, άφησεν ανεξαλείπτους εντυπώσεις εις το φλεγματικόν αγγλικόν ακροατήριον.

Η Δις Παπαμικροπούλου επίσης εξέδωκε και μια εκ των συνθέσεών της «Το Κλάμα του Βοσκού» εις τον μεγάλον εκδοτικόν οίκον West's & Co και η οποία θα κυκλοφορήσει και εν Λονδίω υπό τον τίτλο: The Greek Shepherd's Song».

Το έργο γράφτηκε και αφιερώθηκε από τη συνθέτρια στη μνήμη του θείου της Θόδωρου Βουρλούμη και ήταν το τρίτο μέρος της πενταμερούς «Καλαβρυτινής Σουίτας» για πιάνο, που ζωντάνευε εικόνες από τα βουνά. Τα υπόλοιπα μέρη που απαρτίζουν το έργο είναι: «Ένας αητός καθότανε», «Καμμένα Ελληνόπουλα», «Στης Αρκαδιάς το διάσελο» και ο ελληνικός χορός «Ελληνοπούλα μ' γειά σου». Τα τέσσερα αυτά λοιπά μέρη αφιερώθηκαν από τη συνθέτρια στους γονείς της και στους θείους της Θόδωρο, Νίκο, Παναγή και Γιώργη Βουρλούμη.

Η «Καλαβρυτική Σουίτα» έργο με βαθιά τα στοιχεία της ελληνικότητας, αναπλάθει σκηνές από τα βουνά, διακρίνεται για την καθαρότητα της μουσικής γραφής και όπως το σύνολο του έργου της, διαπνέεται από γερές δόσεις ρομαντισμού.

Ολόκληρη η «Καλαβρυτινή Σουίτα» εκδόθηκε από τον οίκο C.G. Roder στη Λειψία.

Από τον ίδιο οίκο στη Λειψία εκδόθηκε η «Νύχτα τ' Απριλίου» (φαντασία για πιάνο), αφιερωμένο σε μια ανάμνηση όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η παρτιτούρα.

Πάντως η συντριπτική πλειοψηφία των έργων της βρήκε εκδοτικό βήμα σε οίκους του Λονδίνου, και βέβαια της Ελλάδας.

«Δε θα με ξεχάσεις», σε στίχους και μουσική Αντιγόνης Παπαμικροπούλου. Ερωτικό τραγούδι ιδιαίτερα δημοφιλές στην εποχή του. Το έγραψε το 1936.

«Ο Χορός του Λευκού Ρόδου» «Valse Noble» για πιάνο (αφιερωμένο στην πριγκίπισσα Φρειδερίκη του Διαδόχου) Γραμμένο το 1947.

«Γαρδένιες στο δειλ». Γραμμένο το 1948 «Gratitude» ή «Μπάλος ευγνωμοσύνης». Μια υπέροχη μπαλάντα, γραμμένη το 1951 και αφιερωμένη στον Charles Grutehfield.

«Έφερες την άνοιξη στην καρδιά μου» Γραμμένο το 1951.

«Coronation Ball» – Air de ballet (αφιερωμένο στη Βασίλισσα Ελισάβετ Β' της Αγγλίας). Το έγραψε το 1953 και του είχε δώσει επίσης τον ελληνικό τίτλο «Ο χορός τη Σμύρνης».

«Σ' αγαπώ μικρή μου Άννα», το 1956 και αφιερωμένο στην Anne van Fleet Mc Christian.

«Η Νύχτα Χριστουγέννων», μια μπαλάντα για πιάνο, αφιερωμένη στην επιστήθια αγαπημένη φίλη της Lily Beth Hanson Appleton. Πρόκειται για μια ρομάντσα με έντονο το λυρικό στοιχείο, όπως η πλειοψηφία των συνθέσεών της. Η Νύχτα Χριστουγέννων, γράφτηκε το 1956 και ήταν από τις δημοφιλέστερες συνθέσεις της. Άλλος τίτλος: «Lily Beth».

Η Αντιγόνη Παπαμικροπούλου έγραψε αρκετά έργα για «πιάνο σαλονιού», μεταξύ των οποίων οι «Καμπάνες». Επίσης διάφορα ερωτικά τραγούδια που περιστρέφονταν κυρίως γύρω από τη γκάμα των συναισθημάτων του έρωτα και του αποχωρισμού: «Αγάπη μου ωραία», «Γύρισε – γύρισε», «Έφυγες», «Ήρθες αργά», «Λυπητερό τραγούδι», «Δεν μ'αγαπάς», «Μην λησμονήσεις», «Έλα πάμε», «Η Πάτρα στον Μεσοπόλεμο», «Τραγούδι χωρίς λόγια», «Ας θυμηθούμε μαζί», «Πόνος» και «Αγωνία». Τα δυο αυτά τελευταία τραγούδια μαζί με την «Καλαβρυτινή Σουίτα» ερμηνεύθηκαν με ξεχωριστό τρόπο από την ίδια σε ένα πιανιστικό ρεσιτάλ, που έδωσε τον Απρίλιο του 1931 στον θρυλικό «Παρνασσό» στην Αθήνα, αποσπώντας διθυραμβικά σχόλια από τους αυστηρούς κριτικούς του κέντρου την εποχή εκείνη.

Σε ηλικία 30 ετών ήδη είχε καταξιωθεί στη συνείδηση των Πατρικών μουσικόφιλων, ενώ οι κριτικές της πόλης της απέδιδαν εγκωμιαστικούς χαρακτηρισμούς, όπως «η κορυφαία της Ελλάδος πιανίστρια». Αυτό

ήταν το δεύτερο – εκτός της σύνθεσης – αλλά εξίσου σημαντικό τμήμα της καλλιτεχνικής της δραστηριότητας. Αναφερόμαστε στο εκτελεστικό πιανιστικό ταπεραμέντο της. Στις 14 Μαρτίου του 1918 σε ειδικό κείμενο με τον τίτλο «Η Αριστοτέχνης» γράφεται:

«Είνε εκείνη που από μικρό κοριτσάκι πρωτοπαρουσιάστηκε για τεχνίτρα μπροστά στο πατριάϊκο κοινό. Είνε αυτή που όλοι την έχουν ακούσει και θαυμάσει, που με τα μαγικά δάκτυλά της μας μιλάει «στους ψυχαίς» μας διαμέσου των φθόγγων. Είνε εκείνη που με την ήρεμη αρμονική φωνή της μας εξηγεί με τον αφελέστερον και απεριπτότερον τρόπον τις ασύλληπτες ιδανικές εικόνες που φαντάστηκαν ποτέ τους οι μεγάλοι μουσουργοί: Είνε αυτή που το άγγιγμα των χεριών της κάνει αυτό το άψυχο και δυσκολοκίνητο όργανο, που το λένε πιάνο, να ανασπκωθή μπροστά μας και να αρχίζει να μας μιλάει πότε επιβλητικό, πότε ορμητικό, πότε λυπημένο, πότε απογοητευμένο... Είνε αυτή που αν και με σεμνότητα και ταπεινοφροσύνη μας παρουσιάζεται, η ίδια όμως η φυσιογνωμία της μαρτυράει και λέει. Ιδού εγώ άτομον της μεγάλης τέχνης. Είνε με μια λέξη η ζωντανεμένη τέχνη. Ότι και αν πούμε είναι ολίγα για το θαυμασμό που της οφείλεται. Με τον τελευταίο λόγο είναι η μεγάλη καλλιτέχνης, η μεγάλη τεχνίτρα, η κορυφαία της Ελλάδος πιανίστρια Αντιγόνη Παπαμικροπούλου».

Την ίδια χρονιά ο γνωστός κορυφαίος αρθρογράφος των Πατρών Τέλης Τουρνάς σημειώνει στο «Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο»:

«Και άλλον καλλιτεχνικόν αστέρα έχουν να επιδείξουν αι Πάτραι, την δαιμονίαν κλειδοκυμβαλίστριαν δεσποινίδα Αντιγόνην Παπαμικροπούλου, ήτις εκπαιδευθείσα εις τα μεγαλύτερα κονσερβατουάρ της Ευρώπης ανεδείχθη πρώτης τάξεως καλλιτέχνης του κλειδοκυμβάλου. Και οι Πατρείς εντρύφωσι κατά τας εκάστοτε καλλιτεχνικάς συναυλίας εις την θεσπεσίαν τέχνην της συμπαθούς καλλιτέχνιδος ήτις ευγενώς πάντοτε μετέχει αυτών!».

Η Αντιγόνη Παπαμικροπούλου χάριζε κατά καιρούς, όπως ανέφερε ο Τέλης Τουρνάς, θαυμάσια ρεσιτάλ στους Πατρινούς. Η εκτελεστική της ακρίβεια και η δεινότητά της στο πιάνο καθήλωνε, εί-

τε το ρεπερτόριο που προσέγγιζε στελεχωνόταν από συνθέσεις των μεγάλων κλασικών μουσουργών, είτε παρουσίαζε τις πρωτότυπες δικές της συνθέσεις, που είχαν εμφανέστατη την προσωπική της σφραγίδα. Ο Αριστείδης Μικρούτσικος επιχειρώντας μια κριτική στον «Τηλέγραφο», στις 14 Δεκεμβρίου του 1930, μας μεταγγίζει με την αναμφισβήτητη γοητεία της γραφίδας του το κλίμα των συναυλιών της με δικά της έργα και τη συναισθηματική ατμόσφαιρα που ξεχειλίζει από την εκλεκτή μουσική της:

«Αληθινή μυσταγωγία υπήρξε το μουσικό μνημόσυνο της Κυριακής το δοθέν υπό της διακεκριμένης πιανίστριας και μοναδικής Ελληνίδος συνθετριάς Αντιγόνης Μακρυγιάννη, το γένος Παπαμικροπούλου.

Το εκλεκτό ακροατήριον παρηκολούθησε με συμπάθεια, κατάνυξι και συναίσθησι της ιεράς στιγμής ενός μνημοσύνου, το πρόγραμμα το αποτελούμενον από συνθέσεις της ίδιας, αποστάγματα όλα, μιάς λύπης, ενός πόνου, μιας ακράτητης μελαγχολίας. Οι τραγικές λύπες πάντα εμπνέουν τους δημιουργούς, να δώσουν με τα έργα τους, την πεμπουσία της τέχνης των. Έτσι κι'εδώ. Όταν ο πόνος χτυπά την πόρτα της, γράφει ένα ατέλειωτο τραγούδι πόνου, ένα ασύγκριτο δημιούργημα. Στις νότες της βρίσκεται όλη η ανέκφραστη μ' οποιοδήποτε άλλο τρόπο, τραγωδία της ψυχής της.

Ο θάνατος κι η ωμορφιά στη μουσική, τα δυο βαθειά του κόσμου, τα δυο αδέρφια που στέκονται οι μοίρες τους κοντά, αυτά μας μίλησαν την αλησμόνητη βραδιά της Κυριακής. Ο πόνος, το κλάμα, η αγωνία, η λύπη

ενός χαμού, το πέσιμο των φθινοπωρινών φύλλων, το μοιρολόι της μάνας, το βάρος της χειμωνιάς, που δεν αφήνει τα κλαδιά να ανθίσουν, όλα, όλα πήραν τη θλιβερή ζωή τους με τις κρυστάλλινες νότες της, που καθεμιά αντιπροσωπεύει ένα λυγμό. Παίζει, μιλάει, από το βάθος ενός χαμένου ονειρίου, του ονειρίου που σκλαβώνει τη ζωή.

Η ώρα που ζούμε την αντανάκλασή της, είναι η ακρόασι ενός ημερολογίου. Μια ιστορία που άρχισε με την συγκίνησι τη βαρεία και πένθιμη ενός χειμώνα στα Ελβετικά βουνά για να τελειώσει με τη θεοκριτική συγκίνησι

του Ελληνικού βουνού.

Οι σελίδες του μουσικού ημερολογίου μιας γυναίκας, όταν είναι γραμμένες υποκειμενικά και αληθινά σαν ξεχείλισμα των αισθημάτων της, έχουν το δικαίωμα να μας κρατούν ευλαβικά μπροστά τους γιατί ωμορφαίνουν τη ζωή, μεταβάλλοντας το κάθε πραγματικό κατακάθι της σ' όνειρο».

Και καταλήγει ο Αριστείδης Μικρούτσικος:

«Στα δυο τελευταία έργα του προγράμματός της, στην «Αγωνία» και στον «Επίλογο», η μουσική της φθάνει στον παροξυσμό του πάθους, σε μια ψυχική κρίση, χωρίς από μέσα να λείπει και η μεγάλη αγάπη. Η όλη της μουσική διαπνέεται από μίαν αγνότητα, από μια σοφία. Εξυμνώντας τον πόνο, τον γαληνεύει. Δημιουργική της καταπληκτική και πλατειά έμπνευσις. Μέσα στον μεγάλο λυρισμό της μουσικής της, ώρες – ώρες ξεχύνεται ένας ωκεανός τραγωδίας που τόσο πιστά τον απέδωσαν οι στρεπτόζες σκάλες της αληθινής της τέχνης.

Η κυρία Αντιγόνη Παπαμικροπούλου μέσα σε μίαν ώρα, μας έκαμε να επικοινωνήσουμε με το βαθύ νόημα, όχι της αντικειμενικής και υπολογισμένης, μα της αληθινής Τέχνης, που δεν αφορά τον βιρτουόζο, αλλά τον άνθρωπο – καλλιτέχνη. Με τη φωνή της ψυχής της μας χαρίζει το χρυσό κλειδί της διαισθήσεως της Μουσικής, μας δίνει μια βαθειά κι ανώτερη συγκίνηση. Μας λέει: η Μουσική είναι ο Λυτρωμός».

Σε μια άλλη συναυλία που είχε δοθεί στο τέλος του Μαρτίου του 1915 στον Εισαγωγικό Σύλλογο, η Αντιγόνη Παπαμικροπούλου είχε ερμηνεύσει ένα ενδιαφέρον μουσικό πρόγραμμα, που άρχιζε με την «Άνοιξη» του Σαμάρα και τελείωνε με την «Κατάρτα» του Καλομοίρη. Πριν από το καθαρά μουσικό μέρος της εκδήλωσης, η Πατρινή πιανίστα είχε εκφωνήσει διάλεξη για την ελληνική μουσική. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχαν οι απόψεις της και η καθολική αποδοχή στη μουσική του Μανώλη Καλομοίρη. Απόψεις που απηχούσαν σε μεγάλο μέρος του μουσικόφιλου κοινού την εποχή εκείνη. Η ομιλήτρια είχε δώσει στον Καλομοίρη το προσωνύμιο «Ο Grieg της Ανατολής» και είχε χαρακτηρίσει το έργο του Έλληνα συνθέτη «Η κατάρτα» ως τον «αδάμαντα των Ελληνικών ασμάτων». Τα επιχειρήματά της για τον παραλληλισμό του Καλομοίρη με τον Νορβηγό μουσουργό Grieg αλλά και με τον Ούγγρο Λιστ βασίζονται στο ότι οι δυο διάσημοι συνθέτες στηρίχθηκαν για να δημιουργήσουν τα έργα τους σε νορβηγικούς παραδοσιακούς ήχους

και σε τσιγγάνικους ουγγρικούς ρυθμούς αντίστοιχα. Αναλόγως ο Καλομοίρης, όπως υποστήριζε η Παπαμικροπούλου, βασίστηκε στους ελληνικούς ήχους και τα δημοτικά άσματα ως θέματα για τις συνθέσεις του. Αξίζει άλλωστε να σημειώσουμε ότι το μετέπειτα έργο της ήταν σαφώς επηρεασμένο από τη μουσική του Καλομοίρη.

Αναμφίβολα η Αντιγόνη Παπαμικροπούλου σφράγισε με την ιδιοσυγκρασιακή της φυσιογνωμία τη μουσική ζωή της Πάτρας. Υπηρετώντας με περισσή αγάπη τη μουσική, χάρισε στην πολιτιστική ιστορία της πόλης σημαντικές στιγμές και κατέχει σήμερα περίοπτη θέση ανάμεσα στους Πατρινούς μουσικούς που διακρίθηκαν για το συνθετικό τους έργο. Ως ένα αναπόσπαστο μέρος της τοπικής μουσικής παράδοσης, που συνδύαζε την προσωπική πορεία στη σύνθεση και στο πιάνο με το εκπαιδευτικό έργο, η Αντιγόνη Παπαμικροπούλου, συνεχίζει και μεταφέρει τη σκυτάλη εδραιώνοντας την αξιόλογη πρωτοβουλία του Δημοτικού Ωδείου Πατρών να περισώσει στη μνήμη και να τιμήσει τους πατρινούς συνθέτες που συνέβαλαν στη διαμόρφωση μιας υπολογίσιμης μουσικής παρακαταθήκης.

Μετά το Ρομποτή, το Λιάλιο, το Νεζερίτη, τον Κάββουρα, την Παπαμικροπούλου και τους πολλούς ακόμα διακριθέντες ο κατάλογος των δικών μας μουσικών βρίσκει δικαιωματικά τη θέση του σε ένα ολοζώντανο τμήμα του μουσικού πολιτισμού της χώρας. Ένα τμήμα άκρως ενδιαφέρον κυρίως από καλλιτεχνικής άποψης και λιγότερο από γεωγραφικής. Γιατί η Πάτρα ως τόπος καταγωγής στάθηκε απλώς η αφορμή. Το έργο των μουσικών μας όμως ξεπέρασε κάθε τοπικιστικό συναίσθημα και αναγνωρίστηκε σε ευρύτερη κλίμακα με τα αυστηρά καλλιτεχνικά κριτήρια.

Αυτό το έργο λοιπόν οφείλουμε να το γνωρίζουμε. Και κυρίως να το ακούμε. Γιατί χωρίς την εμπειρία της ακρόασης τα καλλιτεχνικά μεγέθη αποδυναμώνονται.

(*) Το κείμενο αποτελεί μέρος της εισήγησης του γράφοντος στην εναρκτήρια εκδήλωση των Ημερών Σύγχρονης Μουσικής του Δημοτικού Ωδείου Πατρών. Στην εκδήλωση (απ' όπου και η φωτογραφία της προηγούμενης σελίδας), που πραγματοποιήθηκε ο Σπύρος Τσελέντης στο πιάνο και η Βίλυ Σινούρη στη φωνή ανέλαβαν να ξεναγήσουν τους παρευρισκόμενους με τη γλώσσα της μουσικής στο κεφάλαιο Αντιγόνη Παπαμικροπούλου, ερμηνεύοντας επιλεγμένα έργα της Πατρινής συνθέτριας.

Το λιμάνι...
Μια γοητευτική
φωτογραφική ματιά
στο φυσικό και
οικονομικό πνεύμονα
της πόλης
(φωτ.: Αθανάσιος Μίχαλος)

Έν Αιγίω...

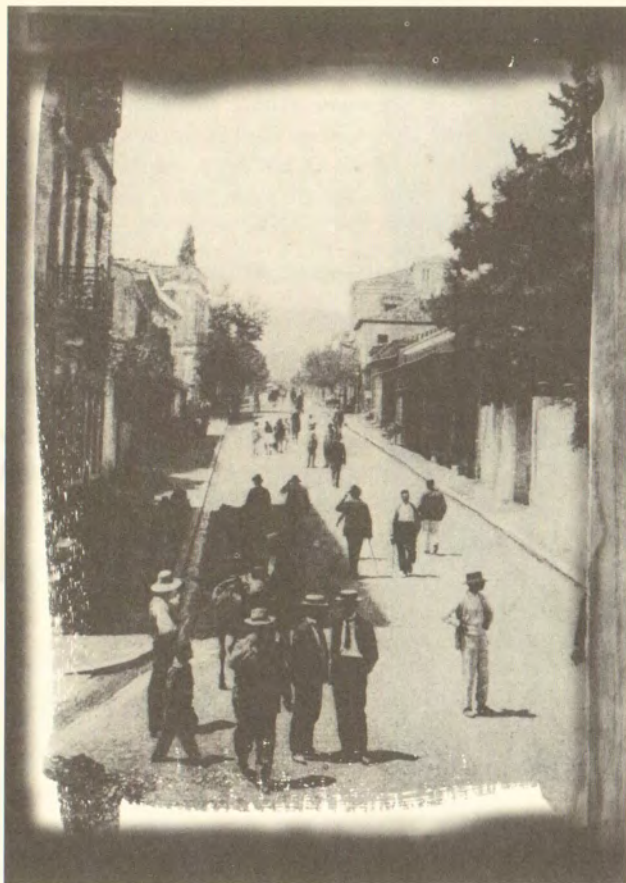
Του Ανδρέα Τσιλίρα

Λίγο πριν ξεκινήσει ο Τρωικός πόλεμος, ήταν ο τόπος που φιλοξένησε την Πανελλήνια συνέλευση, καθοριστική για την εκστρατεία που ακολούθησε...

Μετά τον 8ο π.Χ. αιώνα έγινε ένα σημαντικό κέντρο της Αχαϊκής Συμπολιτείας... Στην ιστορική «επικαιρότητα» επανήλθε το 805 με το όνομα Βοστίτσα, που στη Φραγκοκρατία αποτέλεσε και μια από τις 12 βαρονίες του Μοριά... Η βόλτα στην πορεία του Αιγίου μέσα στους αιώνες, περιλαμβάνει δυστυχώς και

καταστροφικούς σεισμούς: 23 μ.Χ., 14 Μαΐου 1748, 23 Αυγούστου 1817, 26 Δεκεμβρίου 1861, 28 Αυγούστου 1888, 14 Ιουνίου 1995...

Το σημερινό Αίγιο θέλει –κι έχει κάθε δίκιο– να φανεί αντάξιο των καλών στιγμών του παρελθόντος. Σαν τις στιγμές που παρελαύνουν μέσα από το φωτογραφικό λεύκωμα «Έν Αιγίω...», που εκδόθηκε από την ομάδα «Οι Φίλοι του ΠολυΤεχνείου» και καλύπτει τα πρώτα εβδομήντα χρόνια του 20ού αιώνα.

Η οδός Μητροπόλεως
ήταν και είναι
το κέντρο
της ιστορικής ζωής
της πόλης.
Εδώ στις αρχές
του 20ού αιώνα
(φωτ.: Αρχείο «ΕΠΡΕΠΕ»)

Ο Ερνέστος Τσίλερ
πέρασε και
από το Αίγιο.
Δικό του
δημιούργημα
η παλιά αγορά,
όπως ήταν
τη δεκαετία του '50.
Τώρα στεγάζει
το Αρχαιολογικό
Μουσείο
(φωτ. Αθανάσιος Μίχαλος)

Η χαρτοποιία του Αιγίου ήταν, από τις 31/12/24
που ιδρύθηκε (η φωτογραφία είναι από την αρχική του μορφή),
το καμάρι για την οικονομία της πόλης.
Οι περιπέτειές του κατά καιρούς μεγάλες,
όπως και η ανησυχία των Αιγιωτών για την τύχη του.

Οι Φιλαρμονικές Αιγίου και Τρίπολης
μετά από κοινή εμφάνιση στο Αίγιο,
το 1890 (Αρχείο Φιλαρμονικής Αιγίου).

Η πιο γνωστή πολιτιστική εκδήλωση της πόλης. Τα Ανθεστήρια πρόσφεραν κατά καιρούς εντυπωσιακές στιγμές και έγιναν σημείο αναφοράς. Εδώ το άρμα των προσκόπων από τις εκδηλώσεις του 1957.

Δημιούργημα του Τσίλερ και ο ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου, επί ενετοκρατίας στην ίδια θέση υπήρχε ναός αφιερωμένος στη Παναγία του Ξένων.
(Αρχείο Νίκου Κάκου).

Το μαντίλι της νεράιδας

Του Παναγιώτη Ανδριόπουλου

Ήλθε, λέει, από τη Γαλλία. Εκεί σπούδασε θέατρο και εργάστηκε τα τελευταία χρόνια. Ως ηθοποιός συνεργάστηκε με διακεκριμένους σκηνοθέτες του θεάτρου και παρουσίασε έργα σύγχρονου και κλασικού ρεπερτορίου στις πιο σημαντικές σκηνές της Γαλλίας.

Στην Ελλάδα έχει συνεργαστεί με το ΚΘΒΕ κι έχει παίξει σε κινηματογραφικές ταινίες. Σκηνοθετεί μουσικοθεατρική παράσταση, έχει σκηνοθετήσει πέντε ταινίες μικρού μήκους (δύο απ' αυτές είναι γαλλικές παραγωγές), έχει σπουδάσει λυρικό τραγούδι, χορεύει και τραγουδάει έθνικ μουσική, από αραβοανδαλουσιανούς δρόμους μέχρι κουβανέζικη σον και σάλσα, αλλά και ελληνικά παραμύθια. «Το μαντίλι της νεράιδας» είναι μια πρωτότυπη δισκογραφική εργασία, καθώς παραδοσιακά θέματα συναντώνται με καινούριες μελωδίες. Μια αληθινή δημιουργική μουσική πρόταση! Η ερμηνεία της πέρα από τα καθιερωμένα.

Στις «Λευκές νύχτες» του Ντοστογιέφσκι που ανέβασε το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας μάς αποκάλυψε την Νάστενκα, την μικρή Αναστασία, από την εύθραυστη σύσταση της οποίας εκπέμπεται μια αόρατη δύναμη, που χαράζεται ανεξίτηλα στην ψυχή. Στον «Φάουστ» που παρουσιάζεται αυτό τον καιρό στο Δημοτικό Θέατρο αναδεικνύει την τραγικότητα της Μαργαρίτας με τρόπο μοναδικό! Ο «πειρασμός» Μαργαρίτα παίρνει μέσα από την ερμηνεία της σπαρακτικές διαστάσεις, αφού συνυπάρχουν η απλότητα και ο απύθμενος εσωτερικός γυναικείος κόσμος, η γλυκύτητα και το δαιμονικό στοιχείο του έρωτα, που οδηγεί στην καταστροφή. Και τίποτα πιο ευφραδές από το σώμα της όταν αφηγείται...

Δεν είναι απλώς μια καλή ηθοποιός ή μουσικός αλλά ένα κορίτσι ζωντανό, δηλαδή «μια ύλη καταλυτική, χίλιες φορές πιο δυνατή από δύο τίτλους με κεφαλαία στο "Ριζοσπάστη"», όπως θα 'λεγε κι ο Μάνος Χατζιδάκις (τότε, βέβαια που ο αριστερός λόγος λειτουργούσε καταλυτικά). Ή όπως γράφει ο Ελύτης για τη «Μαρία Νεφέλη», «αναμφισβήτητα είναι κορίτσι οξύ, αληθινή απειλή του μέλλοντος».

Την είδα σε τοπικό τηλεοπτικό σταθμό να μιλάει για τη δουλειά της και συνειδητοποίησα ότι πολύ απλά είχε ανατρέψει το σκηνικό. «Βγήκε στον αέρα» σχεδόν ατημέλητη, αφτιασιδωτη, με μόνο όπλο το λόγο

της και την κοφτερή σκέψη της. Εκατοντάδες γυναίκες «καλλιτέχνιδες» κατακλύζουν καθημερινά τα ΜΜΕ και αντιλαμβάνεται ο ανυποψίαστος άνθρωπος ότι υπερπερισσεύει η α-νοησία. Ο ακκισμός και η κουφότητα παρελαύνουν ανερυθρίαστα στην πασαρέλα της προβολής προς τέρψιν του φιλοθεάμονος κοινού. Η λάμψη και η γοητεία αποτελούν το ποθούμενο. Εκείνη όπως ζει στις αντίποδες της τηλεοπτικής «ηθικής» γι' αυτό είναι όλο ήθος.

Ως γνήσιος άνθρωπος είναι ανεπιτήδευτη. Γι' αυτό φαίνεται πως ζει ιδιωτικά αν και εκτίθεται δημόσια. Δεν σου μεταδίδει συναισθηματισμό, αλλά σου μεταγγίζει μια γεωμετρική καθαρότητα. Πράγμα σπάνιο στους καιρούς μας... Μου φέρνει στο νου τον σίχο του Ελύτη: «Μεταξωτό ψυχής φερμένο από τη Δαμασκό ή την Κωνσταντινούπολη». Κι ακόμη στην εποχή της σκηνικής και της ευκολίας μου θυμίζει την ανδρεία γυναίκα των Παροιμιών: «αναζωοσμένη ισχυρώς την οσφύν αυτής ήρσειε τους βραχίονας αυτής εις έργον. Εγεύσατο ότι καλόν εστί το εργάζεσθαι». Όταν μάλιστα πρόκειται για εργασία σοβαρή κι όχι διεκπεραιωτική, τότε η παρουσία της προσλαμβάνει άλλη διάσταση.

Τη λένε Φένια Παπαδόδημα. Μάλλον άγνωστη στους πολλούς. Ίσως καλύτερα, διότι είναι προς ανακάλυψιν. Την ευχαριστώ για τη συγκίνηση που χωρίς να είναι στις προθέσεις της μου πρόσφερε απλόχερα. Σε μένα μένει να κάνω άλμα πάνω από τη συγκίνηση ώστε να προσεγγίσω την υψηλή τέχνη της πνευματικώς.

Το Γυμνάσιο (2ος αι. π.Χ.).
Φωτογραφία από αγγλόφωνο
τουριστικό οδηγό του ΕΟΤ για
την Αρχαία Ολυμπία.

Στην Αρχαία Ολυμπία το παρελθόν συναντά το σήμερα

Του Ανδρέα Τσιλίρα

Κέντρο πολιτιστικών ανταλλαγών, αλλά και μελέτης του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, αναμένεται να γίνει η Αρχαία Ολυμπία τους επόμενους μήνες, κερδίζοντας ένα ρόλο με διαρκή καταξίωση και προσφορά, αλλά και μια ευκαιρία περαιτέρω ανάπτυξης της και βελτίωσης των διεθνών της σχέσεων.

Ινστιτούτο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας

Με επίκεντρο την Αρχαία Ολυμπία ξεκίνησε πρόσφατα και μια ακόμα προσπάθεια για τη δημιουργία ενός επιστημονικού – πνευματικού ιδρύματος γύρω από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Πρόκειται για το Ινστιτούτο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας που ξεκίνησε κατόπιν πρωτοβουλίας ομάδας επιστημόνων από την Ελλάδα και το εξωτερικό και που θα ιδρυθεί υπό την αιγίδα της Βουλής των Ελλήνων και της Νομαρχίας Ηλείας. Η επίσημη παρουσίαση έγινε στην Αθήνα, στην Παλαιά Βουλή, στις αρχές Απριλίου με την παρουσία δεκάδων εκπροσώπων πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων.

Το Ινστιτούτο θα έχει ως στόχο να γίνει επίκεντρο ανταλλαγής απόψεων και ερευνητικών αποτελεσμάτων, κάνοντας την Ηλεία τόπο συνάντησης νέων αλλά και καταξιωμένων ερευνητών απ' όλο τον κόσμο.

Γι' αυτό το λόγο και η επόμενη συνάντηση της ομάδας των επιστημόνων που έχουν το βασικό συντονιστικό ρόλο για τις τύχες του Ινστιτούτου, θα γίνει πιθανότατα μέχρι τις αρχές Ιουνίου στο χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας, καταδεικνύοντας και τη συμβολική σημασία της περιοχής. Η συνάντηση αυτή θα είναι και η καθοριστική για τη θεσμική κατοχύρωσή της συγκεκριμένης προσπάθειας, αλλά και την οριοθέτηση των πρώτων άμεσων ενεργειών του.

Ολυμπιακό Κέντρο Μελετών

Δύο ταυτόχρονα ανοίγματα έχει επιτύχει τον τελευταίο καιρό το Πανεπιστήμιο Πατρών με τη συνεργασία του με το Δήμο και την περιοχή της Αρχαίας Ολυμπίας. Το πρώτο είναι η «επέκταση» της δραστηριότητάς του σε μια περιοχή που εκτός από το αρχαιολογικό-ιστορικό ενδιαφέρον, αποτελεί το πρώτο βήμα για την καθιέρωση της ουσιαστικής περιφερειακής δράσης του Πανεπιστημίου, μέσα από αποκεντρωμένες δράσεις.

Το δεύτερο είναι η επικαιρότητα που δίνει στην περιοχή η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, αλλά και το επιστημονικό ενδιαφέρον που έχει, στο πλαίσιο της δυναμικής, πλέον, επέκτασης του Πανεπιστημίου στον τομέα των ανθρωπιστικών σπουδών.

Το πρώτο μεγάλο δείγμα του «ανοίγματος» της δράσης του Πανεπιστημίου στην Ολυμπία είναι το 2ο Παγκόσμιο Συνέδριο με τίτλο «Η Αρχαία Ελλάδα και ο

Σύγχρονος Κόσμος» που θα διεξαχθεί στην Αρχαία Ολυμπία, στο νέο Συνεδριακό Κέντρο των εγκαταστάσεων της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας, το διάστημα 12-17 Ιουλίου με διοργανωτές το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας.

Οι δύο φορείς, Δήμος και Πανεπιστήμιο, έχουν συστήσει τα τελευταία δύο χρόνια το «Ολυμπιακό Κέντρο Μελετών Αρχαιοελληνικού Πολιτισμού», μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, υπό την αιγίδα της οποίας θα διεξαχθεί το συνέδριο.

Η θεσμοθέτηση του συνεδρίου ξεκίνησε το 1997, με την πρώτη διοργάνωση, ενώ το καλοκαίρι του 2000 διοργανώθηκε στον ίδιο χώρο ένα προσυνέδριο. Εκεί τέθηκαν σε συγκεκριμένες βάσεις οι στόχοι του νέου θεσμού, τα επιστημονικά θεματικά του πεδία, αλλά και οι τρόποι με τους οποίους θα αποκτήσει την απαραίτητη διεθνή εμβέλεια.

Στόχος των διοργανωτών ήταν ευθύς εξ αρχής, οι δραστηριότητες του «Ολυμπιακού Κέντρου Μελετών Αρχαιοελληνικού Πολιτισμού» να μην περιοριστούν σε τακτικά συνέδρια, αλλά να περιλαμβάνουν και πολιτιστικές εκδηλώσεις στα ενδιαμέσα χρονικά διαστήματα. Σε αυτή την προσπάθεια ανήκει και η εκδήλωση παρουσίασης της σειράς «Οι Έλληνες» των εκδόσεων «Κάκτος», που έγινε τον περασμένο Οκτώβριο.

Αξίζει να σημειωθεί πως την οργανωτική επιτροπή του Συνεδρίου, εκτός από μέλη του Πανεπιστημίου Πατρών και του Δήμου, αποτελούν και μια σειρά από κορυφαίους επιστήμονες απ' όλο τον κόσμο. Την έναρξη των εργασιών θα κηρύξει η κ. Ελένη Γλύκατζη – Αρβελέρ, ενώ έχει προσκληθεί και ο πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής Ζακ Ρογκ.

Παράλληλα, όμως, το Πανεπιστήμιο θα έχει και ακαδημαϊκή επέκταση, στην ιστορική έδρα των Ολυμπιακών Αγώνων. Εκεί, μάλιστα, θα υπάρχει κι ένας ισχυρός σύμμαχος που δεν είναι άλλος από το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ. Τα δύο πανεπιστημιακά ιδρύματα θα διοργανώσουν, αν όλα πάνε καλά, ένα θερινό σχολείο (summer school), που θα στεγαστεί στις εγκαταστάσεις της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας.

Το θερινό σχολείο δε θα είναι τίποτα περισσότερο παρά η αρχή της συνεργασίας του Πανεπιστημίου Πατρών με τον αμερικανικό εκπαιδευτικό κολοσσό, με στόχο φυσικά αυτή να επεκταθεί και σε χώρους όπως η διοργάνωση κοινών ακαδημαϊκών προγραμμάτων, υποτροφιών, φοιτητικών και επιστημονικών ανταλλαγών.

Επιμέλεια: Μαρία Ριχάνη

προσεχώς... στην Πάτρα**Μορφωτικό
Ίδρυμα
Εθνικής
Τραπεζίας**

Έχοντας ξεκινήσει από τις 12/4/02 και ως τις 9/5/02, το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, σε συνδιοργάνωση με το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου και την Οργανωτική Επιτροπή, παρουσιάζει στο Πολιτιστικό Κέντρο Πατρών του Μορφωτικού Ίδρυματος Εθνικής Τραπέζης (Πλατεία Γεωργίου Α' και Κορίνθου), έκθεση φωτογραφιών του Ανδρέα Εμπειρικού, με τίτλο: «Φωτοφράκτης: Οι φωτογραφίες του Αντρέα Εμπειρικού».

Αφορμή για την έκθεση στάθηκε ο εορτασμός των 100 χρόνων από τη γέννηση του Αντρέα Εμπειρικού, ο οποίος εκτός από ποιητής, πεζογράφος και πρωτοπόρος ψυχαναλυτής, υπήρξε καθ' όλη τη ζωή του σχεδόν, και ταλαντούχος φωτογράφος. Η έκθεση θα περιλαμβάνει επιλεγμένο και αντιπροσωπευτικό υλικό από το φωτογραφικό έργο του Εμπειρικού. Οι ώρες λειτουργίας της έκθεσης θα είναι: Δευτέρα - Παρασκευή 10.00-14.00 και 18.30-21.30. Επισκέψεις σχολείων θα μπορούν να γίνουν κατόπιν συνημοσήσεως στο τηλέφωνο: 0610 637076.

Το πρόγραμμα του φετινού Μουσικού Μαΐου της Φιλαρμονικής Εταιρείας έχει ως εξής:

13/5/02, 21.00

Συγγενιώτου Μαργαρίτα (υψίφωνος), Ευστρατιάδη Μαρία, (πιάνο), σε έργα: Γ.Ιωαννίδη, P.Hindemith, Α.Κουνάδη, D.Milhaud.

18/5/02, 21.00

Ραμμός Μιχάλης (φλάουτο), Σταμπολή Ελένη (πιάνο), σε έργα Θ.Αντωνίου, Ι.Κονιτόπουλου, Α.Κουνάδη, Γ.Κωνσταντινίδη, Β.Φιλιππαίου, Μ.Κανάς.

19/5/02, 21.00

Η χορωδία Καθολικού Ι. Ν. Αγίου Ανδρέου Πάτρας, σε έργα: W.A.Mozart, G.Verdi, V.Bellini, J.Messenet.

20/5/02, 21.00

Luminita - Anca Macavei (βιολί), Άννη Τότσιου (πιάνο), σε έργα: L.V. Beethoven,

J.Brahms, E. Enescu.

22/5/02, 20.30

Διάλεξη σε συνεργασία με τη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη». Ομιλητής: Πάνος Βλαγκόπουλος. Θέμα διάλεξης: «Ο Μίκης Θεοδωράκης και το ζήτημα της λαϊκής μουσικής».

25/5/02, 21.00

Στυλιανού Βίκη, ρεσιτάλ πιάνου σε έργα: Θ.Αντωνίου, Δ.Δραγατάκη, Γ.Κωνσταντινίδη, Α.Μπαλτά, Γ.Α.Παπαϊωάννου, Μ.Χατζιδάκι.

26/5/02

Σεμινάριο: «Λογική και Θεμέλια της Ερμηνείας» με το Γιώργο Χατζηνίκο.

27/5/02, 21.00

Χατζηνίκος Γιώργος, ρεσιτάλ πιάνου, σε έργα: A.Berg, A.Schoenberg, F.Schubert, N.Σκαλκώτα.

**Φιλαρμονική
Εταιρεία -
Οδείο Πατρών****31/5/02, 21.00**

«TRIO OPUS I» Βάσσου Μαριλένα (τσέλο), Θώμου Λητώ (πιάνο), Σέμσης Δημήτρης (βιολί), σε έργα: A.Dvorak, F.Mendelssohn.

1/6/02, 21.00

Παπαστεφάνου Αλεξάνδρα, ρεσιτάλ πιάνου σε έργα: J.S.Bach, R.Schumann, C.Debussy, Fr.Chopin.

30/4/02

Μ. Πέμπτη. Απόδοση τροπαριού κατά το έθιμο, στον Ι. Ν. του Αγίου Διονυσίου από τη μικτή και την παιδική χορωδία.

5-10/5/02

Φιλοξενία της παιδικής χορωδίας Pilsen Choir από την Τσεχία. Κοινή συναυλία με την παιδική χορωδία του Οργανισμού στο Πολιτιστικό - Συνεδριακό Κέντρο του Πανεπιστημίου την 8η Μαΐου ημέρα Τετάρτη.

26/5/02

Συμμετοχή του παιδικού χορωδιακού εργαστηρίου στο Φεστιβάλ Παιδικών Χορωδιών που οργανώνει στην Αθήνα ο Δήμος Νέας Φιλαδέλφειας.

1/6/02

Αποχαιρετιστήρια συναυλία της προπαιδικής χορωδίας [ο χώρος θα ανακοινωθεί].

8/6/02

Αποχαιρετιστήρια συναυλία του παιδικού χορωδιακού εργαστηρίου [ο χώρος θα ανακοινωθεί].

**Πολυφωνική
Χορωδία**

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Πάτρας

Εκτός απ' τις ανοιξιάτικες θεατρικές παραστάσεις που ολοκληρώθηκαν, το Μάιο του 2002, πρόκειται να δοθεί η πρώτη παράσταση του Χοροθεάτρου του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, στο θέατρο «Απόλλων». Τρεις Έλληνες χορογράφοι θα συνεργαστούν στην πρώτη παραγωγή Χοροθεάτρου με θέμα την Ιθάκη απ' όπου θα προκύψει πιθανότατα και ο τίτλος της παράστασης που μάλλον θα είναι «**Ιθάκη**». Στόχος είναι η προβολή του χορού στην πόλη, αλλά παράλληλα γίνεται και μια σημαντική προσπάθεια με παραγωγές, σεμινάρια, και μετακλήσεις. Ταυτόχρονα, το Δημοτικό Θέατρο για ένα δεκαήμερο μέσα στο Μάιο, θα συνεργαστεί με την παραγωγή της Τατιάνας Λοβέρδου και θα φιλοξενήσει μια ακόμα παράσταση χορού.

Λιθογραφείον

Και το Μάιο θα παίζεται στο «Λιθογραφείο» η παράσταση **Τέλος Πάντων**, από τη «Βιομηχανική». Το κείμενο της παράστασης είναι της Ερωφίλης Λέκκα, η σκηνοθεσία του Φάνη Δίπλα σε συνεργασία με το

Χρήστο Στρέπικο, τα σκηνικά και τα κοστούμια έκανε ο Μανώλης Καρυωτάκης, τη μουσική έγραψε το συγκρότημα Monitor, και τα φώτα είναι επιμέλεια του Ανδρέα Τρύφωνα.

Πολύεδρο

Οι «αναγνώσεις του Σαββάτου» συνεχίζονται μέχρι τον Ιούνιο στον κήπο του «Πολύεδρου» παράλληλα με τις υπόλοιπες δραστηριότητες του χώρου. Το πρόγραμμα των επόμενων εβδομάδων έχει ως εξής:

- 27/4 Δανάη Γεωργάκη (φιλόλογος -βιβλιοθηκονόμος), Αλέκος Μπεθουμύτης (ποιητής)
- 11/5 Νίκος Βογιατζής (φιλόλογος), Διονύσης Γερολυμάτος (γλύπτης)
- 18/5 Σπύρος Βρεττός (ποιητής), Κατερίνα Κωστίου (λέκτω Πανεπιστημίου Πατρών)
- 25/5 Γιώργος Καραμέρος (δικηγόρος), Διονύσης Μπονίκος (καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών)
- 1/6 Γιάννης Βαράκης (καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών), Αλέξης Λυκουργιώτης (πρόεδρος διοικούσας επιτροπής Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου)
- 8/6 Ελευθερία Κρούπη - Κολώνα (φιλόλογος -σχολικός σύμβουλος), Κώστας Καπέλλας (βιβλιοπώλης)

Αίθουσα Τέχνης Ζέρβα

Μέχρι τις 8 Μαΐου, στην αίθουσα τέχνης «Ζέρβα», θα πραγματοποιηθεί η έκθεση «...εκτός ορίων». Η έκθεση θα φιλοξενήσει 75 ξεχωριστά έργα ζωγραφικής, χαρακτηριστικής, μεταξοτυπίας, και γλυπτικής, είκοσι τριών διακεκριμένων Ελλήνων και ξένων ζωγράφων (ΚΕΡΕΚΛΙΔΟΥ, MOUNTAIN, ΦΑΣΙΑΝΟΣ, ΜΑΚΑΒΕΙ, ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ, KYRILLOFF, ΚΑΔΡΑΣ, ΙΟΤΟΦ, ΓΕΡΟΣ, DOVEN, ΧΑΡΟΣ, ΒΑΙΟ, ΤΣΟΚΛΗΣ, ΔΙΜΟΝΑ, ΠΡΕΚΚΑΣ, ΚΡΣΤΙΣ, ΚΕΛΛΙΔΗ, ΛΙΟΛΙΣ, ΜΥΤΑΡΑΣ, ΜΑΧΙΜΟΝΙΣ, ΜΟΥΡΣΕΛΑ, ΡΕΝΤΣΟΥ, ΓΚΡΙΤΖΟΝΑΣ). Εδώ συναντιούνται ξεχωριστοί καλλιτέχνες, από διαφορετικούς πολιτισμούς, με διαφορετικές τεχνολογίες. Έτσι, με την έκθεση αυτή θα επιτυγχάνεται η εναλλαγή της εικόνας και η δημιουργία ποικίλων συναισθημάτων.

Αμέσως μετά θα πραγματοποιηθεί έκθεση ζωγραφικής με έργα των Τσιούρα και Μπενάκη. Πρόκειται για δυο καταξιωμένους ζωγράφους, που έχουν κατά καιρούς λάβει διακρίσεις για το καλλιτεχνικό τους έργο τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό. Ο Τσιούρας συνήθως κάνει έργα ζωγραφικής με θέμα τα τοπία, ενώ η Μπενάκη ζωγραφίζει κυρίως ανθρώπινες μορφές. Ως εκ τούτου, πιθανός τίτλος της έκθεσης θα είναι «Ανθρωπος και Φύση».

8 - 15/5 Έκθεση σε συνεργασία με το περιοδικό «9» της εφημερίδας «Ελευθεροτυπία»

16 - 30/5 «Επι - κοινωνίας ράδιο». Έκθεση αφιέρωμα στην ιστορία της ραδιοφωνίας.

31/5 - 9/6 Έκθεση φωτογραφίας του Δημήτρη Παναγόπουλου.

18/5 Συναυλία Brigham Young University Orchestra με σολίστ τη Βίβια Τσόπελα. Δημοτικό Θέατρο

13 - 27/5 Ενόπτη εκδηλώσεων με τίτλο «Μουσική από παιδιά για παιδιά»

20/5 Συναυλία Ορχήστρας Πατρών με τη διεθνηση του Saulius Sondeckis. Δημοτικό Θέατρο.

31/5 - 2/6 Φεστιβάλ τζαζ με συναυλίες του Μοντέρνου Τμήματος του Ωδείου. Θεατρο Κάστρου Πάτρας.

Millennium

Δημοτικό Ωδείο

προσεχώς... στο Αίγιο

26/4/02 - 5/5/02

Στο διάστημα αυτό, στο φουαγιέ του «Πολυτεχνείου», θα φιλοξενηθεί έκθεση στεφανιών της Βάσως Χύνη-Καρατζά. Μετά την περσινή έκθεση στεφανιών η καλλιτέχνης-δημιουργός Βάσω Χύνη-Καρατζά, επανέρχεται φέτος με νέες ιδέες και σχέδιο πάνω στο ίδιο αντικείμενο τέχνης. Τα στεφάνια που θα εκτεθούν φέτος θα είναι από ξηρούς καρπούς και λουλούδια. Η είσοδος στην έκθεση θα είναι ελεύθερη για το κοινό.

26/4/02, 22.30

Συναυλία δημοτικής μουσικής. Ο Χρήστος Τζιτζιμιγκας (τραγούδι) και ο Πετρολουκάς Χαλκιάς (κλαρίνο), παρουσιάζουν τραγούδια από τη νέα δισκογραφική τους δουλειά «**Πατήματα**» αλλά και τραγούδια περιοχών της Ηπείρου. Στη διάρκεια του προγράμματος, το μουσικό σχήμα, εκτός από κλασικές ερμηνείες των τραγουδιών, επιχειρεί και ανοίγματα στον αυτοσχεδιασμό. Η είσοδος στη συναυλία είναι 17 Ευρώ.

27/4/02, 19.30 - 28/4/02, 18.30

Παιδική θεατρική παράσταση από την παιδική σκηνή Παιδικού Εργαστηρίου «Πολυτεχνείου» στο έργο της Αλίκης Τέλλογλου «**Το Παραμύθι της Καρδιάς**», με Αναγεννησιακά κοστούμια και μάσκες. Η Δια-

Πολυτεχνείο

σκευή – σκηνοθεσία είναι της Τζωρτζίνας Κωστοπούλου, η μουσική του Γιώργου Δίπλα, και η επιμέλεια παραγωγής της Σμαράγδας Τσαχρέλια. Η είσοδος για τους μικρούς είναι 4 Ευρώ, και για τους μεγάλους 6 Ευρώ.

8/5/02, 22.30

Συναυλία **TAVALION – YOUNG LUST**. Τα Αιγιώτικα μουσικά σχήματα **TAVALION – YOUNG LUST** παρουσιάζουν τη δουλειά τους πάνω σε Rock και Progressive Rock μουσικά μοτίβα. Η είσοδος στη συναυλία είναι 6 Ευρώ.

26–26/5/02, 20.00

Παιδική θεατρική παράσταση από την Πειραματική σκηνή του παιδικού σταθμού «Παραμυθούπολη», στο έργο «**Μια τρελή – τρελή Πολυκατοικία**» του Γιάννη Ξανθούλη. Τα έσοδα των παραστάσεων θα διατεθούν στο ΕΚΑΜΕ. Η είσοδος θα είναι 3 Ευρώ.

προσεχώς... στην Αθήνα

Μέγαρο Μουσικής

Με μια αρκετά πλούσια σειρά εκδηλώσεων ολοκληρώνεται τον Ιούνιο η Καλλιτεχνική Περίοδος 2001–2002 στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Πιο αναλυτικά το πρόγραμμα του Μεγάρου από 20/4/02 έως 10/6/02, έχει ως εξής:

11/5/02, 20.30

«**Τα τραγούδια του Μίκη Θεοδωράκη**», με τους Ιωάννα Φόρτη (σοπράνο), Ζάχος Τερζάκης (τενόρος), Άκης Λαλούσης (βαρύτονος), Καλλιόπη Γερμανού (πιάνο). Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στην αίθουσα Δημήτρη Μητρόπουλου. Θα παρουσιαστούν έργα απ' τους κύκλους τραγουδιών του Μίκη Θεοδωράκη: «Πολιτεία Α'», «Το τραγούδι του Νεκρού Αδερφού».

12/5/02, 20.30

Στα πλαίσια του Κύκλου Ελληνικής Μουσικής, παρακολουθούμε το Χάρη Βρόντο στο έργο «**Ιουλιανός ο Παραβάτης**». Σκηνική канτάτα για φωνές, μικτή χορωδία, και ορχή-

στρα σε λιμπρέτο του συνθέτη. Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στην αίθουσα φίλων της μουσικής, με τη συνεργασία της Χορωδίας, και της Εθνικής Συμφωνικής Χορωδίας της ΕΡΤ.

12/5/02, 20.30

Το Λύκειο Ελληνίδων θα παρουσιάσει έργα του Νίκου Σκαλκώτα, στην αίθουσα Δ. Μητρόπουλου.

13–14/5/02, 20.30

Από τη σειρά Μεγάλες Ορχήστρες, παρακολουθούμε στην αίθουσα φίλων της μουσικής, τη Philharmonia Orchestra, σε πιάνο και μουσική διεύθυνση του Andras Schiff, και σε έργα των: J.S.Bach, F. Schubert, L.Beethoven, J.Haydn.

17/5/02, 20.30

Από τη σειρά RISING STARS, θα παρακολουθήσουμε ρεσιτάλ του Matthias Rexroth (κόντρα τενόρος) στην αίθουσα Δ. Μητρόπουλου.

19/5/02, 11.30

Η Καμεράτα – Ορχήστρα Φίλων της Μουσικής, παρουσιάζει έργα

των G.F. Haendel, W.A. Mozart, E. Grieg., W.A. Mozart, στην αίθουσα Φίλων της Μουσικής.

22–26/5/02, 20.30

Χορός στο Μέγαρο Μουσικής από το **San Francisco Ballet**, στην αίθουσα Φίλων της Μουσικής.

23/5/02, 20.30

Η Καμεράτα – Ορχήστρα Φίλων της Μουσικής, παρουσιάζει έργα

των Θ. Αντωνίου, D.Shostakovich, F.Mendelssohn, στην αίθουσα Δημήτρη Μητρόπουλου.

5/6/02, 21.00

Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος διοργανώνει εκδήλωση με τίτλο «**Αρετών Ανωτέρα**», στην αίθουσα Φίλων της Μουσικής

Προετοιμάζοντας ήδη τις καλοκαιρινές της παραγωγές και περιοδείες η Λυρική Σκηνή συνεχίζει και το Μάιο με το «Ελιξήριο του έρωτα» του Γκαετάνο Ντονιτσέτι σε λιμπρέτο Φελίτσε Ρομάνι. (8, 10, 11, 12, 15/5), καθώς και με το μπαλέτο «Ραϋμόντα» του Αλεξάντερ Σλονίμσκυ (16 - 19/5)

Εθνική
Λυρική Σκηνή

Χρήσιμα τηλέφωνα

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	623730	Κιν/φος «Ιντεάλ»	270154
Πανεπιστήμιο Πάτρας	991822	Κιν/φος «Πάνθεον»	325778
Συνεδριακό Κέντρο Παν/μίου	996316	«Millennium»	240400-1
Πολυφωνική Χορωδία Πάτρας	279679	Αίθουσα «Ζέρβας»	994308
Δημοτικό Ωδείο	271087	Δημοτικό Θέατρο	273613
Ωδείο Πατρών-Φιλαρμονική	277740	Λιθογραφείο	328394
Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων	432556	Θέατρο «Αγορά»	271071
Χορευτικό Τμήμα Δήμου Πάτρας	274034	Καρναβαλικό Γραφείο	279008
Musical	270380	Μέγαρο Λόγου και Τέχνης	274034
Πολύεδρο	277342	Δροσερικό	223270
Μεθενίτης	274147	Παλαιά Σφαγεία Πατρών	314161
Πρωτοπορία	278727	Πολυτεχνείο Αιγίου	06910 62280
Ελληνικά Γράμματα	620384	ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου	06410 21158
Κιν/φος «Ελίτ»	273021	Εθνική Πινακοθήκη	010 7211010
Κιν/φος «Ελπής»	329995	Μέγαρο Μουσικής Αθηνών	010 7282333
Κιν/φος «Ομόνοια»	329000	Εθνική Λυρική Σκηνή	010 3643700

Όσοι φορείς επιθυμούν να συμπεριλαμβάνονται οι εκδηλώσεις τους στη στήλη «Προσεχώς», μπορούν να μας ενημερώνουν έγκαιρα για τις δραστηριότητές τους με έναν από τους παρακάτω τρόπους: τηλ. 0610 623669, fax: 0610 240250, email: info@todonti.gr, Τ.Θ. 3008, 26222, Πάτρα.

Γιώργης Παυλόπουλος

«Όλα σημαίνουν μέσα στο ποίημα και το ξέρεις»

Στίχος ενύπνιος

Ονειρεύτηκα πως έγραψα κάποτε ποιήματα

τίποτε όμως δεν θυμόμουν

εκτός από ένα στίχο μονάχα:

Ονειρεύτηκα πως έγραψα κάποτε ποιήματα (σελ. 190)

Ο Γιώργης Παυλόπουλος (αριστερά) με το ζωγράφο Δανιήλ στο Παρίσι (1965). Από το περιοδικό «η λέξη», τ. 167

Όταν ένας καταξιωμένος και πολύ σημαντικός ποιητής της μεταπολεμικής Ελλάδας (ανήκει στη λεγόμενη πρώτη μεταπολεμική γενιά) κλείνει τη συνολική έκδοση των ποιημάτων του μ' αυτό το ποίημα, μπορεί να υποθέσει κανείς τα εξής:

Α. Ότι ο ποιητής Γιώργης Παυλόπουλος έχει επίγνωση της αδυναμίας να εκφράσει πλήρως το ποιητικό γίνεσθαι μ' όσα ποιήματα και αν γράψει. Η ποιητική έκφραση και δημιουργία δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένα ταξίδι στο όνειρο. Η πραγματικότητα της ΠΟΙΗΣΗΣ δεν κατακτιέται από κανέναν τελικά. Κάθε καλό ποίημα είναι ένας μικρός σταθμός στο μεγάλο ταξίδι της ποίησης προς τη ζωή και τον άνθρωπο, προς το ελάχιστο και το μέγιστο.

«... Νομίζω ότι δεν υπάρχει κανένας ορισμός για την ποίηση. Ωστόσο ας μου επιτραπεί να τη φαντάζομαι και να την ονειρεύομαι σαν μια πόρτα ανοιχτή», θα σημειώσει χαρακτηριστικά κάποια στιγμή.

Β. Ότι και ο δημιουργός, αλλά και ο αποδέκτης (εδώ ο αναγνώστης) του ποιητικού-καλλιτεχνικού έργου χρειάζονται τη μνήμη και τη φαντασία, το όνειρο.

Ο πρώτος για να ορθώσει, να ζωντανέψει και να σκηνοθετήσει καλά-παιστικά αυτό που έζησε και έφυγε, ενώ ο δεύτερος για να κάνει αυτό το ταξίδι στον ποιητικό κόσμο και να συναντηθεί με το δημιουργό ή τους ανθρώπους και τα πράγματα που πρωταγωνιστούν στα ποιήματά του, στο έργο του.

Αυτό το ταξίδι, αυτή η περιδιάβαση, αυτή η είσοδος και η πρόσβαση στην ποίηση, και στην τέχνη γενικότερα, δίνει διάρκεια και μια άλλη ομορφιά στην καθημερινότητα και τον άνθρωπο γενικά.

Στη ζωή δεν ερμηνεύονται λογικά όλα, με την ποίηση απλώς προσεγγίζονται, μεταποιούνται, παρουσιάζονται με αλληγορικό και υπαινικτικό τρόπο.

Γ. Η ομολογία αυτή σημαίνει, δείχνει, κατά τη γνώμη μου, το ήθος του ποιητή. Τον άνθρωπο Γιώργη Παυλόπουλο. Έχουμε να κάνουμε μ' έναν άνθρωπο σεμνό, χαμηλών τόνων, ευγενικό, προσίτο σε μικρούς και μεγάλους, ο οποίος διδάσκει με τη ζωή και την τέχνη του το μέτρο, τη σοβαρότητα, το σεβασμό σ' ό,τι καλό και σ' ό,τι ωραίο, και στο ασήμαντο και στο σπουδαίο. Είναι ο ποιητής των «ολίγων λέξεων και

των πολλών ιδεών».

Καταθέτει με το έργο του και τη ζωή του μια μαρτυρία κι ένα πρότυπο ζωής απλής, ουσιαστικής, πνευματικής και έντονα βιωματικής. Δείχνει ότι ποιητής δεν ονομάζεσαι, ούτε διαφημίζεσαι, αλλά γίνεσαι με πολύ κόπο και αίμα, με κατάθεση ψυχής, με αγώνα προκειμένου να γίνει ορατό το αόρατο, εικόνα ο πόνος και ρυθμός ο καημός.

Γεννημένος στον Πύργο το 1924, ζει εκεί σταθερά από το 1951. Συντοπίτης του Τάκη Σινόπουλου και του Ηλία Χ. Παπαδημητρακόπουλου. Προτιμά να βλέπει τα πράγματα, αλλά και να τα ζει όπως έρχονται μέσα από το χρόνο, τους μύθους και την ιστορία του τόπου του και των ανθρώπων. Και πετυχαίνει να δώσει μια ποίηση προσωπική και μαζί βαθιά κοινωνική, γιατί μέσα από το ποιητικό εγώ εκφράζεται λιτά και καθαρά ένα συλλογικό εγώ, ο άνθρωπος μιας ολόκληρης εποχής, αλλά και της σημερινής εποχής, αφού η ποίησή του είναι και πολιτική και υπαρξιακή και ερωτική και ιδιαίτερα περιεκτική, υπαινικτική και πλήρης τεχνικά.

Είναι φυσικό ο ποιητής να επηρεάζεται από τα γεγονότα του Β Παγκοσμίου Πολέμου, της Κατοχής, της Αντίστασης, του Εμφυλίου και σκληρής μετεμφυλιακής περιόδου. Αυτά τα βιώματα που έχουν σχέση με την καθημερινή παρουσία του θανάτου, το φόβο, την πείνα, την καταπίεση και την ανθρώπινη σκληρότητα γίνονται ποίηση δηλ. εικόνες που αναπαριστούν, μεταποιούν όλα αυτά και γεννούν συγκίνηση και προβληματισμό στον αναγνώστη.

Είναι ολιγογράφος ποιητής. Μέχρι το 1997 μας δίνει πέντε ποιητικές συλλογές και συνολικά 153 ποιήματα:

«Το κατώγι», 1971 – «Το σακί», 1980

«Τα αντικείμενα», 1988 – «Τριανατρία χαϊκού», 1990

«Λίγος άμμος», 1997

Ανέλαβε, όπως κι άλλοι ομότεχνοί του, να διασώσει τον πόνο, τα οράματα, τον αγώνα και τις αγωνίες ανθρώπων που έφυγαν χωρίς να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους, Έτσι στον ιδανικό κόσμο της ποίησης όλα αυτά υπάρχουν και ζουν. Το φορτίο της μνήμης μπορεί να είναι βαρύ και επώδυνο, αλλά το χρέος προς τους νεκρούς είναι η εξουδετέρωση της λήθης.

«Μη λησμονήσεις, έλεγε, μη λησμονήσεις. Μα όλα μαύρισαν / όπως ο τοίχος που τον γκρέμισαν, στο μέρος της γωνιάς...» (σελ. 18)

Μέσα στο μαύρο της ζωής, λάμπει το φως της ποίησης, της δημιουργίας, της υπέρβασης του θανάτου. Έργο δύσκολο και σκληρό. Πώς να μιλήσεις για

όσους χάθηκαν, για όσους έφυγαν αδικαίωτοι και άφησαν το όνειρο ορφανά;

...Πέφτει χιόνι και τον σκεπάζει / χιόνι στο ξυλοκρέβατο, χιόνι στο αίμα / καθώς φυσάει κι η μνήμη ξεπαιγιάζει / λαξεύοντας προσεχτικά στον αγέρα / το άφαντο σχήμα του. (σελ. 22)

Για όλα αυτά μιλά με υπαινιγμούς και αλληγορίες. Θυμάται κανείς αμέσως τους στίχους του Γ. Σεφέρη.

«Κι α σου μιλώ με παραμύθια και παραβολές είναι γιατί τ' ακούς γλυκότερα, κι η φρίκη δεν κουβεντιάζεται γιατί είναι ζωντανή γιατί είναι αμίλητη και προχωράει / στάζει τη μέρα, στάζει στον ύπνο μνησιπήμων πόνος». (Τελευταίος Σταθμός)

Αναζητά και ο Παυλόπουλος, όπως και άλλοι, με το δικό του τρόπο τα αίτια που οδήγησαν στη συμφορά, στην ήττα, στην αποτυχία επί του πραγματικού. Ερωτά και ψάχνεται με τρόπο δραματικό τελικά.

... Κάποιος ύστερα βγήκε στη μέση

και ρώτησε:

Ποιος είναι αυτός

που βάζει σίδερα στο φως

και η γη γεμίζει κόκαλα

ο αγέρας δάκρυα και φωτιά—

ποιος είναι αυτός στον τόπο μας

που αποφασίζει; (σελ. 42)

Το πέλαγος της λήθης μεγάλο. Πολλά χάνονται και πολλά προσπαθεί να κρατήσει ο ποιητής στο ποίημα, σ' αυτό το μπουκαλί της μνήμης

«...Όμως δεν ξέρω αν θα μπορέσω να σου ειπώ / πόσα απ' αυτά χαθήκανε στο πελαγο / και πόσα μείνανε στην ποίηση»

(Συλλογή «Το σακί», σελ. 67)

Ο ποιητής είναι ο ίδιος «ένα παιδί στον καιρό του πολέμου», είδε νεκρούς, κηδείες, αποκαθλώσεις, μυστικές συνάξεις, αναπαραστάσεις, τις αράχνες του φόβου και τις καρέκλες των ανακρίσεων και των βασανιστηρίων. Έχει το υλικό για να σκηνοθετήσει τα ποιήματά του.

«Το κατώγι» είναι συλλογή-καταστάλαγμα της εποχής του φόβου. Στο κατώγι έβαζαν άλλοτε τα ζώα, άλλοτε τη σοδειά και άλλοτε κρύβονταν οι άνθρωποι.

Ο φόβος κυριαρχεί σε όλα τα ποιήματα της συλλογής...

Φοβάται / χρόνια τώρα φοβάται / χωρίς να ξέρει το γιατί... (σελ. 86)

Το κατώγι λοιπόν είναι καταφύγιο, προσφέρει προστασία, είναι υπόγειος τάφος κρυφός, μνήμα ζωντανών και εδώ για πολύ για καιρό κρυμμένος ο άνθρωπος ξεπέφτει στο επίπεδο του πράγματος και του ζώου.

Για όλα αυτά πρέπει να μιλήσει ο ποιητής, γιατί αλλιώς θα μιλήσουν οι πέτρες.

«...κι απάνω πέτρες πέτρες πέτρες / αυτές που κάποτε / θα μαρτυρήσουν. («Το σακί», σελ. 65)

Περνάμε έτσι στη δεύτερη συλλογή του «Το σακί». Πραμάτεια οι ιδέες και οι άνθρωποι. Κάποιοι κάνουν πλιάτσικο στα σπίτια και τις καρδιές των ανθρώπων. Οι γυρολόγοι της δύναμης, οι τυχοδιώκτες και οι καιροσκόποι ληστεύουν και τσαλαπατούν τα όνειρα, σκυλεύουν τη ζωή.

Και εδώ οι τίτλοι κάποιων ποιημάτων είναι χαρακτηριστικοί. Παραθέτω ενδεικτικά μερικούς:

Άγγελος ανάρτησης, Η αναγνώριση, Ιβήρων 14, 1949

Οι δήμιοι, Οι δούλοι του φόβου, Το μαύρο, Ο φόβος

Αγωνιά για τους ζωντανούς και πονάει για τους πεθαμένους. Στο ποίημα «Φαντάρος μ.Χ.» διαβάζουμε στο τέλος:

«...Ποιους πήρανε και πότε; Πόσοι χαθήκανε κι εμείς / πού ήμασταν; / Σε ποιο δάσος και ποιες εποχές; / Εμείς που μετράμε τα χρόνια με τις ξεθωριασμένες φωτογραφίες φαντάρων / Χρόνια πριν και μετά από κείνο το τρελό ξενύχτι». (σελ. 60)

Και μη νομιστεί ότι ο Παυλόπουλος κινείται μόνο στο χώρο του πόνου, της στέρησης, του θανάτου και της εξαθλίωσης που παραπέμπουν στον πόλεμο, στις κακοτυχίες και τις απογοητεύσεις.

«Όλοι χωράμε / οι ζωντανοί κι οι νεκροί / σ' ένα ποίημα» (σελ. 159) («Χαϊκού αρ. 33)

Έτσι όνειρο και πραγματικότητα, χθες και σήμερα, θάνατος και ζωή, αλήθεια και ψευδαισθήση, φαντασία και μνήμη, ύπνος και ξύπνιο, συνυπάρχουν και δημιουργούν τον κόσμο του ποιήματος.

Ένα ποιητικό κόσμο που έχει κάτι από τη σκηνοθετική δύναμη του Κ.Π.Καβάφη, την υπαρξιακή αγωνία και νοσταλγία του Γιώργου Σεφέρη και την ερευνητική και μυθοπλαστική αγωνία του Τάκη Σινόπουλου.

Ένα είναι βέβαιο, ότι κάθε ποίημα είναι δικό του παιδί, σαρξ εκ της σαρκός του, ψυχή της ψυχής του, παυσίλυπον της καρδιάς του.

Ξαφνικά το ποίημα σκόνταψε / κι έπεσε πάνω σ'

αγκάθια. / Το κοίταξε σχεδόν αδιάφορος / είχε κουραστεί πια να το προσέχει. / Την ίδια νύχτα στον καθρέφτη / είδε το σώμα του γεμάτο αγκάθια. (σελ. 175)

Ήδη με τη συλλογή «Αντικλείδια» ο Παυλόπουλος καταθέτει τις απόψεις-σκέψεις, αγωνίες και κατακτήσεις για το ποιητικό γεγονός, δηλ. τη γραφή ενός ποιήματος και τον προσδιορισμό της ποιητικής. Παρίσνωση στο πια για την πολυσημία του το ποίημα «Τ' αντικλείδια». Τα ποιήματά του είναι τέλεια ποιητικά θεωρήματα που αγγίζουν άμεσα την ψυχή του αναγνώστη.

Ο Κώστας Παπαγεωργίου παρατηρεί:

«Τόσο στα Αντικλείδια, όσο και στον Λίγο Άμμο, έχουμε να κάνουμε με ποιήματα ποιητικής, τα περισσότερα από τα οποία αποπνέουν την αίσθηση του ανικανοποίητου και του φευγαλέου, του χειροπιαστού – σώματος ή πράγματος – που όμως ξαφνικά εξαυλώνεται και εξαφανίζεται, από κοντινό και οικείο γίνεται μακρινό και απρόσιτο, από φιλικό γίνεται απροσδόκητα άφιλο ή εχθρικό ακόμη, κάποτε τάχιστα γίνεται επίβουλα εχθρικό, όπως συμβαίνει συνήθως με το εκάστοτε γραφόμενο – τη στιγμή που γράφεται – ποίημα».

Στα ποιήματα του Παυλόπουλου δε θα βρούμε μόνο παραστάσεις του θανάτου, αλλά και του έρωτα, παραστάσεις δημιουργίας και ομορφιάς.

Ο χώρος δεν μας επιτρέπει ν' ασχοληθούμε με το ρόλο της γυναίκας στην ποίηση του Παυλόπουλου, με το ρόλο της θάλασσας, των κορμιών, της νύχτας, του καθρέφτη, των χρωμάτων. Υψηλό ποιητικό επίτευγμα θεωρώ και τα 33 χαϊκού. Πρόκειται για εικόνες ποιητικές σπάνιας ομορφιάς και πλούτου νοηματικού.

Και στα πολύστιχα και στα ολιγόστιχα ποιήματα του Παυλόπουλου δεν υπάρχει τίποτα το περιττό, όλα αποτελούν πολύτιμα πετράδια ενός κοσμήματος που έχει την ιστορία του και αφηγείται με τις λέξεις και τα χρώματά του μια ιστορία.

Ο Παυλόπουλος με τα ποιήματά του καταφάσκει στη ζωή, στον έρωτα, στο ωραίο και πιστεύει ο θάνατος με το μαύρο του κάνει πιο έντονο το φως από τις αστραπές της ζωής.

Γνωρίζει όμως καλά, όπως δείχνει και το ποίημα «Η μνήμη», ότι σαφή και απόλυτα όρια δεν υπάρχουν στη ζωή μας, αλλά ούτε και στην τέχνη. Όλα σημαίνουν κάτι και στη ζωή και στην ποίηση. Το ζητούμενο είναι «τί και πώς το προσεγγίζει κανείς και ως δημιουργός και ως αναγνώστης».

Συμπληρώνοντας το παζλ...

«**Η Πάτρα στις αρχές του 20ού αιώνα μέσα από την οικογενειακή συλλογή-λεύκωμα της Edith W. Morphy**»

Ένα νέο κομμάτι στο πολυσύνθετο «παζλ» της ιστορίας της πόλης μας προσθέτει το καινούργιο βιβλίο των εκδόσεων Τυρογαμα «Η Πάτρα στις αρχές του 20ού αιώνα μέσα από την οικογενειακή συλλογή-λεύκωμα της Edith W. Morphy» που επιμελήθηκε ο Κώστας Κοκκοβίκας και προλογίζει η κ. Μαριζάν Μόρφου-Καρατζά.

Πίσω από το αρχείο της οικογένειας Μόρφου, υπάρχει μία αρκετά ενδιαφέρουσα ιστορία. Η γιαγιά-θεία Edith, μεγαλωμένη στην Πάτρα, ζει στη Βιρμανία και επικοινωνεί με τους οικείους της μέσα από μία σειρά καρτ ποστάλ και φωτογραφίες τις οποίες συλλέγει δημιουργώντας ένα άλμπουμ που παρουσιάζει την πορεία της οικογένειας, καλύπτοντας ένα χρονικό φάσμα τουλάχιστον δύο δεκαετιών. Λίγο πριν πεθάνει – σε ηλικία 102 ετών – επιστρέφει το άλμπουμ και το παραδίδει εκεί απ' όπου προήλθε, δηλαδή την πόλη μας.

Η οικογένεια Μόρφου διαδραμάτισε σημαντικό κοινωνικό και οικονομικό ρόλο εκείνη την εποχή και συνδέθηκε άμεσα με το λιμάνι και τη ναυτιλία. Τα πλοία των εταιρειών τα οποία πρακτόρευε μετέφεραν σταφίδα στην αρχή και μετανάστες αργότερα, δρώντας ως «βαρόμετρο» της οικονομικής κατάστασης της περιοχής – αλλά και της Ελλάδας γενικότερα.

Μέσα από το αρχείο αυτό, απεικονίζεται τελικά μία «τάξη» (ολιγάριθμη μεν αλλά αρκετά ισχυρή) στην άνθησή της. Μέσα από την εικόνα, αποτυπώνεται η «αστική λαογραφία» της εποχής – η οποία μέχρι σήμερα υπήρχε μόνο σε αφηγήσεις – και αναδεικνύονται οι καθημερινές της δραστηριότητες, μακριά από το «στιλιζάρισμα» των εορταστικών «επίσημων» φωτογραφιών.

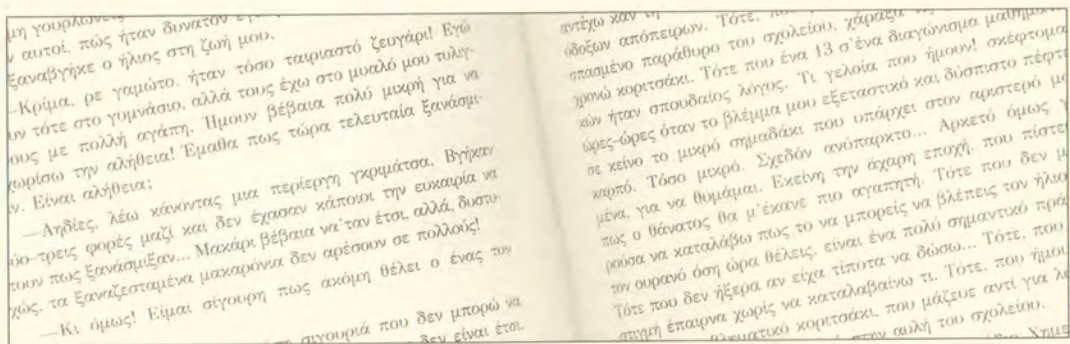
Αυτές τις στιγμές της οικογενειακής ευφορίας, πα-

ρατίθενται παράλληλα με αποσπάσματα του καθημερινού τύπου της εποχής με σκοπό όχι την αντιπαράθεση, αλλά την τοποθέτηση του αναγνώστη μέσα στο τότε πολιτικό και οικονομικό κλίμα, χωρίς να λείπουν και οι αναφορές σε «ευτράπελα» ή «παράδοξα» – τουλάχιστον στο σημερινό μάτι – περιστατικά.

Εδώ φαίνεται ότι υπάρχουν σημεία που οι πορείες των επιμέρους κοινωνικών στρωμάτων συγκλίνουν – κι αυτές είναι οι στιγμές εθνικής σημασίας όπου οι ξένες παροικίες όχι μόνο ακολουθούν, αλλά πρωτοστατούν στη διαμόρφωση του κοινού αισθήματος – και σημεία που οι αποκλίσεις είναι σημαντικές και οφθαλμοφανείς – όπως στην αντιμετώπιση των μικρών, καθημερινών προβλημάτων.

Ο δεύτερος άξονας του βιβλίου είναι το ίδιο το υλικό, το οποίο από μόνο του αποτελεί ένα «ρεπορτάζ» της εποχής. Το Η καθημερινή ζωή και διασκέδαση, η αναλυτική παρουσίαση της ελάχιστη φωτογραφημένης περιοχής «Εγγλέζικα» (μαζί με την μετέπειτα μετοίκηση των κατοίκων της στη σημερινή περιοχή «Πελεκάνος»), η – για πρώτη φορά – φωτογραφική παρουσίαση του αθλήματος του «τένις» που, απ' ότι φαίνεται, πρωτοξεκίνησε στην Πάτρα και διαδόθηκε στην υπόλοιπη Ελλάδα (λόγω της ύπαρξης εδώ, αγγλικής παροικίας), η παρουσίαση του λιμανιού μέσα από πλήθος εικόνων, καταχωρίσεων στον τύπο και αναφορών της εποχής...

Ας γίνει επιτέλους πρόκληση παιδείας

Του Γιώργου Παναγόπουλου

Με την ευκαιρία πρόσφατης επίσκεψής μας στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Πατρών διαπιστώσαμε προς μεγάλη μας, ομολογούμενως, έκπληξη, ότι είναι αδύνατο να εξυπηρετηθεί οποιοσδήποτε αναζητήσει ένα από τα ξενόγλωσσα βιβλία του εν λόγω Ιδρύματος_ και τούτο διότι, όπως σχετικώς πληροφορηθήκαμε, λόγω ελλείψεως χώρου, στο ούτως ή άλλως ελάχιστο λειτουργικό κτήριο της οδού Μαιζώνος, όλοι οι ξενόγλωσσοι τόμοι, προερχόμενοι στη συντριπτική τους πλειοψηφία από τις ιδιωτικές βιβλιοθήκες των εκ Πατρών ορμημένων και κατά καιρούς διατελεσάντων πρωθυπουργών της Ελλάδος, μεταποθετήθηκαν σε αποθήκες παντελώς απρόσιτες στο κοινό. Μάλιστα το μείζον αυτό πρόβλημα χρονίζει εδώ και αρκετό καιρό, παρά τις επανειλημμένες σχετικές εκκλήσεις προς τους αρμοδίους για την εξεύρεση λύσης.

Βεβαίως γνωρίζουμε ότι δεν κοιζούμε γλαύκας εις Αθήνας, αφού μιλάμε για ένα ζήτημα, το οποίο, κατά πάσα βεβαιότητα, θα παρουσιάζει μηδαμινό –αν όχι ανύπαρκτο– ενδιαφέρον για την ήδη κορυβαντιώσα και ορχουμένη στους ρυθμούς του άνακτος Καρναβάλου πλειονότητα των συμπολιτών μας. Ίσως γι' αυτό, άλλωστε, ελάχιστα να βαρύνει η κωμικοτραγικά επαληθευόμενη ρήση «pro captu lectoris habent sua fata libelli», που με νομοτελειακά ανοικτήριμα αναγκαιότητα εξαρτά τα πεπρωμένα των βιβλίων από το βαθμό κριτικής εγρήγορσης και αντιληπτικής ετοιμότητας των αποδεκτών τους_ και τούτο, μολονότι κάποιοι από μας καταλαμβάνονται από αθυμία στη σκέψη ότι τα τιμαλφή της Βιβλιοθήκης μας σήπονται στο άδυτο κάποιων κάθυγρων υπογείων, αφού πρώτα απέτυχαν να γονιμοποιήσουν το άβατο για το στοχασμό κάποιων άνικμων εγκεφάλων.

Πριν σπεύσουν οι υπεύθυνοι του Δήμου να μας προσάψουν τη μομφή της άκαιρης και εν πολλοίς ακικιστικής ευφυολογίας, ας αναλογισθούν ότι η απογοήτευση, που προκαλεί η μόνιμη μη ενασχόληση του Νεοέλληνα με το σοβαρό, μπορεί να επιβάλει ακόμη και στα νηφαλιότερα πνεύματα την ανάγκη παραμυθητικής περιδιάβασης στις ατραπούς της σάτιρας και της καυστικής ειρωνείας.

Αυτοί, λοιπόν οι πολίτες, που μπορεί να μην διαβάσουν ποτέ το στίχο του Verlaine που περιέχεται σε κάποιο βιβλίο αποκείμενο στα ράφια της Βιβλιοθήκης (για να παραφράσουμε τον J. L. Borges) επιθυμούν εν τούτοις το βιβλίο αυτό να βρίσκεται εκεί, όρθιο και έτοιμο, για την αδόκητη και οιονεί ερωτική συνάντηση με το φιλήδονο πνεύμα του στρηρού βιβλιόφιλου, απευθύνονται προς όλους τους αρμόδιους φορείς του Δήμου Πατρών, ζητώντας την άμεση δρομολόγηση εκείνων των διαδικασιών, που θα επιτρέψουν το ταχύτερο δυνατό την επίτευξη των ακόλουθων, γενικώς περιγραφομένων και ενδεικτικώς αναφερομένων σκοπών:

- A' Επίλυση του χρονίζοντος προβλήματος στέγασης της Δημοτικής Βιβλιοθήκης με την εξασφάλιση νέων, εργονομικά σχεδιασμένων και, κατά τούτο, λειτουργικών από βιβλιοθηκονομική άποψη χώρων_ μια προσπάθεια, που δύναται να υποστηριχθεί ενδεχομένως με την αξιοποίηση ειδικών, προς τούτο προβλεπομένων κοινοτικών πόρων.
- B' Επαναφορά των ξενόγλωσσων τίτλων στην άμεση και ακώλυτη χρήση των βιβλιοφίλων.

Γ' Ανάδειξη, με ποικίλους τρόπους (έκθεση σε ιδιαίτερες αίθουσες με ενδεικτική σήμανση της συγκεκριμένης προέλευσης, συστηματική προβολή κ.ά.) του τμήματος εκείνου της Δημοτικής Βιβλιοθήκης που προέρχεται από τις ιδιωτικές βιβλιοθήκες των εκλιπόντων Πατρών πρωθυπουργών (Η περίπτωση της βιβλιοθήκης Π. Καλλιόπουλου χρίζει εδώ ιδιαίτερης μνείας).

Η υλοποίηση του τελευταίου αυτού αιτήματος θα επιτρέψει κατ' αρχάς, εν όψει μάλιστα Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, την καταγραφή του ιδιάζοντος ιστορικοπολιτικού στίγματος της βιβλιοθηκονομικής πραγματικότητας της πόλης μας, υπενθυμίζοντας έμμεσα, αλλά όχι γι' αυτό λιγότερο αποτελεσματικά, την καιρία συμβολή της αρχαϊκής πρωτεύουσας στη διαμόρφωση του πολιτικού χάρτη του νεώτερου Ελληνισμού.

Παράλληλα θα λειτουργήσει ως αφορμή και πρόκληση παιδείας, καθώς θα αποτελεί ένα είδος διαρκούς φόρου τιμής προς εκείνη τη συλλογική στάση ζωής που, εμπνεόμενη απ' την άδολη και σχεδόν παιδική πίστη προς την ευγενική καταγωγή των ποιητικών μεγεθών, αρνιόταν να υποταχθεί στη μονοδιάστατη λογική του όποιου οικονομιστικά νοούμενου «εσκυγχρονισμού» και γι' αυτό ήθελε να συναντώνται στην προσωπικότητα και τη δράση των δημοσίων ανδρών η υπεύθυνη πολιτική στράτευση με την υψηλή καλλιέργεια, ο ζήλος για τα κοινά με τα γνήσια παιδευτικά ενδιαφέροντα, τα οποία, φευ, στους χαλεπούς καιρούς μας, τείνουν να υποκατασταθούν από τις σπωροκηρευτικές (lege φρουτάκια) και άλλες συναφείς ενασχολήσεις των αυτάρεσκα εφησυχάζόντων στην απαίδευσιά τους ταγών μας.

Ελπίζει τελικά κανείς ότι με αυτόν τον τρόπο θα προβληθεί μια μορφή σιωπηρής αντίστασης απέναντι στο νεοβαρβαρισμό μιας εποχής, όπου δεσπόζει η ύβρις του προδήλως κακοαποκτημένου και κομπαστικώς επιδεικνυομένου πλούτου κι ενός τόπου, όπου ο φυτόζωος υποαστισμός της αρπαχτής και του γενικευμένου τζόγου απειλεί προκλητικά να εξορίσει από το κοινωνικό φαντασιακό κάθε εκδοχή ατομικής και συλλογικής αριστείας.

«Τι έχουν μέσα τα μάρμαρα;»

Τα παιδιά «ανακρίνουν» τον Διονύση Γερολυμάτο

Φωτογραφία: Βίκυ Σπυρίδωνος

Στις 4 Φεβρουαρίου του 2002, η τρίτη τάξη του Δημοτικού Σχολείου Σαραβαλίου (διευθυντής: Νίκος Κόρδας) κάλεσε το γλύπτη Διονύση Γερολυμάτο, στο πλαίσιο σύνδεσης του σχολείου με την κοινότητα και τους πνευματικούς δημιουργούς της...

Οι μικροί μαθητές είχαν την ευκαιρία, μέσα από έναν αυθόρμητο διάλογο, να γνωρίσουν τον καλλιτέχνη και την τέχνη του. Ακολουθεί ένα μέρος της συζήτησης, έτσι όπως την απομαγνητοφώνησαν τα παιδιά, με τη βοήθεια της δασκάλας τους Μαρίας Κοσσυφίδου.

Γερολυμάτος: Θα έχετε δει ότι υπάρχουν διάφορα επαγγέλματα: ο τσαγκάρης, ο μανάβης, ο χτίστης... Εγώ πελεκάω τα μάρμαρα. Έχω έναν όγκο, έχω και μια ιδέα στο κεφάλι μου και προσπαθώ αυτήν την ιδέα να την βάλω στο μάρμαρο.

Πρώτα απ' όλα να ξέρετε ότι είστε υποχρεωμένοι να κάνετε όμορφο το περιβάλλον όπου ζείτε. Τα τετράδιά σας, τα βιβλία σας να είναι όμορφα. Τα γράμματά σας να είναι όμορφα. Για να μπορέσετε αργότερα, όταν θα φτάσετε στην ηλικία τη δική μου, να ξέρετε ποιο είναι το όμορφο και ποιο το άσχημο. Όπως παίζετε, έχετε δει κάτι όμορφο λουλουδάκια;

Παιδιά: Ναι!

Γερ. Τα έχετε δει αλλά τα θεωρείτε δεδομένα. Να μάθετε από μικροί πόσο όμορφα μπορείτε να κάνετε τα πάντα γύρω σας...

Παιδιά: Τι έχουν μέσα τα μάρμαρα;

Γερ. Τα μάρμαρα δεν έχουν τίποτα μέσα τους. Έρχε-

ται ο καλλιτέχνης να βγάλει μέσα από τα μάρμαρα αυτό που έχει η ψυχή του. Το μάρμαρο έχει μέσα του την ψυχή του καλλιτέχνη.

Παιδιά: Κάνετε και το μυαλό των αγαλμάτων;

Αν δεν έχει μυαλό ο καλλιτέχνης, μπορεί να βάλει μυαλό στο άγαλμα; Τι λέτε;

Παιδιά: Πόσα αγάλματα έχετε φτιάξει;

Πολλά. Και συνθέσεις έχω κάνει και χίλια δυο άλλα πράγματα.

Παιδιά: Ποιο είναι το καλύτερό σας άγαλμα;

Κοιτάξτε, για μένα το καλύτερο δεν υπάρχει... Είναι σαν τον πατέρα με τα παιδιά του, που τ' αγαπάει όλα. Ποιο θεωρείται καλύτερο; Αυτό είναι υπόθεση άλλων, όχι δική μου.

Παιδιά: Με ποια υλικά μπορείτε να φτιάξετε αγάλματα;

Αυτή είναι μια πολύ ωραία ερώτηση. Ακούστε τώρα: όλα τα υλικά μπορεί να τα μορφοποιήσει ο καλλιτέχνης. Ξύλο, πέτρα. Σίδερο, μάρμαρο, γυαλί, ό,τι θέλει. Καταλάβατε; Όλα τα υλικά κάνουν γι' αυτή τη δουλειά. Αρκεί να ξέρεις καλά το υλικό που έχεις και κυρίως να έχεις μια επιθυμία γι' αυτό που θα βγάλεις. Εγώ χρησιμοποιώ το χαλκό και το μάρμαρο.

Παιδιά: Ποιες είναι οι χαρές και οι λύπες της δουλειάς σας;

Αν θα ζούσα χίλιες ζωές, πάλι γλύπτης θα ήμουν. Η γλυπτική είναι μια πάρα πολύ σκληρή τέχνη γιατί σου τρώει πολύ χρόνια και είναι και βαριά. Είναι βαρύ υλικό το μάρμαρο. Έχει κούραση μεγάλη αυτή η δουλειά, αλλά σου δίνει και κάτι μικρές χαρές, πολύ... μεγάλες! Αυτά πάνε το ένα δίπλα στο άλλο: η λύπη και η χαρά, το γέλιο και το κλάμα.

Παιδιά: Πού βρίσκετε μάρμαρο;

Μάρμαρο βρίσκω στα νταμάρια. Είναι περιοχές όπου υπάρχει πολύ μάρμαρο. Ολόκληρο το βουνό μπορεί να είναι από μάρμαρο. Υπάρχουν μηχανήματα εξόρυξης μαρμάρου κι από κει πάμε και το παίρνουμε. Διαλέγουμε το καλύτερο κομμάτι και δουλεύουμε.

Παιδιά: Δίνετε όνομα στα αγάλματα;

Δίνουμε κάποιους τίτλους, έτσι, για να μπορέσει ο άνθρωπος που τα βλέπει να προσαρμοστεί σ' αυτό που βλέπει και να ξέρει ότι καθοδηγείται απ' αυτό που θέλει να πει ο καλλιτέχνης.

Παιδιά: Έχετε συχνά πελάτες;

Όχι, δεν έχουμε συχνά πελάτες. Ξέρετε γιατί; Γιατί ο κόσμος δεν ξέρει ότι βάζοντας στο δωμάτιό του ένα γλυπτό, θα ομορφύνει ο χώρος. Δεν το 'χει μάθει ακόμα...

Παιδιά: Είναι δύσκολο να φτιάχνετε αγάλματα;

Αχ! Ούτε δύσκολο είναι, ούτε εύκολο. Χρειάζεται άσκηση. Όταν ασκείσαι συνεχώς, μειώνονται οι πιθανότητες να κάνεις λάθος. Με την άσκηση έρχεται η γνώση, έρχεται και η ευκολία της δουλειάς.

Παιδιά: Σε τι διαφέρουν τα αρχαία αγάλματα από τα νέα;

Τι να σας πω... Δε θα έπρεπε να διαφέρουν σε τίποτα. Διαφέρουν όμως στο ότι εκείνη την εποχή έκαναν τα αγάλματα για να τιμήσουν τους θεούς και τους ήρωές τους. Σήμερα φτιάχνουμε αγάλματα για τους πολιτικούς... Εκεί είναι η διαφορά. Υπάρχει διαφορά στο πώς αντιμετωπίζουμε την καθημερινότητά μας εμείς και πώς την αντιμετωπίζαν οι αρχαίοι.

Παιδιά: Από πόσων χρονών ξεκινήσατε να κάνετε αγάλματα;

Ήμουν έξι χρονών, όταν άρχισα να δουλεύω κανονικά το μάρμαρο και να αισθάνομαι καλλιτέχνης.

Παιδιά: Έχετε κάνει αγάλματα στο εξωτερικό;

Ναι. Έχω δουλέψει στο Μεξικό, στην Ουκρανία, στη

Σαρδηνία, Ιταλία, Σουηδία και αλλού.

Παιδιά: Υπάρχουν χρωματιστά αγάλματα;

Στην αρχαιότητα τα έβαφαν. Τώρα δε συνηθίζεται. Εγώ έχω βάψει μερικά.

Παιδιά: Δουλεύετε μόνος σας ή έχετε και βοηθούς;

Μέχρι τώρα δούλευα μόνος αλλά τώρα δεν μπορώ πια γιατί έχω κουραστεί. Να γίνετε εσείς βοηθοί μου.

Παιδιά: Πώς μπορούμε να φτιάξουμε κι εμείς αγάλματα;

Εσείς για να δουλέψετε το μάρμαρο είναι λιγάκι δύσκολο. Μπορείτε όμως να δουλέψετε στον πηλό ή στο ξύλο. Χρειάζεται όμως να ασκηθεί το χέρι σας στην τέχνη...

Παιδιά: Πόσο μπορεί να κοστίζει ένα άγαλμα;

Εξαρτάται από το τι θα είναι αυτό, γιατί θα πρέπει να γίνουν και χίλια δυο άλλα πράγματα. Δεν πουλιέται με το κιλό.

Παιδιά: Πώς εμπνέεστε για να κάνετε ένα άγαλμα;

Δεν είναι θέμα εμπνευσης. Είναι θέμα ν' ανοίξεις τα μάτια σου και να δεις πόση ομορφιά υπάρχει γύρω σου...

Οι μαθητές που συμμετείχαν στη συζήτηση ήταν οι: Παναγιώτης Αγγελόπουλος, Αφροδίτη Αναστασοπούλου, Νίκος Αντωνόπουλος, Αργύρης Αργυρόπουλος, Δημήτρης Βασιλόπουλος, Παναγιώτης Βασιλόπουλος, Νάσος Γιαννακόπουλος, Νάντια Κακαφώνη, Μαρία Κακαφώνη, Αντριάννα Κασπίρη, Ανδρέας Κοντογεωργόπουλος, Αναστασία Κούντρα, Γεωργία Κωνσταντακοπούλου, Νίκος Μπαλαλάς, Κατερίνα Μπάτσικα, Λεωνίδας Παναγόπουλος, Δημήτρης Πίτσικος, Κατερίνα Σπηλιοπούλου, Αντώνης Σταμόπουλος, Νίκος Φράγκος.

Οι επιχειρήσεις της Δυτικής Ελλάδας στο Internet

Όχι για μόδα, αλλά με σκοπό...

Του Γιάννη Γαροφαλάκη*

Ένα από τα χαρακτηριστικά της καινούργιας χιλιετίας είναι η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και ο ανταγωνισμός των αγορών. Καταλυτικό ρόλο σε αυτό παίζει η ραγδαία εξάπλωση του Internet που κατάργησε τις φυσικές αποστάσεις αλλάζοντας σταδιακά κάθε τομέα της καθημερινής μας ζωής.

Η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών που βασίζονται στο Internet, δημιουργεί νέα δεδομένα και αρκετές επιχειρηματικές προκλήσεις. Οι επιχειρήσεις καλούνται να αντιμετωπίσουν ένα καινούργιο τρόπο λειτουργίας, το e-business (ηλεκτρονικό επιχειρείν), το οποίο αναφέρεται στις επιχειρηματικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικό τρόπο.

Τα οφέλη της υιοθέτησης των νέων τεχνολογιών είναι σημαντικά — απλούστευση των διαδικασιών, αύξηση του πελατολογίου, επέκταση σε νέες αγορές, αύξηση της παραγωγικότητας κ.τ.λ. — και οι εταιρείες που επενδύουν σε αυτές κερδίζουν ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Η Ελλάδα έχει ήδη δεχτεί τα πρώτα ερεθίσματα και έχει επιδείξει αξιόλογες προσπάθειες μετάβασης στο «ηλεκτρονικό επιχειρείν».

Ειδικότερα, η περιοχή της Δυτικής Ελλάδας εμφανίζει σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης στον τομέα της τεχνολογικής εξέλιξης. Να αναφέρουμε χαρακτηριστικά, στοιχεία που αφορούν τον νομό Αχαΐας και δείχνουν ότι οι επιχειρήσεις της περιοχής με προσωπικό άνω των 10 ατόμων έχουν εξοικειωθεί με την χρήση των νέων τεχνολογιών σε ποσοστό 70-80% (πηγή: Πελοπόννησος, 29/3/2002 σελ 27).

Αλλά και οι μικρότερες επιχειρήσεις της Δυτικής Ελ-

λάδας μπορούν να έχουν οφέλη με την υιοθέτηση και χρήση των νέων τεχνολογιών, αρκεί να γίνει σωστή επιλογή, εφαρμογή και χρήση.

Είναι σημαντικό για τις επιχειρήσεις της περιοχής μας να κατανοήσουν ότι η υιοθέτηση του Internet και των νέων τεχνολογιών δεν πρέπει να γίνει παρορμητικά επειδή έτσι επιτάσσει η «μόδα» της εποχής, αλλά θα πρέπει να έχει συγκεκριμένους στόχους και σκοπούς. Συνεπώς δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως δαπάνη, αλλά ως επένδυση με βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα οφέλη.

Εξετάζοντας τις επιχειρήσεις της περιοχής μας βλέπουμε ότι αρκετές διαθέτουν σελίδες στο παγκόσμιο ιστό (sites) στις οποίες παρουσιάζεται μόνο το όνομα και η διεύθυνση της επιχείρησης με μια φωτογραφία ή κάρτα της. Το ερώτημα που προκύπτει είναι κατά πόσο αυτά τα sites αποτελούν συγκριτικό πλεονέκτημα για τη επιχείρηση; Η απάντησή είναι μάλλον αρνητική.

Η χρησιμότητα μιας καλής σελίδας πρέπει να είναι απολύτως κατανοητή για το κάθε επιχειρηματία. Όμως, σε τι χρησιμεύει ένα web site;

- Για να δίνει πληροφορίες στους πελάτες (για προϊόντα, υπηρεσίες, ζήτηση προσωπικού).
- Για να παίρνει πληροφορίες από τους πελάτες (μέσω π.χ του e-mail για παρατηρήσεις πληροφορίες για νέα προϊόντα κ.λπ.)
- Για πρόσβαση σε περισσότερες πληροφορίες (σαν «εταιρικό φυλλάδιο»)
- Για υποστήριξη και συμβουλές για τα προϊόντα.
- Για εργαλείο marketing και πωλήσεων.

Επιπλέον, ένα χρηστικό site πρέπει:

- Να ενημερώνεται καθημερινά (για να είναι ελκυστικό προς τους επισκέπτες).
- Να περιλαμβάνει όλους τους τρόπους επικοινωνίας: e-mail, διεύθυνση, τηλέφωνο, fax.
- Να έχει γρήγορη πρόσβαση.

Ένα site που καλύπτει αυτές τις προϋποθέσεις έχει ανταποδοτική επενδυτική αξία και αποτελεί την πλατφόρμα μέσω της οποίας η επιχείρηση θα εφαρμόσει πιο εξειδικευμένες τεχνολογίες προκειμένου να γίνει πιο ανταγωνιστική.

Ειδικά για τις ανάγκες της Δυτικής Ελλάδας αυτές οι τεχνολογίες είναι:

e-commerce:

Πώληση και αγορά προϊόντων και υπηρεσιών μέσω Internet. Δίνει στις επιχειρήσεις την δυνατότητα πρόσβασης σε μια παγκόσμια ηλεκτρονική αγορά, με σημαντικά οφέλη όπως:

- Μειωμένο κόστος συναλλαγών,
- Άμεση κάλυψη των αναγκών του πελάτη,
- Γρήγορη διάθεση των προϊόντων στην αγορά,
- Μείωση του λειτουργικού κόστους,
- Αποτελεσματικότερη διαχείριση των εμπορευμάτων

e-booking:

Σύστημα ηλεκτρονικών κρατήσεων, που απευθύνεται σε τουριστικές και πολιτιστικές επιχειρήσεις προσφέροντας τη δυνατότητα προβολής και διάθεσης υπηρεσιών στην ηλεκτρονική αγορά. Οφέλη για την επιχείρηση:

- Εξοικονόμηση χρόνου,
- Διαθεσιμότητα για κρατήσεις 24 ώρες το 24ωρο,
- Αυτόματη επιβεβαίωση κράτησης,
- Καλύτερη πληροφόρηση του πελάτη.

e-magazine

Σύστημα έκδοσης περιοδικού σε ηλεκτρονική μορφή, που απευθύνεται — κυρίως — σε εκδοτικές επιχειρήσεις αλλά και σε οποιοδήποτε οργανισμό ή εταιρεία επιθυμεί να δημοσιεύσει πληροφορίες σε οργανωμένη μορφή. Οφέλη:

- Άμεση ενημέρωση σε 24ωρη βάση.
- Επέκταση δραστηριοποίησης σε μια νέα αγορά
- Διεύρυνση αναγνωστικού κοινού
- Επιπλέον προώθηση

Οι επιχειρήσεις της περιοχής μας — με σωστή ενημέρωση και επιλογή των κατάλληλων, για αυτές, τεχνολογιών — μπορούν να εκμεταλλευτούν στο έπακρο τις δυνατότητες του Internet και να εισχωρήσουν δυναμικά και ισότιμα στην παγκόσμια αγορά.

* Επ. Καθηγητής Παν. Πατρών.

Επιστημονικός Υπεύθυνος WestGate Κέντρο Τηλεματικής:

(φορέας δημιουργίας λύσεων σε θέματα Τηλεματικής)

E-Mail: info@westgate.gr, URL: www.westgate.gr

Ποίηση σημαίνει...

Του Δημήτρη Κάββουρα

Αν προσπαθήσει κανείς να διατυπώσει έναν ορισμό για την ποίηση, θα έχει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα που υπάρχει γενικά με τους ορισμούς. Το πρόβλημα αυτό συνίσταται στη δυσκολία να συνοψισθούν όλα τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά μιας έννοιας και να περιγραφεί εν ολίγοις το περιεχόμενό της χωρίς να περιορισθεί το εύρος της.

Τι είναι ποίηση το γνωρίζουμε από τα ποιήματα που έχουν γραφεί. Επειδή όμως ποιήματα θα γράφονται συνεχώς χωρίς να είναι προκαθορισμένο τι ποιήματα θα γραφούν, πρέπει, κάθε ορισμός για την ποίηση να ενέχει, συν τοις άλλοις, το στοιχείο της δυνατότητας.

Η ποίηση γεννήθηκε τη στιγμή που ήρθε στο φως το πρώτο ποίημα. Ο ποιητής που γράφει ένα καινούριο ποίημα, προσθέτει ένα ακόμα λιθάρι – και, μερικές φορές, ένα αγκωνάρι – στο ποιητικό οικοδόμημα, κάτι που δε συμβαίνει με τον φυσιοδίφη ο οποίος, όσα και ν' ανακαλύψει γύρω από τη φύση, τίποτα δεν προσθέτει στον φυσικό κόσμο που, ούτως ή άλλως υπάρχει πριν απ' αυτόν και χωρίς αυτόν. Ποίηση όμως, πριν από τον ποιητή και χωρίς ποίημα, δεν υπάρχει.

Το πρώτο, ίσως, ερώτημα που θα μπορούσε να τεθεί είναι τούτο: Πώς αυτό το είδος έντεχνου λόγου «διοποιήθηκε» τη λέξη «ποίηση». Το ρήμα ποιώ, απ' όπου η προέλευση της λέξης, χρησιμοποιείται ευρέως, και ειδικότερα στις τέχνες, αφού και ο μουσικός ποιεί, και ο ζωγράφος ποιεί, και ο γλύπτης ποιεί. Στο βάθος, λόγου χάρη, της προτομής του Σπυρίδωνος Βασιλειάδου, που βρίσκεται στο πάρκο του Αγίου Ανδρέου, διαβάζουμε: Δ. Φιλιππίτης Τήνιος εποίη. Η ίδια η λέξη, λοιπόν, είτε ως ρήμα – ποιώ – είτε ως ουσιαστικό – ποίηση – δεν βοηθάει, να ξεκαθαριστεί το ζήτημα: πως δηλαδή σαν έννοια έχει ειδικά καθιερωθεί, για να σημάνει το συγκεκριμένο είδος έντεχνου λόγου.

Την απάντηση στο θεθέν ερώτημα δεν μπορεί να τη δώσει ούτε η ετυμολογία της λέξης, ούτε η μεταφορική της σημασία. Αν θέλουμε να συλλάβουμε το ουσιαστικό περιεχόμενό της, πρέπει να προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε τι εννοούμε όταν τη λέξη ποίημα τη χρησιμοποιούμε συχνά όχι για να ορίσουμε το συγκεκριμένο λογοτεχνικό είδος, αλλά σαν χαρακτηρισμό άλλων αισθητικών φαινομένων. Π.χ. τι εν-

νοούμε όταν λέμε «αυτός ο πίνακας είναι ποίημα» ή «η δύση απόψε είναι ποίημα»; Κι ακόμα, πώς ένα καθαρά ορχηστρικό έργο νομιμοποιείται να τιτλοφορείται «Ποίημα»; (Ερν. Σωσσόν 1855–1899).

Σαφώς ο χαρακτηρισμός «ποίηση» δίνεται σ' αυτό το έργο που έχει εκείνη τη μυστηριακή πνοή και ακτινοβολία που το κάνουν να ξεπερνάει τα όρια των εκφραστικών δυνατοτήτων της τεχνικής του και το συναίσθημα αρέσκειας που προξενεί η αρτιότητά του και να εκφράζει το άρρητο του λόγου. Γιατί, εξωτερικά χαρακτηριστικά, στα οποία μπορεί ν' αποδοθεί το ευχάριστο συναίσθημα που προκαλεί ένα έργο τέχνης υπάρχουν. Όμως, αυτό τούτο το συναίσθημα αρέσκειας που προξενεί η θέα του ωραίου, μόνο ο Λόγος μπορεί να ερμηνεύσει, σαν εξωτερικό συγκινητικό φαινόμενο που είναι, και μάλιστα ο λόγος στην έντεχνη έκφρασή του που είναι η ποίηση. Και, βεβαίως, εφελτήριο για τη μεταπήδηση από το απλό συναίσθημα αρέσκειας στην ποιητική θέαση, αποτελεί η συγκίνηση. Χωρίς συγκίνηση ο θεατής του έργου τέχνης μένει καθηλωμένος, ούτε τη σκέψη του δημιουργού, παρακολουθεί, ούτε τη φαινομενική στατικότητα του έργου ξεπερνά.

Αν, σύμφωνα με κάποιον ορισμό, δεχθούμε πως Λόγος είναι αυτό που κάνει νοητό το ον, τότε θα έγινε αντιληπτό πως, με όλα όσα μέχρι αυτή τη στιγμή επιώθηκαν, σκοπό μου είχα να τονίσω τη δυναμική της ποίησης σαν τέχνης του λόγου και όχι να βάλω την ποίηση πάνω από τις άλλες τέχνες. Γιατί, σε κάθε έργο τέχνης, που διαπνέεται από το ποιητικό στοιχείο, ξεπερνώνται τα συμβατικά όρια των εκφραστικών του μέσων και η εικόνα, ο ήχος, η κίνηση γίνεται λόγος. Η θέση όμως αυτή δεν επιτρέπει συγκρίσεις ανάμεσα στις τέχνες. Μήπως, άλλωστε δεν υπάρχουν ποιήματα χωρίς ποιητικότητα; Μήπως δεν υπάρχουν ποιητές και «ποιητές»; Ποίημα, έτσι κι αλλιώς, δεν είναι ένα σύνθεμα στίχων με ορισμένο αριθμό συλλαβών τονισμένων με συγκε-

κρίμενη ρυθμική τάξη ή στίχων ελεύθερων από κάθε μορφοποιητικό. Στο ποίημα αποτυπώνεται αυτό που συλλαμβάνει το βλέμμα του ποιητή και διαφεύγει από την κοινή όραση, η οποία δεν βλέπει πέρα από τα φαινόμενα, δεν διαβάσει τη σιωπή τους, δεν αποκρυπτογραφεί το συμβολισμό τους. Στο ποίημα η κοινή γλώσσα – η γλώσσα των ορισμών και της επικοινωνίας, η γλώσσα της περιγραφής – μεταστοιχείωνεται σε γλώσσα υπερβατική. Όποιος τέχνης το έργο κατορθώνει να υπερβεί τη ματιέρα του, παίρνει ποιητική ανάσα.

Προκειμένου, τώρα, να καταλήξουμε στη διατύπωση ενός ορισμού, καλό είναι ν' ανακεφαλαιώσουμε τα παραπάνω:

- Το ποιητικό σύμπαν δεν ανακαλύπτεται από τον παρατηρητή ενός ιδεατού ουρανού. Δημιουργείται από τον ποιητή. Κάθε ποίημα είναι ένα ουράνιο σώμα, που προστίθεται στο ποιητικό στερέωμα και δημιουργός του είναι ο ποιητής. Άλλοτε ανατέλλει και δεν σβήνει, άλλοτε περνάει και χάνεται σαν διάττων, άλλοτε διαρκεί τόσο, όσο για να θυμίζει πως κάποτε υπήρξε.
- Η ποίηση είναι μια δυνατότητα που προσφέρεται στην ελεύθερη δημιουργική φαντασία να ξεκινήσει από το τίποτα, αλλά είναι και μια πραγματικότητα διαμορφωμένη ήδη από τα ποιητικά έργα που έχουν γραφεί.
- Τι είναι ποίηση το γνωρίζουμε από τα ποιήματα που έχουν γραφεί. Όμως σαν ελεύθερη δημιουργία που είναι, σημαίνει πως κάθε καινοτόμος ποιητής και κάθε νέο ρεύμα μπορούν να δημιουργήσουν νέα δεδομένα.
- Η ποίηση αποκαλύπτει αυτό το διαφορετικό που, σε σχέση με την κοινή όραση, συλλαμβάνει το βλέμμα του ποιητή.
- Η ποιητική γλώσσα δεν είναι περιγραφική προκειμένου να μας υποβάλει σ' αυτή την ιδιαίτερη κατάσταση που βιώνει ο ποιητής τη στιγμή που δέχεται την πρόκληση –έξωθεν ή έσωθεν– και απαντά σ' αυτήν, χρησιμοποιεί όλες τις δυνατότητές της και τα τεχνάσματά της: πυκνότητα, αφαίρεση υπαινικτικότητα, σχήματα λόγου.
- Η ποίηση εκφράζει εν συνόλω, ό,τι στις άλλες τέχνες, όταν κατορθώνουν να ξεπερνάνε τις δυνατότητες των εκφραστικών τους μέσων, υπάρχει εν μέρει σαν στοιχείο υπέρβασης.
- Η ποίηση δεν εξαντλείται στη φόρμα. Γι' αυτό το λόγο, άλλωστε, με τον καιρό επικράτησε η ελεύθερη, διαφόρων τύπων, τεχνική με τους δικούς της όμως αυτοπεριορισμούς και κανόνες που λειτουργούν εσωτερικά, ώστε να υπάρχει διάκριση μετα-

Εξ δημιουργικής ελευθερίας και ασυδοσίας.

Ποίηση επομένως, είναι μια μορφή έντεχνου λόγου ιδιότυπα αρθρωμένου, ενός λόγου δηλαδή διαφορετικού σε δομή και ποιότητα από εκείνον της τρέχουσας ομιλίας, της διατύπωσης ιδεών, της μετάδοσης γνώσεων και της μυθοπλαστικής αφήγησης, όπου γίνεται απόλυτη χρήση των δυνατοτήτων και των τεχνασμάτων της γλώσσας, ώστε ν' αποκαλυφθεί κάτι που προηγουμένως δεν υπήρχε σαν σύλληψη και σαν παράσταση. Εδώ χρειάζονται κάποιες διευκρινήσεις στις έννοιες απόλυτη χρήση, σύλληψη και παράσταση. Με το όρο «απόλυτη χρήση» εννοούμε τη δόμηση του ποιητικού κειμένου χωρίς παραχωρήσεις σε άλλες μορφές έκφρασης του λόγου, τη σύνθεσή του δηλαδή με βάση τα αμιγώς ποιητικά στοιχεία, διαφορετικά υπάρχει ο κίνδυνος της πεζολογίας, του διδακτισμού, του λογιωτατισμού κ.τ.λ.

Σαν «σύλληψη» εννοούμε την πέρα της εικόνας κατάσταση –την ποιητική ιδέα της φαινομενικότητας– που συλλαμβάνει το όργανο της ποιητικής ευαισθησίας – το βλέμμα του ποιητή. Λένε πως μια εικόνα ισοδυναμεί με χίλιες λέξεις. Το ποίημα είναι η χιλιοστή πρώτη.

Λέγοντας «παράσταση» εννοούμε την προβολή της ποιητικής ιδέας, της «άλλης» εικόνας δηλαδή που συλλαμβάνει πίσω από τα πράγματα το βλέμμα του ποιητή. Τα πράγματα είναι το πρόσχημα. Ο ποιητής δεν τα αγνοεί κι όταν μιλάει γι' αυτά μας θυμίζει πως έχουν κάτι που δεν έχουν, πως είναι κάτι που δεν είναι. Κάπως έτσι –κι όχι πάντα έτσι– μετασχηματίζεται στη φαντασία του η πραγματικότητα και πλάθεται αυτό το καινούριο που κομίζει το ποίημα.

Για όλ' αυτά έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς απόψεις από τις οποίες άλλες διαφέρουν μεταξύ τους, άλλες συγκινούν, άλλες είναι διαμετρικά αντίθετες. Είναι φυσικό. Η ποίηση δεν ακολουθεί συγκεκριμένη μέθοδο. Σαν ελεύθερη δημιουργία που είναι, αυτοπροσδιορίζεται. Κάθε φορά που ένα νέο ποίημα προστίθεται στον αστερισμό της, τα δεδομένα αλλάζουν. Κι αυτό συμβαίνει, γιατί το ποίημα είναι δημιούργημα ενός ανθρώπου με προσωπική στάση ζωής, προσωπική αντίληψη του κόσμου, με προσωπικό τρόπο πρόσληψης των έξωθεν και έσωθεν προκλήσεων, με δικό του γλωσσικό και εκφραστικό ιδίωμα. Ο ποιητής που βιώνει τις διεργασίες που συντελούνται μέσα του ξέρει, στο βαθμό αυτογνωσίας που έχει κατακτήσει, πώς «βγαίνει» το ποίημα που γράφει. Και δεν είναι ένας τρόπος ο ίδιος για όλους. Ο κάθε ποιητής είναι αδιάψευστος φορέας αυτής της εμπειρίας, γι' αυτό όλοι –είτε συμφωνούν προς μια άποψη είτε όχι– έχουν, ο καθένας από τη μεριά του, δίκιο.

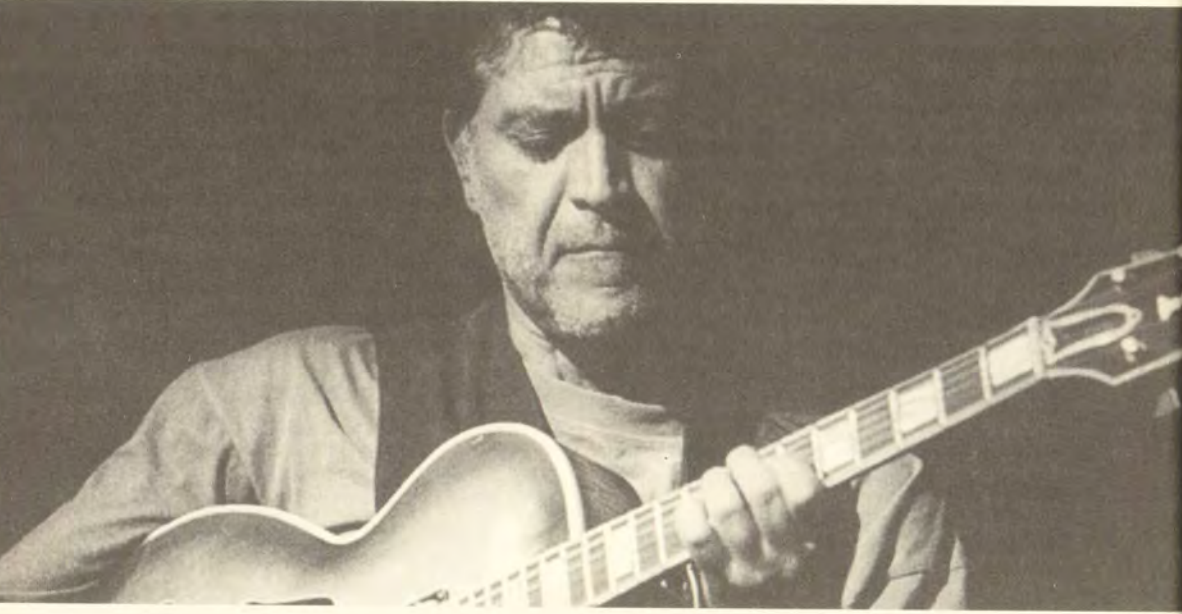
μουσική

γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Το πρόσωπο:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Χορεύοντας με τους πυρσούς

Κλασική περίπτωση κορυφαίου μουσικού και συνθέτη, ο Βασίλης Ρακόπουλος όπου η καλλιτεχνική του δημιουργία είναι δυσανάλογη των δισκογραφικών αποτυπώσεων του έργου του. Παρότι η πορεία του ως κιθαρίστας σηματοδοτείται από τις αρχές της δεκαετίας του '70 όταν έπαιζε στο συγκρότημα «Άρπα του Αβεσαλάμ» (μετέπειτα «Ιωνάθαν») και αργότερα στους θρυλικούς «Formix», μας κατέθεσε το προσωπικό δισκογραφικό του ντεμπούτο μόλις το 1993 με τον υπέροχο δίσκο του «Ρωξάνη», όπου συνθέτει πέντε θαυμάσια κομμάτια και ο ίδιος παίζει κλασική κιθάρα και μπάσο.

Μετά από σιωπή οκτώ χρόνων, έρχεται το υπέροχο «Ο χορός των πυρσών» από την εταιρεία «E-Terra/Universal» να μας υπενθυμίσει και να υπογραμμίσει το τεράστιο ταλέντο του.

Οι τζαζ καταβολές του Βασίλη Ρακόπουλου ανιχνεύονται από την ιστορική εποχή του «Τζαζ κλαμπ» του Γ. Μπαράκου. Εν συνεχεία σπούδασε μουσική στην Ελβετική Σχολή Τζαζ (SJS) της Βέρνης, στην οποία την big band συμμετείχε ως κιθαρίστας και τρομπετίστας. Ανάλογο ρόλο είχε και στην DRS Big Band της Ελβετικής Ραδιοφωνίας. Έχει συνεργαστεί ως μουσικός με γνωστούς μουσικούς και συνθέτες σε συναυλίες και ηχογραφήσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει κάνει πολλές ζωντανές εμφανίσεις σε Ελβετία, Γαλλία και Γερμανία, ενώ έχει συμμετάσχει σε εκπαιδευτικές συναυλίες στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

Παρότι οι προσωπικές του έξοδοι στη δισκογραφία είναι μόνο δύο, έχει γράψει πανέμορφες συνθέσεις. Ενδεικτικά αναφέρουμε: «Σπουδές κλασικής και ακουστικής κιθάρας» (1970-75 και 1980), «Κομμάτια για πιάνο και ορχήστρα» (1987), «Δωδεκάνησα» (1987), «Άμμων Ζεους» (για ορχήστρα, 1987), «jazz guitar trio» και «Jazz Big Band». Έχει συμπράξει με τον βιολιστή Γιώργο Μαγκλάρα στη μορφή του ντουέτου και με την προσθήκη του Tomas Miller στα κίμπορντς (ως τρίο) και με πολλούς άλλους μουσικούς.

Το τελευταίο του άλμπουμ «Ο χορός των Πυρσών» είναι βαθιά επηρεασμένο από τις ελληνικές, βυζαντι-

νές και ανατολικές μουσικές παραδόσεις, αλλά και από την τζαζ που για σειρά ετών υπήρξε βασική του προτεραιότητα. Η ατμόσφαιρα του όλου ακροάματος πορεύεται ανάμεσα στο επικό και το λυρικό-μελαγχολικό στοιχείο, αναδεικνύοντας με τρόπο μουσικολογικό το συνθετικό μεγαλείο του δημιουργού. Θαυμάσιες συνθέσεις με εκφραστικότητα και πλούτο ιδεών αντανακλούν τη μετρημένη αλληλουχία των συναισθημάτων. Η υψηλή ενέργεια αλληλοδιαδέχεται τη γαλήνη, η τελετουργική ένταση και ο διονυσιασμός την ουσία και την απλότητα.

Συνδρομητές στο μαγικό του αυτό ταξίδι στα άδυτα της ανθρώπινης ψυχής, δεκατρείς θαυμάσιοι μουσικοί που ανταποκρίθηκαν με πληρότητα στο όραμά του. Ένα όραμα που περιγράφεται από τον ίδιο με λόγια και μπορείτε να το διαβάσετε στον απόηχο της απόλυτης αυτής εμπειρίας.

«Έχω ψώνιο με το μέτρο και τα μέτρα. Κολλάω στις αναλογίες και την ισορροπία σαν φυλακισμένος που χειροκροτεί. Ακριβά τα διόδια για τα πανηγύρια, εκεί που θα ήθελα να είμαι. Τα πράγματα γύρω μου φέρνουν και ξαναφέρνουν στην επιφάνεια τους φόβους μου. Τάξη, αρχή, εξουσία, ουαί τοις ηττημένοις, το διευθυντικό γραφείο, χειροπέδες, προαύλιο των απανταχού Επταυργίων. Φόβοι, προμηθευτές λυτρωτικών διαδρομών. Ευτυχώς το φως των Κυκλάδων παραμένει καθησυχαστικό».

Με περγαμινές που δεν εξαντλούνται στα τοπικά σύνορα, αλλά εξακτινώνονται σε διεθνές επίπεδο η Σαβίνα Γιαννάτου και το εξαιρετικό συγκρότημα των Primavera en Salonico ακολουθούν τη γοητευτική τους διαδρομή που άρχισε πριν οκτώ χρόνια με τα σεφαραδίτικα τραγούδια, συνεχίστηκε με τα «Τραγούδια της Μεσογείου» και τις «Παναγιές του κόσμου» και βρίσκεται εδώ τη ζωντανή της έκφραση μέσω της ηχογράφησης ενός πρόσφατου live τους στη «Σφεντόνα».

Έχοντας αποκτήσει ένα ζηλευτό επίπεδο επικοινωνίας στη σκηνή και με ένα ξεχωριστό αυτοσχεδιαστικό αέρα οι μουσικοί (Λευτέρης Αγ-

SABINA GIANNATOY & PRIMAVERA EN SALONICO TERRA NOSTRA (LYRA)

γουριδάκης - κρουστά, Γιάννης Αλεξανδρής - ούτι, κιθάρα, ταμπούρας, Κυριάκος Γκουβέντας-βιολί, Χάρης Λαμπράκης-νέι, Μιχάλης Σιγανίδης- κοντραμπάσο, αλλά και δύο προσκεκλημένοι: Αντώνης Μαράτος-κρουστά και Τάσος Μισιρλής-τσέλο) απελευθερώνουν τις δεξιοτεχνικές τους ικανότητες αρθρώνοντας μουσικούς

διαλόγους υψηλής εκφραστικότητας και προκαλώντας συναισθηματική πληρότητα στον ακροατή. Η Σαβίνα Γιαννάτου πατώντας αποφασιστικά στο μουσικό αυτό χαλί με εκφραστική άνεση και φωνητική ευλυγισία ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των πολλαπλών γλωσσικών ιδιωμάτων απομυζώντας κάθε φορά τη συγκίνηση.

Είτε τραγουδώντας είτε με τους περίτεχνους αυτοσχεδιαστικούς της βαυκαλισμούς δίνει πρωτόγνωρες διαστάσεις στη φωνητική ερμηνεία. Το φωνητικό όμως μέρος συμπληρώνεται με τη για πρώτη φορά καταγεγραμμένη ση δισκογραφία φωνή της Λάμια Μπεντίου, που με το ανατολικό ηχώχρωμά της (καταγωγή από την Τυνησία) μας χαρίζει εξίσου υπέροχες στιγμές (Wa Habibi, Yiallah Them Rima, Hey Het).

Όλα όμως τα παραπάνω δεν είναι παρά αρετές που μπορεί κανείς εύκολα να διαπιστώσει σε έναν πολύ καλό δίσκο, στον οποίο μπορεί να εμπιστευτεί το χρόνο του. Πέρα όμως από την απόλαυση της ακρόασης, η ουσία του «Terra Nostra» είναι ο τρόπος με τον οποίο συνυπάρχουν, με τις συγγένειες και τις διαφοροποιήσεις τους, οι μουσικές παραδόσεις των λαών. Η διακριτική αλλά διαπεραστική ματιά της Γιαννάτου και των Primevera είναι αυτή που ανασύρει μελωδίες, ρυθμούς, ατμόσφαιρες και τις παρουσιάζει σαν ένα απρόβλεπτο, νέο ταξίδι που δεν γνωρίζει περιορισμούς από υφολογικές, αναβιωτικές και διανοουμενίστικες κατευθύνσεις. Γιατί είτε ακούμε το παραδοσιακό καλυμνιώτικο «Με το φεγγάρι περπατώ», είτε το «A fairy's love song»

από τις Εβρίδες, είτε τα παραδοσιακά από το Λίβανο, την Καραϊβική, την Προβηγκία ή τη Μικρά Ασία, τα πράγματα προχωρούν πολύ πιο πέρα από κάποιες ακόμα διασκευές που ολοκληρώνονται στη δισκογραφική αποτύπωση.

Η ελευθερία, η αμεσότητα, οι ανοιχτοί ορίζοντες, η γνώση, στοιχεία μιας γενικότερης βιωματικής αντίληψης κάνουν αναγνωρίσιμη την ταυτότητα των συντελεστών και είναι αυτά που σπάνε τους κώδικες μιας συμβατικής αναπαραγωγής ενός αρχαϊκού υλικού.

**RAINING PLEASURE
FLOOD:
(COMING OF A)
GREAT QUANTITY
OF WATER
CHRYSALLIS,
MINOS-EMI**

Είναι πραγματικό ευτύχημα να καλείται κανείς να γράψει για δισκογραφικές απόπειρες συμπολιτών χωρίς να συντρέχει ο παραμικρός λόγος να επιστρατεύσει το εγκωμιαστικό του λεξιλόγιο και να σταθεί με επιείκεια απέναντι στο καλλιτεχνικό αποτέλεσμα προκειμένου να πριμοδοτήσει τις προσπάθειες που καταβάλλονται στην πόλη μας. Και από μια τέτοια μέτρια στάση μας βγάζουν οι Πατρινοί Raining Pleasure αφού κατάφεραν με το πρόσφατο δισκογραφικό τους εγχείρημα να εκπληρώσουν δύο σημαντικές προϋποθέσεις.

Πρώτον, το «Flood...» εξασφάλισε τη μαγική ισορροπία ανάμεσα στο υψηλό ποιοτικό επίπεδο και την καθολική αποδοχή του κοινού που κέρδισε μεμιας κατορθώνοντας να σκαρφαλώσει έως και τη δεύτερη θέση της μουσικής αγοράς στην κατηγορία του διεθνούς ρεπερτορίου. Έτσι έκαναν πράξη το όνειρό τους, αλλά και το κρυφό όνειρο κάθε καλλιτέχνη που εκτίθεται, να περάσουν τη σπουδαία τους δουλειά σε ένα εκτεταμένο ακροατήριο και να δημιουργήσουν μια επικοινωνία ουσιαστική. Να καταφέρουν δηλαδή, το ζητούμενο, να τους ακούσουν και να εκφραστούν με τα τραγούδια τους όσο το δυνατόν περισσότεροι.

Δεύτερον, να ξεφύγουν από τα περιορισμένα όρια της γεωγραφικής τους προέλευσης και να διεκδικήσουν την καταξίωση σε πανελλήνια και ευρύτερη κλίμακα με καθαρά ανταγωνιστικούς όρους, απαλάσσοντας κοινό και κοντυλοφόρους της δισκοκριτικής από το να ψάξουν στην εντοπιότητα και να τους φερθούν με το γάντι, υπολογίζοντας ελαφρυντικά και επιμέρους αντίξοες συνθήκες.

Οι διεθνείς Raining Pleasure, χρησιμοποιώντας το όπλο της αγγλικής γλώσσας, εκ των πραγμάτων γίνονται ένα κομμάτι της σύγχρονης παραγωγής και με την ίδια άνεση που τους ακούμε εμείς εδώ στην πόλη που σκάλισαν για πρώτη φορά τα τραγούδια τους, μπορούν να τους ακούν και στο Λονδίνο και στο Παρίσι και στη Νέα Υόρκη και να τους απολαμβάνουν.

Τα δώδεκα κομψοτεχνημάτα τους — ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει για τα «Song of the wolf», «Free», «Another Song», το «Capricorn» και το εναρκτήριο «Overture», καθώς και το «Fake», το οποίο δάνεισε τη λάμψη του για τις ανάγκες τηλεοπτικών διαφημιστικών μηνυμάτων — με σφιχτοδεμένη δομή, υπέροχες μελωδίες και έναν απόλυτο έλεγχο στη χρήση του ηλεκτρισμού που τίθεται στην υπηρεσία των τραγουδιών χωρίς φτιασιδώματα και φλύαρες σολιστικές ακροβασίες, οι οποίες θα χαλάρωναν την επιθυμητή συνοχή, αντανακλούν μια θαυμαστή αμεσότητα αλλά και έναν ποπ εκλεκτισμό. Μια ποπ παιγμένη με εκπληκτικό τρόπο, με πολυχρωμία και άπλετο φως, είτε το κοντέρ ακολουθεί τους ξέφρενους ρυθμούς είτε τις χαμηλές ταχύτητες και τους ευαίσθητους ψιθύρους στις ατμοσφαιρικές —

σχεδόν ψυχεδελικές — μπαλάντες τους.

Η ικανότητα των Raining Pleasure να φτιάχνουν όμορφα τραγούδια ήταν γνωστή από την «Rest in peace» εποχή τους στις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας, όμως πρέπει να υπογραμμιστεί ως καταλυτική, στο να ηχεί με τόση ωριμότητα και αυτάρκεια το «Flood...», η συνεργασία με τον κορυφαίο παραγωγό Coti K, που τόνισε διακριτικά τις λεπτές διακρίσεις του θαυμάσιου μουσικού υλικού και οδήγησε στο τελικό αποτέλεσμα με την αναμφισβήτητη εμπειρία του και τις σπινθηροβόλες ιδέες του.

Έχοντας το «Flood...» στην προτεραιότητα των μουσικών μας επιλογών αυτό τον καιρό να μας μεταδίδει τη γοητεία του και να κερδίζει μεγάλο χρόνο των ακροάσεών μας, παρασύροντάς μας στις διαθέσεις του, περιμένουμε με ιδιαίτερη προσοχή το επόμενο βήμα τους. Για την ιστορία πάντως οι Raining Pleasure κυκλοφορούν δίπλα μας και είναι αναγνωρίσιμοι ως: (Βασιλικός) μπάσο - φωνή, (Jeremy) κιθάρες - πλήκτρα, (Jay) ντραμς και (Spiral) κιθάρες - πλήκτρα.

Μια γοητευτική προσέγγιση στην ηπειρώτικη δημοτική μουσική επιχειρεί η εκπληκτική μπάντα χάλκινων πνευστών Une Anche Passe στο πέμπτο δισκογραφικό της άλμπουμ, στο οποίο συμπράττει με τον βιρτουόζο δεξιοτέχνη του κλαρίνου Λάμπρο Καραφέρη.

Η εννιαμελής μπάντα, που έχει σαν γεωγραφικό πυρήνα προέλευσης την περιοχή του Λανγκντόγκ, δηλαδή το σταυροδρόμι των μουσικών παραδόσεων της Βόρειας Ιταλίας και της Καταλωνίας, μας προσφέρει την ευφάνταστη και με έντονη την παρουσία του μεσογειακού της ταμπεραμέντου, εκδοχή σε πέντε παραδοσιακά της Ηπείρου που κυριαρχούσαν στο ρεπερτόριο του αείμνηστου κλαρινίστα Τάσου Χαλκιά, σε ένα χασάπικο πολιτικό, στο θρακικό χορό «Μαντιλάτος», στην πρωτότυπη σύνθεση του Λάμπρου Καραφέρη «Μοιρολόι» και σε δύο νεότερα

κομμάτια των Ηλία Ανδριόπουλου και Σταύρου Ξαρχάκου. Ο λόγος για την «Ακροναυτία» και το «Στου Θωμά» από το κινηματογραφικό «Ρεμπέτικο» του Κώστα Φέρρη.

Το θαυμάσιο ηχώχρωμα του κλαρίνου του Λάμπρου Καραφέρη, άλλοτε διακριτικό και άλλοτε σε πρωταγωνιστικό σολιστικό ρόλο, σφραγίζει την ταυτότητα των ελληνικών παραδοσιακών θεμάτων και μπλέκεται με χαρακτηριστική άνεση και ευελιξία με τα πνευστά της Καταλωνίας: όμποε, πίκολο, κλαρινέτο, σαξόφωνο, ευφώνιο, τούμπα, διαμορφώνοντας ένα πλούσιο, γήινο και αισθαντικό ηχητικό αποτέλεσμα. Το όλο άκουσμα εκπέμπει μια έντονη αμεσότητα και έναν πηγαίο αυθορμητισμό απελευθερώνοντας ένα χείμαρρο λυρισμού και θερμών συναισθημάτων.

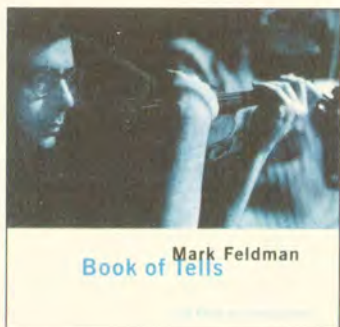
Μια πραγματικά απολαυστική μουσική, που χρησιμοποιεί την πα-

**UNE ANCHE PASSE
NIGRIZ
(BUDA/ANKH)**

ράδοση χωρίς να παραμένει προσκολλημένη με στείρο τρόπο σε αυτή, αλλά ως αφορμή για να αναδειχτεί και να εκφράσει τη σύγχρονη αισθητική της, απαλλαγμένη από γεωγραφικούς και υφολογικούς περιορισμούς.

Πώς αλλιώς θα μπορούσε να δικαιολογηθεί ότι στον ίδιο δίσκο μαζί με τα δέκα ελληνικά θέματα συνυπάρχουν το αξέχαστο «Canzone Arrabiata» του Nino Rota από το φιλμ «Ιστορία έρωτα και αναρχίας» της Lina Wertmuller, μια σύνθεση του Marcel Casellas και

MARK FELDMAN
BOOK OF TELLS
(ENJA/A&N)

Ο υπότιτλος «Five pieces for string quartet», διευκρινιστικός για το περιεχόμενο του δίσκου, μας εισάγει στη θεματολογία του μουσικού υλικού που υπογράφει στο σύνολό του ο συνθέτης και βιολονίστας Mark Feldman.

Το σύνολο εγχόρδων του Mark Feldman αυτή τη στιγμή φλερτάρει με την πρωτοκαθεδρία στο

χώρο ανάλογων σχημάτων σε παγκόσμιο επίπεδο, χάνοντας ίσως την πρωτιά μόνο από το «Kronos Quartet». Στο «Book of Tells» αποτυπώνεται ένα ιδιосуγκρασιακό και ακριβές παίξιμο, που αντανakλά μια βαθιά εσωτερική και πλήρη συναισθηματικών εναλλαγών μουσική άποψη.

Η πρώτη σύνθεση, το δεκαπεντάλεπτο «Windsor Quartet» πατάει πιο γερά απ' ότι οι άλλες, στα κλασικά στάνταρντς, απαιτώντας μια επαναλαμβανόμενη ανάπτυξη του κύριου μοτίβο που διατυπώνεται συνοπτικά από την εναρκτήρια είσοδο του βιολιού. Τη σκυτάλη παίρνει μια ιδιοφυής σουίτα, η «Kit Suite», μια εκπληκτική σύνθεση που ακροβατεί ανάμεσα στη σύγχρονη δομή και το λυρικό έως δραματικό ρόλο των εγχόρδων. Ιδιαίτερη σημασία αποκτούν οι παύσεις και τα χαμηλότονα μέρη, που υφαίνονται με απίστευτη λεπτότητα και αισθαντικότητα από τα βιολιά. Στο «Xanax», οι μουσικοί ισορροπούν πάνω σε ένα ρυθμικό πλαίσιο και το τσέλο του Eric Friedlander οδηγεί με ένα πανέμορφο σολιστικό πέρασμα τη σύνθεση. Το ομώνυμο κομμάτι που ακολουθεί γράφτηκε από τον Feldman, κατόπιν παραγγελίας του Kronos Quartet και παί-

τρία θέματα που φέρνουν υπογραφές των μελών του γκρουπ; Μόνο με τη διαπίστωση ότι οι Une Anche Passe απορροφούν και επιλέγουν όλες τις όμορφες μελωδίες και τους ενδιαφέροντες ρυθμούς για να περάσουν καλά και να μεταδώσουν τη μοναδική αίσθηση του ήχου τους σε όσους αφηθούν στην πολύμορφη και δημιουργική τους αναζήτηση. Ένα σπάνιο δώρο από τους Μεσόγειους συγγενείς μας αλλά και τους εκλεκτούς προσκεκλημένους τους, Jordi Figaro, Stefano Valla και Carlo Pizzo.

χτηκε στη Μουσική Ακαδημία του Μπρούκλιν. Εδώ εμπλουτίστηκε από ένα αυτοσχεδιαστικό σόλο του Feldman, που εκτελεί αμέσως μετά το εναρκτήριο θέμα. Η όλη σύνθεση χαρακτηρίζεται για την πρωτοποριακή γραφή της.

Στο οχτάλεπτο «Real Joe» που κλείνει το δίσκο έχουμε τη μετεγγραφή για κουαρτέτο εγχόρδων μιας σύνθεσης που αρχικά ο Feldman δημιούργησε για ντουέτο βιολιού και άλτο σαξοφώνο και εκτέλεσε ο ίδιος με το δαιμόνιο πνευστό Wolfgang Puschnig. Πλούσιες εναλλαγές και σολιστικά περάσματα ιδιαίτερης ομορφιάς σε ένα θαυμάσιο κομμάτι που αφήνει τον απόηχό του και μετά το τέλος της ακρόασης.

Η μουσική του συνόλου του Feldman απαιτεί μια προσεκτική ανάγνωση και βεβαίως κατακτιέται με πολλαπλές ακροάσεις. Ένα από τα κορυφαία σύνολα με υψηλού επιπέδου ήχο και μια τρομερή εκτελεστική άνεση που καθιστά τη συμμετοχή μας απαραίτητη. Μια μουσική από αυτές που σπανίζουν και εκπληρώνουν όλες τις παραμέτρους ενός μεγαλοφυούς έργου. Τόσο σε επίπεδο σύλληψής της, όσο και στη φάση της εφαρμογής της.

Ο συγκεκριμένος δίσκος παρουσιάζει μια σαφή ιδιομορφία, που έγκειται στο γεγονός ότι δομείται με πρωταρχικό οργανικό πόλο τα ντραμς και τα κρουστά στην παραδοσιακή ή ηλεκτρονική τους μορφή (προγραμματισμός). Εκ των πραγμάτων το όλο ηχητικό αποτέλεσμα συνηγορεί στον πρωταγωνιστικό ρόλο των κρουστών, που απαλλαγμένα από τη συνήθη συνοδευτική τους παρουσία, οδηγούν την όποια συνθετική ιδέα.

Ο Charlie Watts, ένας από τους σημαντικότερους ντράμερς, με λαμπρή ιστορία και ξεχωριστές στιγμές στο χώρο της τζαζ και της αυτοσχεδιαζόμενης μουσικής, δίνει «παρών» με ένα μυσταγωγικό, σχεδόν μυστηριακό παίξιμο δίνοντας διονυσιακή διάσταση στο όλο άκουσμα. Ο ιδιαίτερος και πολύμορφος ήχος του συναντά τον ηλεκτρονικό όγκο του Jim Keltner για τη δημιουργία ενός ιδιοφυούς πρότζεκτ, το οποίο προσεγγίζει ποικίλους μουσικούς κόσμους και αναδεικνύει μουσικά ηχοχρώματα από μια ευρύτατη γκάμα στυλιστικών κατευθύνσεων. Ένα πολύχρωμο χαλί που ενίοτε θυμίζει αφρικανική μουσική, φανκ, τζαζ, λάτιν, τάνγκο, φλαμένκο, πάντοτε με έναν μανδύα απόλυτα σύγχρονο, που συμβαδίζει με την άποψη των δημιουργών του. Λεπτές πινελιές εγχόρδων, πνευστών και φωνητικών παρεισφύουν στο ρυθμικό κρεσέντο εμπλουτίζοντας τις αναφορές και υπογραμμίζοντας τις ιδιαιτερότητες.

Ο Charlie Watts αποτίοντας φόρο τιμής σε κορυφαίους ντραμίστες της τζαζ, που ο καθένας αναγνωρίζεται από το προσωπικό του ύφος και τη διαυγή ταυτότητα του παιξίματός του, αφιερώνει από ένα κομμάτι σε καθέναν από αυτούς βαπτίζοντάς το με το όνομά του. Έτσι οι ευφάνταστοι σταθμοί του θαυμάσιου αυτού πρότζεκτ διακρίνονται σε: Shelly Manne, Art Blakey, Kenny Clarke, Tony Williams, Roy Haynes, Max Roach, Airt, Billy Higgins και Elvin Jones.

Μια συγκλονιστική ηχητική εμπειρία, που συνδυάζει το ακουστικό και το ηλεκτρονικό, που διεισδύει με την ίδια ευελιξία στις αθέατες πλευρές του μυαλού και της καρδιάς, ένα ψυχοσωματικό trip που βιώνεται τόσο με χορευτική όσο και με χαλαρωτική διάθεση. Μα πάνω απ' όλα ένα ασυνήθιστο εγχείρημα από αυτά που απαιτούν το δικό τους ακέραιο χώρο στη σύγχρονη δημιουργία, χωρίς αισθητικές εκπτώσεις αλλά ως συνέπειες μιας μακρόχρονης και λεπτομερούς αναζήτησης στις εκφραστικές οδούς διαμέσου της μουσικής. Όσο για την παραγωγή στέκεται σε υψηλά επίπεδα βοηθώντας με το δικό της τρόπο την τολμηρή σύλληψη των δημιουργών.

CHARLIE WATTS
JIM KELTNER
PROJECT
(CYBER OCTAVE
MUSIC)

Ήταν ο καμεραμάν ηδονοβλεψίας;

Κείμενο: Γιάννης Κοψίνης
Φωτογραφία: Βίκυ Σπυριδωνός

Τα τελευταία χρόνια η δουλειά μου κινείται συχνά γύρω από τη σχέση παρατηρητή – έργου – καλλιτέχνη. Έτσι όταν στις 18 Φεβρουαρίου η ομάδα «Συν» εγκαινίασε την παρουσία της στην πόλη με μια έκθεση, σκέφτηκα ότι θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να συμμετάσχω σ' αυτή με μια performance που θα θίγει αυτή τη σχέση.

Η ιδέα της performance ήταν στη βάση της πάρα πολύ απλή.

«Θα απομονώσω ένα κομμάτι της πραγματικότητας και θα το φωτίσω».

Θεώρησα ενδιαφέρον να αρνηθώ το ρόλο του καλλιτέχνη και να προτείνω σαν performance μια καθημερινή ερωτική συνεύρεση μεταφέροντας την ευθύνη και το βάρος της δημιουργίας στον θεατή ο οποίος θα έπρεπε να αποφασίσει αν θα σταθεί απέναντι στα δύο λευκοντυμένα ζευγάρια σαν ηδονοβλεψίας ή σαν καλλιτέχνης που εμπνέεται για να δημιουργήσει την δική του προσωπική μυθολογία.

Το ένα ζευγάρι «σήθηκε» στην είσοδο δυσκολεύοντας με την παρουσία του το πέρασμα των προσκεκλημένων και το δεύτερο βρέθηκε να ερωτοτροπεί στο εσωτερικό του εκθεσιακού χώρου.

Οι πρωταγωνιστές της performance δούλεψαν με τρόπο άψογο, δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο την αναμενόμενη σύγχυση. «Πρόκειται για έργο τέχνης ή έχουμε να κάνουμε με ζευγάρια σεξομανών που δεν μπορούν να αντισταθούν στο πάθος τους;».

Ο καμεραμάν του καναλιού που σάλθηκε για να καλύψει το πολιτιστικό γεγονός αντιμετώπισε το ίδιο πρόβλημα και για να διαφωτιστεί χρειάστηκαν οι εξή-

γήσεις κάποιου μέλους της ομάδας. Διαισθανόμενος ότι η θεαματικότητα και η ιδιαιτερότητα του έργου θα μπορούσε να ανεβάσει τον δείκτη τηλεθέασης, αφιέρωσε μεγάλο μέρος από τον χρόνο λήψης για να καλύψει την performance.

Στις 19 Φεβρουαρίου, νωρίς το πρωί, κάποιος τεχνικός του καναλιού παρελάμβανε την κασέτα και ξεκινούσε να μοντάρει το υλικό για το τηλεοπτικό δελτίο της ημέρας.

Ξεχώρισε τα έργα των καλλιτεχνών, επέλεξε εικόνες από τους προσκεκλημένους και απομόνωσε ένα κομμάτι από την συναυλία που συνόδευε τη βραδιά των εγκαινίων.

Αλλά ποιος ο λόγος που ο συνεργάτης του εφιέρωσε όλο αυτό τον χρόνο από τις λήψεις παίρνοντας εικόνες από τις ερωτικές περιπτώσεις ενός ζευγαριού;

Η ανάρμοστη συμπεριφορά αυτών των νέων τι θέση θα μπορούσε να έχει σε μια έκθεση; Μήπως ο cameraman είναι ηδονοβλεψίας;

Σίγουρα αυτές θα πρέπει να ήταν οι σκέψεις που έκανε ο τεχνικός τους μοντάζ, γιατί στις ειδήσεις πέρασαν όλα τα έργα των άλλων καλλιτεχνών, αλλά καμιά εικόνα από την performance.

Ήταν πράγματι ο cameraman ηδονοβλεψίας ή μήπως η τέχνη είναι νεκρή;

«L' arte e morta» έγραφε ο Argan μερικά χρόνια πριν γεννώντας με αυτή του την πρόταση ατέλειωτες συζητήσεις και πολεμικές. Πηγαίνοντας πολύ πιο πίσω θα θυμηθώ τα λόγια του Χέγκελ. «Η τέχνη είναι για μας παρελθόν» από τα οποία ξεκινά και ο Χάιντεργκερ για να σημειώσει ότι «εάν υπάρχει ακόμα η τέχνη ή δεν υπάρχει πλέον» είναι ένα θέμα που παραμένει ανοιχτό.

Προσωπικά πιστεύω ότι το δίλημμα για τον καλλιτέχνη δεν είναι τόσο φιλοσοφικό όσο ηθικό.

Ζώντας σ' ένα παραμορφωμένο κόσμο δεν μπορείς παρά να δημιουργείς παραμορφωμένα έργα. Σ' έναν κόσμο που επιπεδοποιείται και εξουδετερώνει όλες τις διαφορές, σ' ένα κόσμο που καθίσταται «μη-κόσμος» δεν μπορώ να καταλάβω την έκπληξη που προκαλεί το γεγονός ότι η τέχνη αλλάζει σε «μη τέχνη».

Αλλά στον κόσμο των νεκρών ποιος έχει το δικαίωμα να μιλήσει για θάνατο;

Αν ο κόσμος αργοπεθαίνει το Μεγάλο Έργο πρέπει να είναι ήδη νεκρό και όσο και αν φαίνεται παράλογο

αυτός είναι και ο μοναδικός τρόπος για να διατηρηθεί η τέχνη ζωντανή.

Ο καλλιτέχνης ευθύνεται για το θάνατο της τέχνης μόνο όταν «τοποθετεί την έκφραση της υποκειμενικότητας του υπεράνω του περιεχομένου, όταν πασχίζει λόγω χάριν να κάνει επίδειξη της δεξιοτεχνίας του, του ταλέντου του, όταν επιδιώκει να εντυπωσιάσει τον θεατή προκειμένου να γίνει αντικείμενο θαυμασμού».

Στο μέτρο όλων αυτών το θεωρώ μεγάλη τιμή που η συγκεκριμένη performance δεν «διαβάστηκε» σαν έργο.

Αλλά τι γίνεται στην περίπτωση που η σκηνή των δύο νέων που ερωτοτροπούν, μια σκηνή που αποτελεί αναμφισβήτητη και κομμάτι της προσωπικής ιστορίας του καθένas από εμάς, αναγνωριστεί σαν έργο;

Γίνεται αυτονόητο ότι στην περίπτωση αυτή αυτόματα και κατ' επέκταση, όλοι οι παρευρισκόμενοι και η μαγεία των απλών κινήσεων τους μέσα στον εκθεσιακό χώρο γίνονται και αυτοί «έργο τέχνης».

Μιλάμε πλέον για μια μεταμόρφωση του παρατηρητή σε παρατηρούμενο.

Πιστεύω ότι η αντίδραση και η αποστροφή που εκφράστηκαν για τη συγκεκριμένη performance προκλήθηκαν υποσυνείδητα από την αμηχανία που προκάλεσε αυτή η μεταμόρφωση.

Στο τέλος όμως, δεν έχει καμία σημασία πώς αντιμετωπίστηκε το συγκεκριμένο έργο.

Η σκηνή των δύο ερωτευμένων ζευγαριών προσφέρθηκε σαν ένα κομμάτι της ιστορίας που αρχίζει και ξαναρχίζει. Στα λευκά τους ρούχα δεν υπήρχε καμία μεταφορά, χρησιμοποιήθηκαν απλά για να φωτίσουν μια αλήθεια ανάμεσα στις άπειρες αλήθειες. Δεν υπήρχε καμία αισθητική πρόταση, καμία διάθεση για την δημιουργία κάποιου καινούριου προβλήματος καλλιτεχνικού ή φιλοσοφικού.

Μοναδικό μου όνειρο ήταν να πράξω σαν καλλιτέχνης του οποίου η υποθετική λειτουργία κατά τον Tabucchi δεν είναι τόσο να δημιουργεί «κρίσεις» όσο να βάλει οτιδήποτε ή οποιονδήποτε δεν βρίσκονται σε κρίση αλλά είναι εξαιρετικά πεπεισμένοι για την ορθότητα της θέσης τους.

Οι φωτογραφίες που συνοδεύουν το κείμενο είναι από την performance που περιγράφεται.

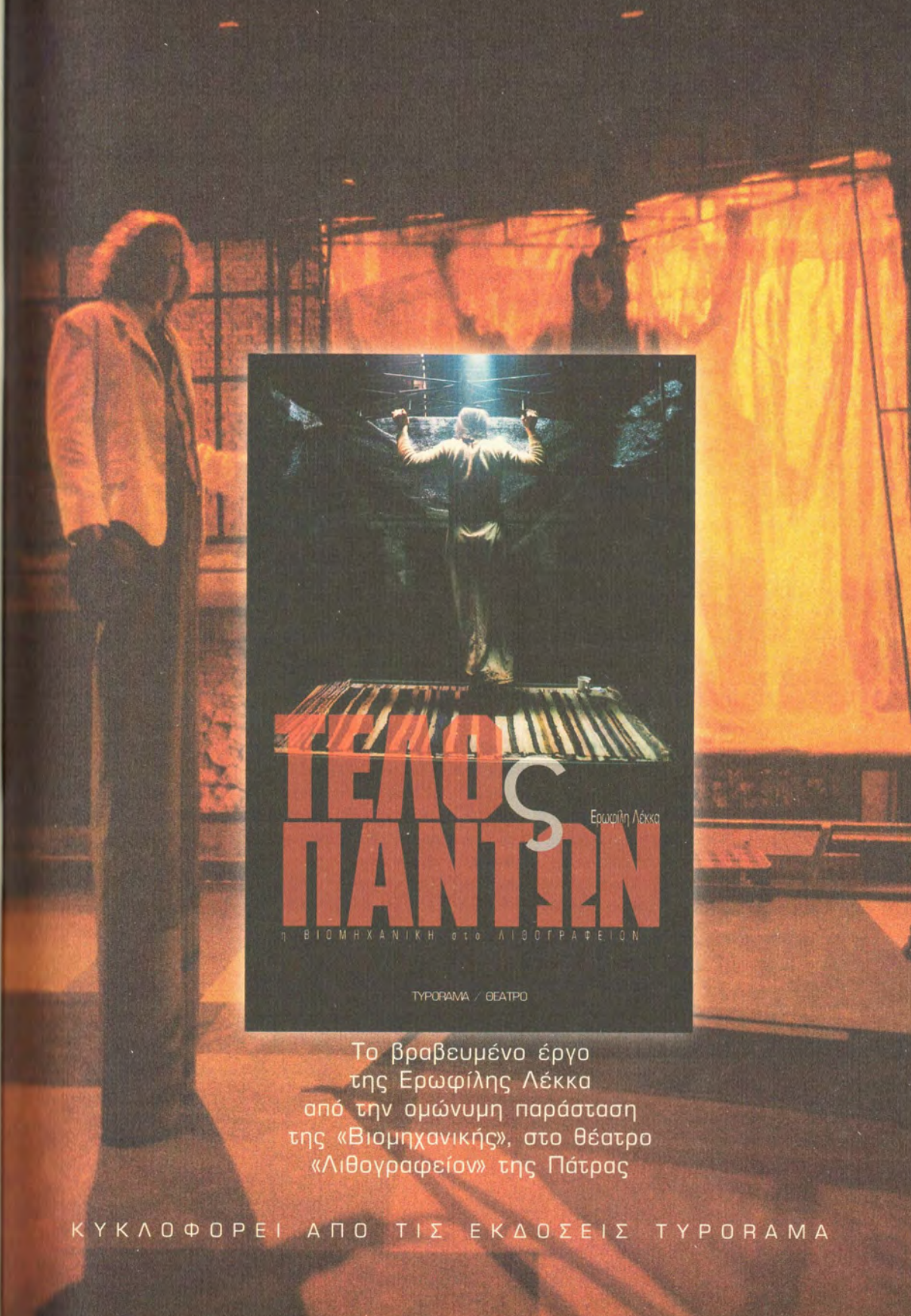
Ελάτε στην παρέα μας!

Θέλετε να δημιουργήσουμε μαζί μια μεγάλη παρέα; Με μια ετήσια συνδρομή 7000 δρχ. και τη συμπλήρωση της σχετικής αίτησης, μπορείτε να αξιοποιήσετε κι εσείς τις προσφορές που σας προτείνουμε, λαμβάνοντας τη σχετική κάρτα μέλους...

Στείλτε το κουπόνι στην Τ.Θ. 3008, 26222, Πάτρα (μπ' όψιν Ανδρέα Τσιλίρα) και ζητήστε περισσότερες πληροφορίες στα τηλ. 623669, 0973 567821 (κ. Βαγγέλη Στουρνάρα), καθώς και με email στη διεύθυνση club@todonti.gr. Οι προσφορές μας για αυτή την περίοδο έχουν ως εξής:

- 25% έκπτωση στο βιβλιοπωλείο «Ελληνικά γράμματα» (Μαιζώνος & Μαυακίου) επί της αρχικής τιμής των βιβλίων (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).
- 15% έκπτωση σε κάθε συνδρομή (νέα και ανανέωση) για παροχή Ίντερνετ από την HELLAS ON LINE. Επιπλέον 3 μήνες δώρο για κάθε εξάμηνη συνδρομή και έξι μήνες δώρο για κάθε ετήσια συνδρομή.
- 50% έκπτωση στο εισιτήριο των εκδηλώσεων του περιοδικού.
- 10% έκπτωση στα διδάκτρα του κέντρου ξένων γλωσσών «Ιόνιον» (Ρή-γα Φεραίου 75).
- 10% έκπτωση στα διδάκτρα του κέντρου ξένων γλωσσών «Κουτσαντώνης» (Γούναρη 35).
- 10% έκπτωση στα διδάκτρα του κέντρου ξένων γλωσσών «Σπετσέρη» (Γούναρη 19).
- Ειδική προσφορά για την εκμάθηση μίας έως 5 ξένες γλώσσες και για βασικό χειρισμό Υ/Η, από τον εκπαιδευτικό όμιλο «Ιπποκράτης» (Μαιζώνος 100).
- 15% έκπτωση στα διδάκτρα των σεμιναρίων και των εργαστηρίων στο Στούντιο «Έκφρασις» (Γερμανού & Β. Ρούφου).
- Φοιτητικό εισιτήριο στις συναυλίες της «Ορχήστρας Πατρών» (πρώην «Σολίστ της Πάτρας») και του Δημοτικού Ωδείου.
- Φοιτητικό εισιτήριο στις παραστάσεις και τις μετακλήσεις του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας.
- 20% έκπτωση στην εμφάνιση και εκτύπωση φωτογραφιών και 10% έκπτωση στην αγορά φωτογραφικών ειδών από το κατάστημα «Φωτογραφία» (Κωνσταντινουπόλεως 63, τηλ. 439429)
- 10% έκπτωση στην αγορά δίσκων από το δισκοπωλείο "Sticky fingers".
- 25% έκπτωση επί της αρχικής τιμής των βιβλίων από το βιβλιοπωλείο «Πρωτοπορία» (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).
- 15% έκπτωση επί της αρχικής τιμής των βιβλίων από το βιβλιοπωλείο «Αχαϊκές Εκδόσεις» (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).
- 10% έκπτωση σε όλα τα είδη από τη «Γωνιά του βιβλίου».
- 10% έκπτωση στις αγορές σας από το κατάστημα "Hartopolis".
- 20% έκπτωση στη χρήση Ίντερνετ στο καφέ "Rocky Raccoon".

ΟΝΟΜΑ	ΕΠΩΝΥΜΟ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ (οδός, αριθμός)	Τ.Κ.
ΠΟΛΗ / ΠΕΡΙΟΧΗ	
ΤΗΛ.	FAX
EMAIL	WEB SITE
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ / ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ	
ΕΠΙΘΥΜΕΙΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΑΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ;	
	ΝΑΙ ΟΧΙ

Το βραβευμένο έργο της Ερωφίλης Λέκκα από την ομώνυμη παράσταση της «Βιομηχανικής», στο θέατρο «Λιθογραφείον» της Πάτρας

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΥΡΟΡΑΜΑ

ΥΠΕΡΟΓΡΑΦΟ

Γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Μουσικό μενού με... υποσχέσεις

Διεκδικώντας τη μερίδα του λέοντος στη φετινή μουσική δραστηριότητα της πόλης μας, το Δημοτικό Ωδείο Πατρών, με ένα παράλληλο πρόγραμμα συναυλιών που πλαισίωσε το καθαρά εκπαιδευτικό του έργο, έπαιξε το πιο πρόσφατο γερό του χαρτί με τη διοργάνωση της σειράς εκδηλώσεων «Ημέρες Σύγχρονης Μουσικής».

Ένας θεσμός που ξεκίνησε πριν από πέντε χρόνια με τη μορφή μιας εβδομάδας και φέτος μετεξελιχθηκε σε ένα σύνολο εκλεκτών εκδηλώσεων ποικιλίου ενδιαφέροντος το οποίο διήρκεσε σχεδόν όλο τον Απρίλιο.

Ένα πρόγραμμα που συγκέντρωσε περισσότερο από κάθε φορά την ανταπόκριση του κοινού κατορθώνοντας να γεφυρώσει πολλαπλές παραμέτρους της σύγχρονης μουσικής, να δώσει μια ουσιαστική εικόνα της εξέλιξης αλλά και της σημερινής πραγματικότητας, να παρουσιάσει μέσα από τα αφιερώματα κορυφαίους ανανεωτές της μουσικής φόρμας αλλά και της συνθετικής αντίληψης (Messiaen, Piazzola, Cage), να έχει την τύχη να γραφούν γι' αυτό εξαιρετικές νέες συνθέσεις (Workshops), να επιχειρήσει να ρίξει φως σε δημιουργικές συγκλίσεις και συσχετίσεις της μουσικής με άλλους χώρους της τέχνης (κινηματογράφος) και κύριες δράσεις της ανθρώπινης ζωής (τεχνολογία, πολιτική) και να προσφέρει στους μουσικόφιλους αξιοσημείωτες αναγνώσεις σπάνιων μουσικών έργων που ξεφεύγουν από τον ασφυκτικό ορίζοντα ακόμα και της καθιερωμένης συναυλιακής πρακτικής που επιλέγει και περιορίζεται σε συγκεκριμένα μονοπάτια.

Όλα αυτά εκπληρώθηκαν και βεβαίως συγκαταλέγονται στο θετικό απόηχο των Ημερών Σύγχρονης Μουσικής. Όμως η σημαντική παρακαταθήκη που αποκόμισε η πόλη και γέμισε ευθύνες τους διοργανωτές για το μέλλον, εντοπίζεται στο γεγονός ότι οι εκδηλώσεις, ακόμα και αυτές που απαιτούσαν μια εξειδίκευση γνώσεων, συνάντησαν την ετοιμότητα και το ενδιαφέρον όλων των ηλικιών. Έτσι νεαροί μουσικοί, αλλά και απλοί ακροατές αγκάλιασαν τα περί μουσικής και τεχνολογίας, αναζήτησαν γνωριμίες με τα πρωτοποριακά μουσικά ρεύματα, βρέθηκαν μαζί με τους πιο καταρτισμένους και υποψιασμένους να παρακολου-

θούν και να προσπαθούν να προσεγγίσουν τα περί μουσικής και πολιτικής με ασφαλή οδηγό το θεωρητικό υπόβαθρο σημαντικών προσκεκλημένων ομιλητών και αποτέλεσμα να έχουμε ένα διόλου εύπεπτο μουσικό μενού να τυγχάνει θερμής ανταπόκρισης.

Ένας ολόκληρος κόσμος που συσπειρώθηκε και αναμείχτηκε με τους μουσικούς συντελεστές σε άμεσο και έμμεσο διάλογο, που γέμισε τις θέσεις αποστερώντας την ψυχρή ακαδημαϊκή εικόνα ανάλογων εκδηλώσεων. Ένα κοινό με κρητήριο που απέδειξε πως υπάρχει όταν το μενού που του σερβίρεται το τιμά και το σέβεται. Στάση ώριμη, στάση αντίδρασης απέναντι στις απαιτητές εκπτώσεις των ημερών μας που θέλουν να μας πείσουν ότι είμαστε άξιοι για όσα μας προσφέρουν.

Αναμφίβολα οι «Ημέρες Σύγχρονης Μουσικής» του Δημοτικού Ωδείου αποτελούν την πιο ξεχωριστή και ουσιαστική πολιτιστική πρόταση που αρθρώθηκε στην Πάτρα. Με όραμα, συνέπεια και γερές βάσεις που κάθε χρόνο ισχυροποιούνται. Μακριά από τη χολάνη της Αθήνας και των μουσικών κέντρων ελέγχου και με δεδομένο ότι στο χώρο της σύγχρονης μουσικής δεν υπάρχει ανάλογη διοργάνωση σε πανελλαδική κλίμακα, η πόλη μας πρέπει να αποτελέσει πυρήνα και να διαφυλάξει την πρωτοτυπία της. Γιατί δεν είναι μόνο οι σημαντικοί μουσικοί και συνθέτες εκτός Πατρών που έρχονται, είναι και οι μουσικοί – καθηγητές και μαθητές – του Δημοτικού Ωδείου που εμπλέκονται και αρθρώνουν σιγά σιγά ένα μουσικό πολιτισμό της πόλης. Κάτι που βεβαίως σε άλλους χώρους της τέχνης δεν έχουμε την τύχη να το απολαμβάνουμε. Ένα τέτοιο θεσμό, λοιπόν, οφείλουμε να διαφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού και να επενδύσουμε σ' αυτόν συστηματικά και χωρίς ενδοιασμούς.

Μοναδική ένσταση στην ιδανική φετινή διοργάνωση θα διατυπώναμε την έλλειψη δυνατότητας ηχογράφησης του μουσικού υλικού και των σπάνιων έργων. Το γεγονός ότι με πέντε χρόνια ζωής του θεσμού δεν υπάρχουν σημαντικά δείγματα καταγραφής, σίγουρα αποτελεί παράλειψη.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ

...και η πόλη μας
έχει και πάλι θάλασσα

Ο Δήμαρχος Πατρών και ο Πρόεδρος του
Διοικητικού Συμβουλίου της
Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης
Αποχέτευσης Πάτρας σας προσκαλούν
στα εγκαίνια των Εγκαταστάσεων
Επεξεργασίας Λυμάτων Δήμου Πατρών
που θα πραγματοποιηθούν την

Κυριακή 12 Μαΐου 2002 και ώρα **8μ.μ.**

στο χώρο των εγκαταστάσεων

Σειρά εκδηλώσεων θα πραγματοποιούνται στο χώρο των εγκαταστάσεων από τις **5.30μμ**

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΎΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

ΤΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ
ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

photographer's STUDIO

Διαφημιστική φωτογραφία – Πορτρέτο – Ελεύθερο ρεπορτάζ
Εμφάνιση & εκτύπωση ασπρόμαυρων φωτογραφιών

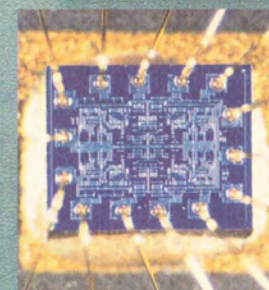
ΑΚΡΙΒΗ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ – ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ώρας 13-15, 26441 Πάτρα • Τηλ.: (0610) 329.565, 422.754

Παρασκευή πρωί, ραντεβού με το ΣΥΜΒΟΥΛΟ

Το εργαλείο
των επιτυχημένων.

Σύμβουλος

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

www.symboulos.gr

ΜΑΪΖΩΝΟΣ 94 – ΠΑΤΡΑ, ΤΗΛ. 0610 620574, 0610 240720, FAX: 0610 240724, email: symboulo@otenet.gr

Μπορείτε να έχετε το σπίτι που ονειρεύεστε...

Εύκολα μπορεί κάποιος που θέλει ένα ολοκαίνο φθινό και γρήγορα παραδοτέο σπίτι, να σκεφτεί τη λύση του προκατασκευασμένου ως την πλέον προσιτή. Εξίσου εύκολα όταν θέσει ως πρώτο όρο την ασφάλεια, την αντισεισμικότητα και τη σιγουριά, μπορεί να διαλέξει τη λύση του μπετόν ως τη καλύτερη επιλογή. Μήπως, όμως, όλα αυτά είναι απλώς μύθοι;

Πιθανότατα ελάχιστοι γνωρίζουν ότι μπορούν να απαλλαγούν τόσο από το κόστος και τις άλλες «παρενέργειες» μιας συμβατικής κατασκευής, όσο και από την πιθανή ανασφάλεια που έστω και αδικαιολόγητα προκαλεί η ιδέα ενός προκάτ. Γιατί ελάχιστοι, δυστυχώς, έχουν συνδέσει την ανέγερση ενός σπιτιού ή μιας επαγγελματικής στέγης (ξενοδοχείο, εστιατόριο κ.τ.λ.) με τη λύση της σιδηροκατασκευής.

Η σιγουριά που προσφέρει το σίδηρο ως το βασικό στοιχείο μιας οικοδομής, σε συνδυασμό με τα πλεονεκτήματα μιας «ελαφριάς» κατασκευής

(λόγω μικρότερης θεμελίωσης και απουσίας τοιχοποιίας από τούβλο) είναι ένα ανεκτίμητο προσόν για την οικοδομή που ονειρεύεστε. Κι αν σκεφτείτε ότι όλ' αυτά μπορείτε να τα έχετε μέσα σε ελάχιστο χρόνο (μόλις 3-4 μήνες το πολύ), με τις πιο οικονομικές λύσεις που να αξιοποιούν το οικόπεδό σας τόσο στο βουνό όσο και πλάι στη θάλασσα, τότε η πρόταση γίνεται άκρως ελκυστική!

Είτε έχετε το δικό σας αρχιτεκτονικό σχέδιο, είτε θέλετε να σας προτείνουμε εμείς αυτό που καλύπτει τις ανάγκες και εκπληρώνει τα όνειρά σας, τα πλεονεκτήματα παραμένουν. Γιατί στηρίζονται στη σιγουριά της διεθνούς εμπειρίας των σιδηροκατασκευών, στη γνώση των ιδιαιτεροτήτων του ελληνικού τοπίου και στη δυνατότητα άμεσης συνεννόησης και αξιοπιστίας χωρίς μεσάζοντες και προϋπολογισμούς που ξεφεύγουν από τις αρχικές συμφωνίες.

Εσείς απλώς σκεφτείτε πώς θέλετε να είναι ο χώρος σας! Όλα τα υπόλοιπα αφήστε τα σε μας...

Π Ρ Ο Τ Υ Π Ε Σ Κ Α Τ Ο Ι Κ Ι Ε Σ

Σ Ο Φ Ι Α Ν Ι Κ Ο Λ Α Κ Η

Κ Α Ν Α Ρ Η 66-70, 26222 Π Α Τ Ρ Α

Τ Η Λ - F A X : 0610 318177, 313051

Κ Ι Ν : 0974 416762

SUPERFAST®

Specials

ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ
ΣΕ ΑΠΙΣΤΕΥΤΕΣ ΤΙΜΕΣ!

6 ημέρες από €440,20 / 152.000 δρχ. μόνο!

ΓΥΡΟΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

ΡΩΜΗ

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

ΕΛΒΕΤΙΑ - ΓΑΛΛΙΑ

ΚΑΤΩ ΙΤΑΛΙΑ-ΣΙΚΕΛΙΑ-ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΑ ΧΩΡΙΑ

ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΑΥΣΤΡΙΑ

ΒΕΝΕΤΙΑ-ΒΙΕΝΝΗ-ΠΡΑΓΑ-ΜΟΝΑΧΟ

ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

Μία νέα Special ταξιδιωτική εμπειρία!

ΕΛΣΙΝΚΙ-ΤΑΛΛΙΝ-ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ

ΚΑΝΤΕ ΚΡΑΤΗΣΗ ΤΩΡΑ!

SUPERFAST FERRIES

Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΟΤΕΡΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

Θ. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ - Κ. ΠΑΡΘΕΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΠΑΤΡΑΣ:
ΘΕΩΝΟΣ & ΑΜΑΛΙΑΣ 12 - ΠΑΤΡΑ - Τ.Κ. 262 23
ΤΗΛ. 0610 622500 - FAX. 0610 623574
e-mail: sffpatra@otenet.gr

